9

حەمەعەلی مەدهۆش

یانەی دڵان

شیعر

چاپی سێیەم

2006

مەدهۆش لە چەند دێڕێکدا

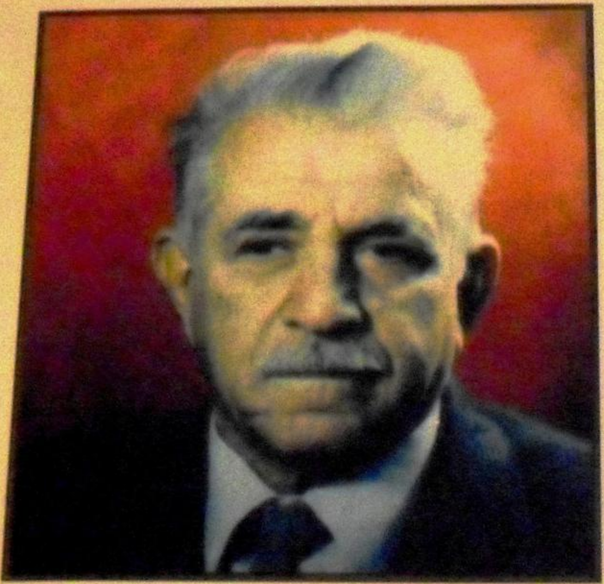

■ لە ١٩١٩دا لە سلێمانی هاتووەتە دنیاوە .

■ تا ئێستا ئەم کۆمەڵە شیعرانەی بڵاوکردووەتە : هەمیشە بەهار ، شیرین ، دڵی کچان ، دڵی کوڕان ، یانەی دڵان.

■ چوار کۆمەڵی یەکەمی لەگەڵ چەند پارچە شیعریتریش ، لە بەشی یەکەمی (یانەی دڵان)دا جێیان بووەتەوە .

■ هەروەها ئەم کورتە چیرۆکانەیشی بڵاوکردووەتەوە : دڵ و گوڵ ، سەرگوڵ ، نەریمان چیی لێهات ؟ بەرەو پایزە بەهارێکیتر .

■ لە دوادواییی ساڵانی چل و سەرەتای ساڵانی پەنجادا ، لەسەر نیشتمانپەروەری تووشی گیران و چوونە بەندیخانە بووە .

■ لە سەرەتای ژیانییەوە تا چەند ساڵێک پێش مردنی ، لە سلێمانی و پاشان لە بەغدا بە دەرزی و دروومان و ئامادەکردنی کاڵای جوانەوە بۆ باڵای نازداران خەریک بووە و ، پاشان لەبەر بێتاقەتی خۆی خانەنشین کردووە و ، گەڕاوەتەوە بۆ سلێمانی .

■ لە عەسرانی ڕۆژی ٢٤ / ٢ / ١٩٩٤دا بۆ یەکجاری لە سلێمانی سەری نایەوە و ، لە گردی شێخ محێدین بە کۆشی دایکی نیشتمان سپێرراوە .

پێشەکی

محمدی مەلا کریم

ڕەنگ بێ لەناو شاعیرانی ئەم سەردەمەی کورددا ئەوەی لەهەموان زیاتر بە بابەتی سەرەکیو بنچینەیی شیعرەوە – دڵداری یە – پێوەندبێو جێ دەستی لەهەموان زیاتر پێ یەوە دیاربێ، مەدهۆش بێ.

مەدهۆش بە بەرهەمی فرەی، بە بەردەوامیی هێنانە بەرهەمی لەچل ساڵ لەمێژەوە تائەمڕۆی، بەناسکیو ڕاستی هەستو، میللیەتی فۆرمو زمانی، بەوردە خولیای دڵی دڵداران دەربڕینیو، بەنەبڕانی هەرگیزی ڕیشەی پەیوەندی لەگەڵ سەرچاوەکانی ئیلهامو سرووشتی شیعر وتنی، بێ ئەوەی کەسێك یارای ئەوەی ببێ خۆی لەم مەیدانەدا لەو بە پێش دەسترو سەر بەدەرەوەبووتر بزانێ، توانیویە ناوی شایانو پڕبە پێستی (شاعیری دڵداری) بۆخۆی دابڕێو تاجی ڕەزامەندی سەرانسەری دڵداران، بەکوڕوکچیانەوە، لەسەری خۆی بنێ.

بەڵام بەداخەوەو لەگەڵ ئەوەشا کەمەدهۆش چەندی پێ کرابێ هەوڵی داوە چەردەیێ کات لە پێویستی نان پەیداکردن دابڕێو بەخوێندنەوەو خۆ ڕۆشنبیرترکردنەوە خەریك بێ، هێشتا شتێ لەوانەی لەخۆیانداو بەهەڵکەوتێکی باشو مایەیەکی بە پێزیی بەرهەم دائەنرێن بۆ ئەمیشو بۆ کەسانی تریش، لەمدا بوە بەکۆسپی ڕێی گەشەکردنی پتر، وا کە پێویستەو، لەباخی شیعری مەدهۆشدا بوە بەدڕكو، ئەگەر ئەم شتە لەهەردوو ڕوەکەیەوە بەبارە باشەکەدا چون یەك بوایە، مەدهۆش گەلێ لەئێستە گەشەکردووترو پێشکەوتووترو سەرکەوتووتر ئەبوو. پێشتر ئیشارەتمان بۆ یەکێ لەو خاسیەت یا لەو ڕێکەوتە باشانەکرد کەبۆ مەدهۆش هەڵکەوتوون کەئەوەش نەبڕانی هەرگیزی ڕیشەی پێوەندیەتی لەگەڵ سەرچاوەکانی ئیلهامو سرووشی شیعر وتنی. مەبەستم لەمەیش، وەك لام وایە زۆرتان پێش ئەوەش کەباسی بکەم ئەزانن چی ئەڵێم، دانیشتنیەتی لەدووکانێکی بەرگدرووانداو پێشوازی کردنی ڕۆژی چەندین جاریەتی لە پۆلی نازدارانی

شۆخی عەودالی دوای ڕازاوەترین کالا بۆ جوانترین بالاو.. دیتنی دەیان خوازنی جوانی یە کەهەریەکە لەڕوویەکەوە سەرامەدو نموونەن و دلی دلداران بەدەوریانا ئەفڕێو، گۆرانی دەنگ خۆشان بۆیان ئەچڕێ.. ئائەمەو، ئەو باس و خواس و سەرگوزەشتە گێڕانەوانەی کەزۆرجار خۆیان بەدوای ئەم دیدارانەدا بەزۆر بەکێش ئەکەن و، هەموو ڕۆژێ ئەبن بەهەوێنی گێرسانی چەند شیعری جوان و بەتام و پێز، هەرخۆشیانن لەمەیدانی خوێندنەوەو ڕۆشنبیری و خۆ رۆشنبیرتر کردن و ئاگاداری لە نموونەکانی ئەدەب و دەولەمەندبوون بەتەجرەبەی کەسانی تری – دوور ئەخەنەوەو وای لێ ئەکەن سەرچاوەی سەرەکی بیری تێکڕا هەر بەهرەی خوا پێداوی خۆی و باری ژیان و هەلکەوتی ڕۆژانەی خۆی بێ و لەو هەموو سامانە دەولەمەندەی بێ بەش ئەکەن کەجیهانی ئەدەب پێشکەشی ئەدەب دۆستانی سەرانسەری جیهانی ئەکا.

بۆیە ، من لام وایە ئەگەر مەدهۆش بەردەوام و بە پێ ی بەرنامەو پرۆگرامێك ڕۆژانە توانیبوویایە یەك دوو سەعاتێك کەمتر خەریکی کار بوایەو بەشێکی ئەو یەك دوو سەعات لەکار دابڕانەی بدایە بە خوێندنەوە ، ئێستا ئێمەش لەم مەیدانەدا –مەیدانی شیعری دلداری – لە عەرەبی خاوەنی شیعرو پەخشانی ناسکی نەزار قەبانی کەمتر نەئەبووین و ، مەدهۆشی شاعیری ڕەنجکێشی ئێمەش چەند پێ پیلکە لە ژوور ئەم پلە بەرزەی ئێستایەوە ئەبوو ..

لەشیعری مەدهۆشدا قۆناغێکی شیعری کلاسیکی مەشرەب هەیە . ئەمیش لەسالەکانی سەرەتای شیعر وتنیا هەر ئەو ڕێچکەیەی گرتووە کە شاعیرەکانی قۆناغی کلاسیکیمان ، واتە قۆناغی بەسرانەوە بە عەرووزی عەرەبی و هونەرە شیعریەکانی عەرەبی و فارسی یەوە کردوویانە . ئەمە بەش بەحالی لاوێکی شاگرد خەیاتی نیمچە خوێندەواری وەك ئەوی ئەو ڕۆژە ، کارێ بوە زاتێکی زۆری ویستووە . بەلام ئەو هەر لەو سەردەمەشەوە هەستی بە ڕەوانی و باشتر بەدەستەوە هاتنی وەزنی پەنجەی میللی کردووە ، ئیتر زۆری نەخایاندووە ڕێی خۆی دۆزیوەتەوە و ڕێبازی شیعری پەنجەو هەندێ وردە جۆری شیعری

نوێی کردوه به ڕێبازی یەکجاری خۆی و بۆ (بێ تاقەتی) نەبوبێ نەگەڕاوەتەوە ناو جاڕی شیعری کلاسیکی .

لەبارەی بابەتیشەوە ، چەند ساڵێکی دووایی ساڵانی چل و سەرەتای ساڵانی پە نجا ، مەدهۆش، کەمتر لە هەڵسوڕانی ڕۆژانەی ، لە مەیدانی شیعری چینایەتی و نیشتیمان پەروەریشدا پەل ئەهاوێ ..بەلاّم لەگەڵ ئەوەشدا تا ئازاری خۆی سەخت تر بووبێ پەل هاویشتنەکەشی توند تر بووە .ئیتر لەوە پاش ، ورده ورده، ئەگەڕێتەوە سەر ڕێبازی سەرەکی شیعرو تا ئەم ساڵانی دوایی یە کە لێشاوی نەتەوەیی هەستی هەموانی هەژاند شیعری مەدهۆش ڕێگای خۆی بەرناداو بەڵکو ئەڵێم پاشانیش زۆر بە ئاستەم نەبێ لێی لانادا . بەلاّم ئەو هوشیاری یە کۆمەلاّیەتی یەی کەلەو ساڵە پێشینانەدا وەدەستی هێناوە . لەبیری ناچێتەوەو تاونەتاو بە پێ ی جۆری ڕێ وشوێن و لە قاڵبێکی هونەریدا سەرهەڵئەداو لەگەلێ شیعری هەموو قۆناغەکانی ژیانیا ڕەنگ ئەداتەوەو ، وەك خوێی چێشت تامی زۆربەی شیعرەکانی خۆش ئەکات ...واتە مەدهۆش لەم قۆناغەدا تەنها شێوە زەقەکەی شیعری سیاسی بەرداوە ، ئەگینا هەمیشە ، بەهەر جۆرێ بوبێ ، دەنگی خۆی لەدژی ستەمی کۆمەلاّیەتی با هەر لە مەیدانی دڵداریشدا بێ ، دەربڕیوە .

مەدهۆش شاعیرێکی حازر بەدەستە .لەگەڵ کەرەستەی شیعردا ، وەك لەگەڵ پارچەی قوماشدا ، مامەڵە ئەکات ، چۆن ئەو پارچە قوماشە مردووە ئەکا بە جوانترین سیپاڵ و چەند قات پتر جوانیی جوانانی پێ دەرئەبڕێ ، هەروا ئەو بەیەك گەیشتنە زۆرە هەموو ڕۆژێ دووبارە بووانە کە ڕەنگ بێ لای زۆر کەس وەك شتێکی عادەتی ڕوو بدەن و بەسەربچن و ئەو بیرانەی لەو کاتانەدا بەخەیاڵدا دێن ، لەشێوەی ناسکترین و پڕ سوزترین شیعردا ئەهۆنێتەوەو پێشکەشی خوێندەوارانی ئەکا .

زۆر جاریش هەر لەم کەرەستانەوە بنەمای شتێکی لەوەندەی لەوزەی شیعردا بێت — درێژ تری دەسگیر ئەبێ و ، ناچار ئەبێ بە پارچە پەخشانێك یا لەشێوەی چیرۆکدا دای ئەڕێژێتەوە . کەواتە چیرۆك لای مەدهۆش بوو بە چارەسەری ئەو گیروگرفتانەی شیعر

دەسەلاتی بەسەر چارکردنیانا ناشکێ ، چونکە ئەم زۆر حەزی لە شیعری حیکایەت خوانی نیە ، با لەم مەیدانەشدا بێ تەجرەبە نەبێ .

مەدهۆش ئەوەندە بە زمانی خەلك شیعر ئەلێ گەلێ جار زاراوەی تایبەتی ناو شاری سلێمانی لا ئەبێ بەزمانی ئەدەبی یەکگرتووی کورد .بە لای منەوە ئەمە لە ڕاستیدا لاوازی یەکی زەقە جاروبار بەهەندێ شیعری مەدهۆشەوە دیاری ئەدا ، وەك ئەو جاروبار گیروگرفتە عەرووزی یانەش کە نەختێ تایبەیتی لا لاسەنگ ئەکەن و شاندانەبەرێك پێویست ئەبێ بۆ ئەوەی شیعرەکە بە تەواوی ڕاست بێتەوە

من دڵنیام لەوە کە پێشکەش کردنی دیوانی شیعری مەدهۆش کە زۆربەی هەرە زۆری شیعرەکانی تیایە ، لەم ڕۆژانەدا بە خوێنەواری کورد ، تاوێك ئەیانگێڕێتەوە بۆ ڕۆژە ڕۆمانسییەکانی سالانی چل و پە نجا کە ئێواران کۆمەڵی لاوان بە کۆلانەکانی سلێمانیدا ئەسوڕانەوەو جامانەکانیان بەسەر شانیاندا شۆڕ ئەکردەوەو بە کۆمەڵ گۆرانییە خۆشەکانی کەلە پووری سەردەمی زێڕینی بابانیان ئەوت و ، کچانیش لەبەر مالان و لەدرزی دەرگاوە سەیریان ئەکردن و بەبزەی سەرلێو گەرمتریان ئەکردن و بە دلیش بۆیان ئەسەندنەوە ..وایش بزانم ئەو جۆرە ڕۆمانسیەتە ، هەرچەند بەدیمەن لە باری ئێستاو پێویستی ئەدەبی ڕیالیستیەوە دوورە ، بەلام لەسەرێکی کەوە تینێك ئەدا بە گیان و ، گڕی خەبات بۆ ژیانێکی ئازادو کامەران و بێ سەرئێشەی نا پێویست ، خۆش ئەکا .

زۆر پێخۆشحاڵ ئەبم ئەگەر بزانم بەو ڕە نجەی لەگەڵ نوسینەوەو بابەت بەندی و خەریك بوونی ئەم دیوانەی مەدهۆشی ئازیزو خۆشەویستدا ، داومە- خوا عومری ئەوەندە درێژ بکا تا ئەمەندەی تریش شیعرمان بۆ ئەلێ – لەم چەرخەدا کە خەلك بەچرای ڕۆن گەرچەکەوە بە دوای تۆزێ شادمانیدا ئەگەڕێن ، بووم بە مایەی تروسکەی شادی و خۆشی خستنە دلی خەلکی کورد ، بە پیاوو ئافرەت ، کوڕو کچیانەوە ، ئەوانەی لەم دیوانەدا بیرەوەری زەمانی لاوی خۆیان ئەخوێننەوە و ئەوانەش کە دەرزی بۆ ئەمڕۆی کوڕێنی یان لێ وەرئەگرن .

ئیتر فەرموون ئەوە ئێوە و ، ئەمەش چەپکە گوڵی هەمەڕەنگەی شیعری ناسك و ئاگری دڵ خۆشکەری مەدهۆشی بەرگدروو ، شاعیری دڵ و خۆشەویستی ، شاعیری دوا هیواو ئاما نجی ژیانی کامەرانی بەرەی ئادەمیزاد .

محمدی مەلا کەریم
بەغدا-1981/5/3

سەبارەت بە خۆم و شیعرم

هەر لەمناڵیەوە هۆگری جوانیو سروشت بووم. حەزم ئەکرد زۆرتری کاتم سەرلەبەیانیو ئێواران دەرەنگ لەقەراغ شار بەسەربەرم. تابۆم کرابێ حەزم کردووە بەتەنیابم، چونکە بێ ئەوەی بەخۆم بزانم بەجۆرێك دڵم شاد ئەبوو لەخۆمەوە دەستم ئەکرد بەسووڕدانو چەقەنەلێدان، یا پەستیيەك دای ئەگرتم. جارێکیان لەبن خەرمانێکا کوڵی گریانم هەستابوو بەدەنگی بەرز ئەگریام. کە لە دەنگێك سەرم هەڵبڕی ئەبینم زەلامێك لەبەردەمما بەسەر سوڕمانەوە وەستاوە، لێم ئەپرسێ: ڕۆڵە بۆ ئەگریت؟ بەڵام من قوڕگم ئەوەندە پڕبوو بوو لەگریان، نەم ئەتوانی وەڵامی بدەمەوە.

لەبارەی جوانیی ئافرەتەوە زۆرجوان پەرست بووم، بەڵام زیاتر حەزم لەجووڵان و ڕووداوو بەسەرهات کردووە. زەردەخەنەیەك لەجێی خۆیا بووبێ، زیاتر بزواندوومی بادەم و لێوەکەش جوان نەبووبێ . جۆری زەردەخەنەوڕۆین و هەستان زیاتر ئەمجوڵێنێ . چونکە هەر جوڵانەوەیەك تەعبیرێکی تیا بەدی ئەکەم . بگرە کە سەیری چاوێك ئەکەم ، نەك لەبەر جوانییەکەیەتی ، بەڵکو بیر لەو تەعبیرە ئەکەمەوە کەلەو چاوەدا هەستێ ئەخاتە ڕوو . چاوەڕوانی‌یە یان شەرمە ، قینە یان شادی‌یە ؟ ئالەم جۆرە شتانە . بەکورتی ئەتوانم بڵێم هەمیشە کەسێکی جوانی پەرستی ئەوتۆ بووم لەهەر جوانێکدا شتێکم بەگەن کردووە ، وەجوانی تەواوم یان هەموو جوانی‌یەکانم بەسەریەکەوە لەکەسێکدا نەدیوەتەوەو نمونەیەکم نەدیوە هەموو ئەو ئاواتانەی تیابێ کەلەبارەی جوانی یەوە لەدڵما بوون .

لەبەرئەوە شیعرەکانم بەدەگمەن باسی جوانی‌یان تیایە . بەشی زۆری باسی ڕووداوو بەسەرهاتە چ هی خۆم ، چ لەو ڕووداوانەی بەرچاوم کەوتوون و خستومنەتە ڕوو . بۆ ئەم مەبەستەش زیاتر دوو کەس زۆر پەسەندی دڵم بوون کە تەنیا بۆ دڵ ودەروونی خۆیان شیعریان وتووە ، یەکەم عەلی کەمال باپیر (کەمالی) ودووهەم فایەق زێوەر (بەختیار) ە کە مەبەستی خۆدەرخستنیان زۆر کەم بووە . ئەوەی گەشەی بەم هەستەم دا چەند شتێك بوو .

یەکەم: مامۆستایەکی فارسی زانی ئەدەب دۆستی سنەییم هەبوو ناوی (مەلا میرزا) بوو کە هەڵاتووی ئەوسای ئێران بوو . لەمزگەوتی شێخەولای هەولێری (مزگەوتی دوو دەرگا) قوتابخانەی هەبوو . وابزانم زۆر قوتابی تری ئەو دەمەی وەك مامۆستا شاکیر فەتاح وموحەمەد قەفتانی خاوەنی

چا پخانەی کامەرانی و لاوانی (دەرگەزێن) و(سەرشەقام) ی دەوروبەری 1930 ئەیناسن بەلاّم کەسیان وەك من هۆگری نەبوو .

دووهەم: ئەو چا پکراوە کوردی یانەی لەسەرەتای بیرکردنەوەمدا هەبوون بەتاییەتی چا پکراوەکانی (کوردی و مەریوانی) وەك (دیوانی نالی) و(دیوانی سالم) و(یادگاری لاوان) زۆر بەتاسەوە ئەمقۆستنەوە ، بەتاییەتی ئەو چەند پارچە شیعرەی گۆران کە بلاّوکرانەوە تیایانداو هەستی خۆشویستنی گۆرانیان خستە دلّمەوەو پاشانیش ئەو هەستە هەر زیادی ئەکرد . سەرچاوەی خوێندنەوەی من هەر بلاّوکراوەی کوردی بوو چونکە عەرەبیم نەئەزانی و مامۆستای جاران بە کتێبی فارسیی وەك (گلستان) و(بوستان) و ئەوانە ، قوتابیان فێر ئەکرد .

سێهەم: خوالیٚخۆش بووی دایکم [1] کەهەموو قسەکانی شیعر بوون لەگەلّ نەخوێندەواریەکەشیدا شتی وای ئەوت سەرنجی ڕائەکێشا . تەنانەت چەند جار بەهۆی دەم و دوامانی خۆیەوە (کەناسراو بوو) ڕێی ڕزگاری لەدادگای عورفی لای کاربەدەستانی ئەوسا بۆ خۆش کردم . من ئەمەویٚ ڕۆژیٚ لەڕۆژان بۆم هەلّکەویٚ ئەم هونەرەی دایکم بخەمە پێش چاو ، بۆ ئەم مەبەستە تائێستا چەند کەسی وەك شێخ محەمەدی خالّ و دوکتۆر کاوس قەفتان پێیان وتووم قسە نەستەقەکانی دایکم بکەم بە نامیلکەیەك . ڕێکەوت وابووە کەس وکارەکانی دایکم زۆریان شاعیر بوون وەك مامۆستا نەجمەدین مەلاو مەلا سەعدی و ئەحمەد دەروێش (ئەخۆل) وکامەران موکری ومیرزا غەفووری حاجی هۆمەرو مەلا حەسەنی قازی (شاهۆ) .. باوکی دایکیشم مەلا ئەحمەدی مەلا

[1])فاتمەی مەلا ئەحمەدی مەلا عەلی ، ئەچێتەوە سەر شێخەکانی ڕەشەکانی .

عەلی کەلە مزگەوتەکەی نزیك هۆمەرمەندان مەلا بووە ، بەناونیشانی (زەلیل) گەلێ شیعری هەیە .

لەمنالێیما حەزم ئەکرد ببم بە (ئەفەندی) ، بەلاّم دایکم ئەیووت ((من کچە مەلای نانە ڕەقم ، با کوڕەکەشم نانی شانی خۆی بخوا ، نەبێ بە (فەرمەسۆن))) . کەچی ڕێکەوت وای هێنا کوڕەکەی ببێ بە خەیاتی مۆدەی ژنانەی ئافرەتانی سنگ و باڵ ڕووت .

لەسکی دایکما بووم کە باوکم[2] کۆچی دوایی کرد.بۆیە هەر ئەوەندەی ئاوزام و توانام پەیدا کرد ناچاربووم بەڕۆژ کار بکەم وبەشەو لەمزگەوتی شێخ ئەمین لەگەڕەکی دەرگەزێن لای (کاکە مەلای پاوەیی) لەگەڵ فەقێکان بخوێنم . کاکە مەلاش شارەزاییەکی ئەدەبی باشی هەبووە . لە پاشا چوومە قوتابخانەی زانستیی شەوان کە شەوانی سێشەموان کۆڕێکی هەفتانەی هەبوو بۆ خوێندنەوەی شیعرو وتاری سیاسی وکۆمەلاّیەتی . ئەم کۆڕانەش زۆریان کار تێ ئەکردم .

بەلاّم ئەوەی ئەم کانی دەروونەمی تەقاندەوەو شیعری پێ هەڵقولاّ کچێکی دراوسێمان بوو کەمارەبڕی منالّی بوو دلّی بەشووەکەیەوە نەبوو سۆزێکی لەدلاّ بوو خووی دابوە گۆرانی فۆلکلۆری ئەوەندەی لەبەر بوو من لەگەلّی دەرنەئەچووم . منیش هەولّم ئەدا لەشێوەی فۆلکلۆری شیعری گۆرانی دانێم ، تاوام لێ هات بووم بە زەخیرەی شیعری فۆلکلۆری بۆ ئەو . ئەو کچە بەم شوە نەبەدلّەیەوە دانەنیشت . ئێستا مالّێکی ئاسایی و منالّی گەورەی لە شووی

---

[2])سۆفی محەمەد، کە بەحەمە دیلان مەشهوور بووە ، کوڕی حاجی محەمەد صالّحی کوڕی مستەفای کوڕی قوربانی ، لە هەمەوەندی سێتەبەسەر . هیچ پەیوەندییەکی بە بنەمالّەی مەلا ئەحمەدی دیلانەوە نیە .

دووهەمی هەیەو تێکەڵیمان هەروا ماوە . لەم دوایی یەدا پێم ووت ئەگەر لە (یانە) کەمدا ناوی تۆیش بێنم خۆ دلگیر نابی ؟ پێکەنی و ووتی ((من تازە بەم پیرییە لەڕێی لۆمەو تانەدا نەماوم . چی ئەنووسی بنووسە)) . بەلاَم خۆم بڕیارم دا لەچاپی دووهەمدا –ئەگەر بوو– ناوەکەی لەگەڵ هەرچی بۆنەکەی لەشیعرەکەدا ، هەبوو ، لە پەراوێزدا بنووسمەوە ، چونکە تا درەنگ تر بێ خۆم پیرانەترو بێشەرمانەتر ئەتوانم بنووسم وڕووداوەکانیش شێوەیەکی داستانی وەرئەگرن . جارێ با ئەمە بوەستێ ودیسانەوە بگەڕێمەوە سەر مەبەستەکەم:

ئەم شیعرە فۆلکلۆرییانەی ئەم کچە هانیان دام هەڵبەستێکم بەشێوەیەکی ئەدەبی داناو بردم بو ڕۆژنامەی (ژین) ، ئەمە سەرەتاکەی بوو :

بەعەشقی تۆ بریندارم ، عیلاجی دڵ ئەبێ چی بێ ؟

خوالێ خۆش بوو پیرەمێرد لەتەنیشت خۆیەوە دایناو و تێی گەیاندم کەدواییەکانی ڕێك نین ، بەلاَم هانیشی دام کەلەسەر شیعر ووتن بڕۆمو هەرچیم بەبیردا هات بینووسم و بۆی بنێرم ، تائەویش چاکی بکاو بۆمی بلاَوبکاتەوە . وایشمان کرد .هەموو جارێکیش پێی ئەوتم (عاشقە ڕووتە) .لەو ڕۆژەوە حەزم ئەکرد هاوڕێ یەکی بەهرەدارم ببێ . لەسەردەمی لاویمدا پیرەمێردو عەلی کەمال و فایەق زێوەر زیاتر هاودەمم بوون . بەلاَم لەوکاتەوە کە پیر بووم حەز لەهاودەمی بەهرەمەندی تازەی لەخۆم گە نجتر ئەکەم .

تا لە سلێمانی بووم ئەوانەی لەوێ زیاتر هاودەمم بوون کامەران موکری و ع.ع. شەونم و کاکەی فەلاح بوون .کەهاتیشمە بەغدا داری دەستم زیاتر کاك محەمەدی مەلا کەریم بوو کە تا بیدوێنی بەهرەی لێ وەر ئەگری و ، بە

پشتی ئەوە بەرهەمە شیعری یەکانم بەم شێوە نوێیە ئامادە ئەکەمەوە بۆ چاپ و بەهەڵە نەچووم ئەم برایەم هەڵبژاردووە بۆ ئەم ئەرکەو داوام لێ کردووە چەند دێڕێکیش پێشەکی بۆ بنووسێ . گەلێ جاریش سەرنج و تێبینی دوکتۆر عیزەدیین موستەفا یارمەتی باش بۆچوونی گەلێ بابەتی ئەدەبی داوم و ڕێی لەبەرچاوما ڕوون کردۆتەوە . دکتۆر عیزەدیین هاوڕێی سەردەمی لاویم و تائێستامەو هەمیشە دۆستێکی دڵسۆز بووە بۆم .

لەگەڵ دەست پێکردنی بڵاوکردنەوەی شیعرەکانم هەستم بەوە کرد کە تەنیا بەهرە بۆ شاعیر پێویست نی یە و بەهرە بەتەنیا بەشی ناکا. شاعیر پێویستی بە زانیارییەکی تێکڕاییش هەیە . لەم سەردەمەدا چاپەمەنی عەرەبی زۆرتر یارمەتی ڕۆشنبیری ئەدا . بۆیە بەهۆی مەتالاوە تاڕادەیەك خۆم فێری عەرەبی کردووە تا پارسەنگی شیعرەکانم لە واقیعی کوردی و پەیوەندی بە شیعری فارسی و عەرەبی یەوە زیاتر ڕێکخەم . حەزیشم لەشیعری وەرگێرڕاو بۆ سەر ئەم زمانانە کردووە لەو شیعرانەی بێگانەکە وەرگێڕاونەتە سەر عەرەبی و خوێندومنەتەوە ، زۆریانم بەدڵ بووە ، بەلام هەرچەند شیعری ڕۆژاواییم لەڕووی هونەرییەوە لا پەسەندە ، زیاتر زەوقم لەگەڵ شیعری ڕۆژهەلاتی ئەگونجێ . بەتایبەتی شیعری نامیق کەمالی تورك و تاگووری هیندی . ڕاستەکەشی هەر شاعیرێ شێوەی جیاوازی خۆی هەیەو تێکڕا ئەتوانم بڵێم زۆربەی ئەوانەی کە شیعریانم دیوەو خوێندوەتەوە ، هەریەکەیانم لەڕوویەك یان زیاترەوە لا پەسەندەو ، هەشیانە ڕووی وای هەیە بەدڵما ناچێ .

لەو شاعیرانەی کە هێشتا لەژیاندان وشیعریان لەناو خەڵکی کوردستانا باوو بلاْوە ، زۆر چێژ لە شیعری مامۆستایان هەژارو هێمن وهەردی و دیلان و ع.ح .ب و جەمال شارباژێڕی وەرئەگرم و زەوقیان لەگەڵ زەوقم ڕێك ئەکەویْ .

بەم بۆنەیەوە حەزئەکەم بڵێم من لە ژیانی شیعر وتنمدا ئەوەندە بەدەربەستی کۆن و نوێی شێوەی شیعرەوە نەبووم و بایەخدار لای من ئەوەیە سۆزو چێژ لە شیعردا هەبیْ و تائەوەی زۆرتر تیابیْ سەرکەوتووترەو لام وایە ئەمەش لەبوونی بەهرەی شیعرو باش زانینی سنعاتەکە و ڕاستی شاعیرەکەوە دیْ ..

بەدرێژاییی ئەم سالاْنەی خەریك بونمەوە بەهونەرەوە وام لیْ هاتووە تەنانەت بەو چاوە سەیری بەرگدروونەکەشم بکەم و ، بەکارێکی هونەری بزانم . چۆن زەوقم لەبەتامی و جوانی شیعرێك وەرگرتووەو پێی شادمان بووم ، ئاواش زەوقم لەجوانی دروونەکانم وەرگرتووەو پێی شادمان بووم . هەر لەبەر ئەوەشە لەماوەی پەنجا ساڵ ئیش کردنا کە چل ساڵی وەستایی بووە لە نانەسکییەکە زیاتر پاشەکەوتێکم نەبووە .

شتێکی تریش هەیە لەبارەی شیعرەکانمەوە ئەمەویْ بیڵێم . ئەوەش ئەوەتە ئەوانەی وتوومن ، وەنەبیْ لەگەڵ بیروباوەڕی خۆم بەرابەر بن . بەلاْم کەلێشاوی سۆزێکی هونەری هێرشی هێناوە، لەگەڵ ڕۆییوم. دواییش دڵم نەهاتووە بیگۆڕم. بۆ نمونە شیعری (داخ لەدڵ)من بەسەر هەموو جوانێکمدا سەپاندووە، بەلاْم ئەوە لەگەڵ ڕاستی ناگونجیْ تاك و تەرایەك نەبیْ و پەیمان و مرۆڤایەتی دەستێکی بەهێزی لەخۆشەویستی و لەهەموو ڕووداوێکدا هەیە.

پاڵەوانی شیعرەکانم ئەو ڕووداوانەیە بە بەرچاوما ڕابووردوون. جا ئەگەر خۆم لەڕووداوەکەش زیاتر ڕۆیشتبم، ئەوە بەهۆی خەیاڵمەوە بووە.

ویستوومە شیعرەکەم بە پێزتربێ یان تامو بۆنی زیاتربێ. بۆیە لەوانەیە وردە بابەتی ناو پارچە شیعری هەمووی پێوەندی بەوکەسەوە نەبێ کەشیعرەکە سەبارەت بەو وتراوە، یان دوو سێ مەبەستی جیا جیام لە پارچە شیعرێکدا کۆکردبێتەوە.

ئە مجا بەهیوام بەچاوی لێبووردنەوە سەیری بەرهەمەکەم بکەن. خۆم ئەزانم چەند کاڵو کرچیی تیایە، بەڵام بەهۆی خەیاتیو ماندوێتی نان پەیداکردنەوە نەمتوانیوە هەموو لایەنێکی ببگرم. تەنیا هەوڵم داوە شیعرەکانم کاریگەربن لەدڵو دەروونداو گوێم نەداوەتە ئەوەی کە ڕووکەشێکی ڕازاوەیان هەبێ یان نە.

مەدهۆش

دوو سێ ووشەی پێویست

جاران کە دیوان یا دیوەخانی تایبەتی هەبوو بۆ دەستەی دەرەبەگ و بازرگانەکان، شاعیرەکانیش، کە دەسەڵاتی دارایی یان نەبوو دیوان و دیوەخان بۆخۆیان پێکەوەبنێن، کۆمەڵەی شیعرەکانی خۆیانیان ناو ئەنا(دیوان) ، بەو بڕوایەی کە سەرمایەی ئەدەبیی ئەمانیش سامانێکەو بەم سامانەوە مافی ئەوەیان هەیە خاوەن دیوان بن. بەڵام لەگەڵ پێشکەوتنی شارستانییەتدا باوی دیوەخان نەما، لەباتیی ئەوە (نادی) یان (یانە) بوو بە پێشانگای بیروباوەڕی تایبەتی بۆ هەرجۆرە هونەرێك.

لەبەرئەوە منیش ئەم بەرهەمەی خۆم ناونا (یانەی دڵان) چونکە بیری چەندان جۆرە دڵم تیا کۆکردۆتەوە، چ هی خۆم و چ هی هاوڕازەکانم چ هی خاوەنی ئەو ڕووداوانەی بە بەرچاوما تێپەڕیون، بەتایبەتی دڵی کچان و، دڵی کوڕان و، دڵی پیران و، جێی مناڵەکانیشم و هاوپیشە بەرگدروەکانیشم تیا کردوەتەوە تا لەیانەی دڵانا ڕازی دەروونی خۆیان دەربڕن.

بەڵام دڵی پیران تەنیا دڵی پیاوی پیرە، دڵی پیرێژنی تیا نی یە لەبەر دووشت:

یەکەم: لام وایە ژن تا پیرتربێ دەریای دڵی فروانترئەبێ، بۆیە نەموێرا خۆم بخەمە گێژاوی ئەو دەریایەوە نەوەك سەری تیا دەرنەکەم.

دووەم: ویستم دایکی مناڵەکانم هاوبەشیم لەگەڵ بکاو هەندێ شارەزاییم بداتێ و پێم وت تۆ خۆت ئەزانی شیعرەکانی لەمەوبەرم هەمووی هەوێنی

خۆشەویستی خۆمو خۆتی تیایەو، کەبۆم شەرح کردووی پێی شادمان بووی..
ئەگەر بتویستایە زەوقی شاعیریت ئەکوشتم..

ئێستاش ئەڵێم هەرشتە جوانی خۆی تیایەو، هەروا پیریش جۆرە جوانیەکی خۆی تیایە، بەڵام ئەو هەر ملی نەدا دان بە پیری خۆیدا بنیٚو هەڕەشەی لیٚکردم کەلەوبارەیەوە نەدوێم نەوەك ئەوبگرێتەوە. هەرچەند ویستم تێی بگەیەنم کە وەنەبیٚ هەرچیم وتبیٚ هەمووی بەسەرهاتی خۆم بیٚ، بۆ نموونە دڵی کچانم وتووە لەگەڵ ئەوەشا کەدیارە من کچ نیم.. گەلیٚ شتی تریش هەیە وتوومن، بەڵام خۆم لەگەڵ ئەو باوەڕەدا نیم کەمەبەستێك بەسەرهاتێك هێناویەتە بەردەمم وەکوو ئەوەی کەوەفا لای کچان نی یەو مرۆڤایەتی تەنیا ڕووکەشە یان پارە هەموو شتێکە، بەڵام دایکی منالّەکانم هەر ملی نەداو بۆیە پێکەوە بڕیارمان دا کە دڵی (پیرێژن) دوا بخەین بۆ چاپی دووەمی (یانەی دڵان) کەبۆم هەروا پیریش کەخوا خۆی ئەزانیٚ کەی ئەبیٚو، هەرکاتیٚ بیٚ دیارە ئەوەندە درەنگ ئەبیٚ کەسمان نەتوانین نکوولی لە پیری خۆمان بکەین.

پێشەکی

خۆزگەم بەشیعرەکانم کە هاودەمی یارانن
لەو جێیە خۆم ڕێم نییە ئەوان لەسەر لێوانن
منیش یادی ئەوانم ئاوا لە توێی دڵایە
ڕازی دڵ و دەروونیان هۆنراوەی سەر زوبانن
گەر ڕێی تێکەڵی نەبێ جوانی و شیعر ئاشنان
دڵ و زوبان و خامە نرخی یەکتر ئەزانن
ئەمەندە چوونە ناخی دڵم ، خۆشم نەزانم
یان ئەوان شیعری منن یا شیعرەکەم ئەوانن

1964

ئەبێ چی بێ ؟

بە عەشقی تۆ برینندارم ، عیلاجی دڵ ئەبێ چی بێ
کەتۆ ڕەحمت نەبێ بۆ من ، دەوای دەردم ئەبێ چی بێ !
لە پێ کەوتم ئەمەند هاتم ، بەڕۆژو شەو بەبەردەمتا
ئەگەر ماچێ نەبەخشی پێم ، کرێی ڕێگەم ئەبێ چی بێ !

لەبازاڕی حەقیقەتدا گەلێ چاوو دڵم گێڕا
کەبۆ یارم بەرم دیاری ، لەڕۆح زیاتر ئەبێ چی بێ ؟
لەناو باخ و چەمەندا سەیری گوڵزاری بەهارم کرد
بەغەیری ڕووی گوڵی یارم لەگوڵ جوانتر ئەبێ چی بێ ؟
لەسەر جێگەو لەبەزم و کەیف و مەستی تۆم لەبیر ناچێ
بەساڵێ جاری یادی من لەدڵتا بێ ئەبێ چی بێ ؟
بەڵێ بۆسەو کەناری جاری جارانم لەبیر ماوە
کە ئێستەش من لە تۆ دوورم بڵێ چارەم ئەبێ چی بێ ؟
دەروونم گڕ ئەسێنێ بۆ شەوانی بەزمی وەصڵی کۆن
قوبووڵم کەی بە میوانی شەوێ لای خۆت ، ئەبێ چی بێ ؟
ئەزانم سەد شوکور دایم لەسەیرانی لەگەڵ یاران
گوڵێ زیاتر لەگوڵزاری خەلاتی من ئەبێ چی بێ ؟
کە یاری بێ وەفا بی ، شەرتی دڵداری نەزانی تۆ
لەگریان و فوغان زیاتر خوا چارم ئەبێ چی بێ ؟
لەداخی بەختی ناشادم نەنووستم شەو خەیاڵم کرد
لەچی عاجز بووە ئاخۆم خەتاکەی من ئەبێ چی بێ ؟
کە تۆ هات و دەرت کردم لە قاپی خۆت بەبێ ڕەحمی
لەمەش زیاتر لەدنیادا جەفاو دەردم ئەبێ چی بێ ؟
لەگەڵ دۆست و ڕەفیقان شەو هەتا نیوەی لە دەورانم
کە ڕازی دڵ نەڵێم لای کەس بڵێ کارم چی بێ ؟
لەگەڵ دۆستی قەدیمی خۆت ئەزانم ئێستە کەم لوگفی

لەبەر تەعنەی ڕەفیقان گەر دڵم خۆش کەی ئەبێ چی بێ !
کە تۆ ڕەحمت نەبێ بۆ بێ کەسێکی وەك منی (مەدهۆش)
لە ڕۆژی ئاخیرەتدا لای خودا جوابت ئەبێ چی بێ [1] !

1939

[1])ئەمە یەکەم هۆنراوەمە کەلە (ژین) دا چاپ کراوە . پاشان لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) یشدا بلاْوکراوەتەوە .

ئاواتی دووباره (خەیاڵێکی ڕۆژانی لاوی مەدهۆش)

خۆشی ژیانم ، ئاخ ، هەر جارێ بوو
بەری گوڵی دڵ ، نەوبەهارێ بوو
دەس لەسەر ملی گوڵ ڕوخسارێ بوو
شوێنی دڵبازی لالەزارێ بوو
بەدکار ، نادیار ، فرسەت کارێ بوو

بە دڵ ئەمڕوانی لە برۆ و چاوی
لە زەردەخەنەی کانی شەکراوی
زوڵفی سێبەر و کوڵمی هەتاوی
بای باوەشێنی پەرچەمی خاوی
پەروەردەی تاکی کردگارێ بوو

پێچی پرچی خاو هاتبوە کەمەر
چین چین لە قەدیا گرتبوی لەنگەر
کەمەندی دڵ و قولا پی جگەر
پەخشان لەدەوری بالای سنەوبەر
ئەگریجەی شۆخ و گوڵ عوزارێ بوو

دڵ لە گێژاوی عەشقی ئەوا بوو
بازاڕی سەودا لە برەوا بوو
ڕۆژ بەرامبەر مانگ لەگەڵ شەوا بوو

نازانم ڕاست بوو یا لە خەوا بوو
چونکە هاتی من نالەباریٚ بوو

شوشەی شەرابم بۆ بردە بەردەم
میوەو کەبابم هیٚنایە بەرهەم
مەی و مەزەو عەشق تیٚکەلٚ بوو سەرجەم
ورشەی چنارو هاڕەهاڕی چەم
هەمووی ئامادەی وەصلٚی یاریٚ بوو

تاویٚ دسبازی و گەزینی سیٚو بوو
یاماچ کردن و مژینی لیٚو بوو
جار جار توڕەیی و تۆر و جنیٚو بوو
من بیٚ ئارام و ئەو سەر بزیٚو بوو
ترشی و شیرینی بەری داریٚ بوو

یەخەم ترازان شەش دوگمە یان حەوت
لەتەختی مەڕمەڕ دوو گلۆپ دەرکەوت
وەك پڕیشکی گڕ با لە چرای نەوت
کلٚپەی دلٚ بەتاو بۆ دەروون سەرکەوت
سەیری کتوپڕ چۆن شەراریٚ بوو

داخەکەم کە شەو زوو بڕایەوە
ڕووناکی دەرکەوت یار گەڕایەوە

چرای ڕووناکی دڵ کوژایەوە
ئێستەیش هەر وێڵم بەو هیوایەوە
خۆشی ژیانی (مەدهۆش) جارێ بوو [1] 1939

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە 1939 دا لە ڕۆژنامەی (ژین) دا بلاّوکراوەتەوە پاشانیش لە 1943 دا دووبارە بە ناونیشانی (ئاواتێکی ژیان) لەگۆڤاری (گەلاوێژ)دا بلاّوکراوەتەوە . خەیاڵێکی ڕۆژانی لاوی بوو . پاشتریش لەکۆمەڵەی (شیرین) دا بلاّوکراوەتەوە .

قانیع

بیستبووم قانیع هەیە شاعیرە
هونەرمەندێکی داناو ماهیرە
هەر کەشکۆڵێکم ئەکەوتە بەر چاو
یا گۆڤارێکم ئەدی ناوبەناو
بەشیعری قانیع ڕەنگین کرابوو
لەلای هەموو کەس پەسەندی تیا بوو
گەلێ شیعریشم لای خۆم نووسیبوو
زۆرم لا جوان بوو خۆیشیم نەدیبوو
ڕۆژێکیان پرسیم ئەم شەمامەیە
بۆنی وا خۆشە ڕەنگی کامەیە
بەڕێکەوت وابوو خۆی هات بەڕێدا
وتیان : ئەوەتا مژدەمان بەرێ
منیش سەرێکم کێشایە دەرێ
کەدیم زەلامێك زەبەلاح و بەرز
چڵکن ، خوارو خێچ وەك سێوی بن عەرز
گڕی تێ بەرگەی بۆسۆی لێ نایە
زۆر پەشیمانم ، خۆزگە نەمدیایە
بۆچی درۆ بکەم ، قسەی ڕاست خۆشە
کەدیم وەمزانی دەمار فرۆشە
تێر تێر پێکەنیم بەم سینەمایە

وتم : چۆن شاعیر ئاوا ئاوایە ؟!
ئەم هۆنراوەیە هی ئەم پیاوەیە
ڕاستە کە خەزنەش لەکەلاوەیە
هاوڕێ یەکی خۆم لێم هاتە پێشێ
وەختەبوو گوێچکەم لەبن دەرکێشێ
وتی : هەی نەفام دەمی خۆت بگرە
ڕەخنە لەسیمای زانایان مەگرە
شاعیر کەی لەمە چاکتر ژیاوە
نابینی پاکی بە خەم فەوتاوە [1]

---

[1] لەهەمان ژمارەی (ژین)دا کەئەم شیعرەی تیا بلاْو کرابووەوە ، قانیع خۆی ئەم وەلاْمەی بلاْوکردبووەوە :
ڕۆژێ کە چوومە چاپخانەکەی (ژین)
لە خۆی و ژینی هەزار ئافەرین
چوومە دائیرەی مورەتتیبەکان
کەوتە بەرچاوم هەندێ شیعری جوان
تێی وورد بوومەوە دەربارەی من بوو
بۆ پێکەنینی دۆست و دوژمن بوو
کاتێ خوێندمەوە وتم تەواوە
لەوە پەشێوەترە کەئەو داناوە

سا (ژین) پێی بڵێ پیاوێکی خاس بێ
وەك زەمان نەبێ ، گەوهەر شناس بێ
بۆچ هێشتا دەوری کەوا بخۆیە
نەوەڵلاٚ ڕەغبەت بەشیعری تۆیە
وەك ژن تواليێت شێوەی کەماڵە
تەفرە بۆ کچی دە دوانزەساڵە
من (کۆنە پۆش) م واکۆنە پۆشم
بەلاٚم بەمەیلی وەتەن دڵخۆشم
دیوژەن لەناو پیپا ئەژیا
ئەسکەندەر ئەچووە لای ئەو بەجیا
(پیرەمێرد) جوابی خۆی بداتەوە
کاسە ، کاسە ئارد وابەلاتەوە

پیرەمێرد خۆیشی لە داوێنەوە ئەم بەیتەی نووسیبوو :
ڕەخنە لەسیمای شاعیران مەگرە
بۆچی پیرەمێرد لەو پۆشتەترە

پاش ماوەیەك شیعرەكەی من لە (دەنگی گێتیی تازە) شدا بلاۆو كرایەوە . قانیع دیسان وەلاٚمی دایەوەو وەلاٚمەكەی ئەویش هەر لە (دەنگی گێتیی تازە) دا بلاۆوكرایەوە . ئەمەش وەلاٚمەكەی قانیع :

برای خۆشەویست ! یاری نادیدەم !
شاعیری بەرزی زۆر پەسەندیدەم !
لەبرادەران منت پرسیبوو
لەناو گۆڤارا شیعرت نووسیبوو
منت نەدیبوو كە ئایا چۆنم
پێت نەزانیبوو كە كەوڵەكۆنم
نووسیبووت هەرگیز بۆسۆی لێ نایە
زۆر پەشیمانم خۆزگە نەمدیبایە
بەڵێ ڕاست ئەكەی هەمیشە ڕووتم
چلكن و پڵكن وەك مەلكەمووتم
هەتا شاعیری كوردستانت بم
ئەبێ هەر شڕو شیتالاٚنت بم
بۆچی براگیان هەر فاسۆن پیاوە
قۆندەرەی تازە خاوەنی ناوە
كراس و كەوا خادیمی هۆزە

مێزەری زلە هۆی بەرزی کۆزە

برای شیرینم خۆتۆش شاعیری

زیرەك و زانا تەواو ماهیری

مادامیٚ کەخۆت گەوهەر فرۆشی

بۆ کزیی شاعیر بۆچ تیٚ ئەکۆشی

شاعیر دەهۆڵن لەدوور دەنگ خۆشن

لەنزیکەوە دارێکی بۆشن

باوەجوو ڕووتی هیچ عەیبی نی یە

کە پارە نەبوو دەستەلأت چی یە

پارە بەجۆرێك دێتە دەست ئینسان

شاعیر ئەو پارە ئەکات بەسندان

شاعیر بۆ پارە هیچ ناکا پەلە

ئارەزووی شاعیر هەر بەرزی گەلە

کام شاعیرت دی دەس و چاو پاك بوو

لیباسی بەری فاسۆنی چاك بوو ؟

سەعدی فەیلەسووف تەواو دنیا بوو

مامۆستای هەموو شاە و گەدا بوو

بە پیٚ خاوسی لەم ماڵ بۆ ئەو ماڵ

ئەسوورِایەوە سابەهەر ئەحواڵ
هیچ کەسێك نەیووت بۆچ سەعدی ڕووتە
بۆچی ناشرین وەك مەلکە مووتە
ئێتر بابەس بێ براى شیرینم
منیش هەرئەڵێم یاخوا نەتبینم

دڵم بۆ خۆش نەبێ

دڵم بۆ خۆش نەبێ یارم بەرامبەر من کەوەستاوە
لەسایەی خواوە هێشتا عەشقی جارانی لەلا ماوە
ئەگەر لوتفی ببێ ساتێ لەلام دانیشێ ئەو شۆخە
هەتا ئەمرم منەتباری ئەبم دایم لەمەولاوە
وەرن سەیری جوانی و دڵ ڕفێنی بەژن وبالأی کەن
بەشەر بەم ڕەنگە هەر نابێ ، سەرم لەم جوانە سڕ ماوە
ئەگەر نازیش بکا توخوا دڵی مەشکێنن ئەی یاران
کەداوای چی بکا دولبەر بەسەر ڕۆح و بەسەر چاوە
نەوەك من هەر بە تەنیا بێ قەرار و کوشتەیی عەشقم
هەزاران عاشقی بێچارە هەر بەم ڕەنگە فەوتاوە
بەلە نجەو لارو هاتوچۆی جوانی شێت و مەدهۆشم
لەسەرتا پای تەماشاکەن چ خەوشی تیا نەبینراوە [1]

1940

میوان

ئەرێ یاران دڵم زۆر خۆشە ، یارم وەعدی پێ داوم
کەجارێ بێ بە میوانم ، لەسەر ئەو قەولە وەستاوم
هەتا ئەکرێ ، لەسەر من لازمە قەدری بەڕۆح و سەر
ئەگەر تەشریفی بێ بۆ لام ، بەخێر بێ خوایە ، سەر چاوم

---

[1]) ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ژین) و لەکۆمەڵەی (شیرین) دا بلاّوکراوەتەوە

بزانن مەیلی چەند زۆرە کەدێ بۆ لام بە میوانی
ئەمەش بۆ من خەلاَتێکە ئەڵێی تاجی لەسەر ناوم
لەشوشەی دڵ شەرابی ئاڵی بۆ تێکەم لەبەردەمیا
لەسەر سینی لەگەڵ گۆشت و کەبابی جەرگی برژاوم
چ شیرین و بەتامە یادەکەی ئێستەش لە دڵمایە
کەگوایە ساڵی پێشوو هاتووەو کوڵمی لەدەم ناوم
نەسیم لەوباخەوە بیهێنە بۆنێکی گوڵی یارم
هوزاری مات و بێدەنگ بووم و نەشئەی تۆیە جووڵاوم
لەبەر دەردی مەراقی ئەو دەمێ ژیر و دەمێ شێتم
دڵم خاڵی نی یە ، بێ شك لەبەر ئەم بەزمە ، خوڵقاوم
گەلێ ئیسلام لەڕێی عەشقا بەدەستی کافرێ کوژران
منی (مەدهۆش) شەهیدێکم لەڕیزی ئێوە نووسراوم [1] 1940

لەگریانام

لەعەشقی خاڵی لێوانت بەقوربان من لە گریانم
بەشوعلەی کوڵمی ئاڵت هەروەکو زوڵفت لەسووتانام
ئەزانی من بەدەوری کوڵم و زوڵف و گەردنی تۆدا
وەکوو بولبوا ئەخوێنم ، تا لە باخی شێوە جوانانم
بە گیان و ماڵەوە قوربانی بالاَت بێ ئەڵێی سەروە
هەواڵم گەر ئە پرسی من لە باوی عەشقی جارانم

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لەڕۆژنامەی (ژین) و لەکۆمەڵەی (شیرین) دا بلاَوکراوەتەوە .

لەسایەی یادی لێوی پرش لە خەندەی تۆوە سەرخۆشم
بە خۆشی چاوی تۆوە ، بێ خەمم ، دایم لە سەیرانام
لەخۆشی و شادی یو بەزما ئەگەر چی من لە دڵتا نیم
لە ئێش و دەردو گریانا ، هەتا مردن لەگەڵتانام
ئەگەر داوا بکەم ماچێ لەسەر گۆنات ، ئەتۆرێی لێم
دڵیش بێ شەرمە ناوەستێ ، لەبەینی بێ قەرارانام
سرەوتم لانەماوە ، هەروەکو پەروانە فڕکەم دێ
بەشەو بێدارو ئێشکچیم لەبەردەرگای نیگارانام
بەچەشنێ عەشقی تۆ تەئسیری تێ کردووم کە نازانم
بەشێتی یاخۆ (مەدهۆشی) لەبەردەمتا لەدەورانام [1]

1940

خاڵدار

سەیری کە لەسەر کوڵمی گوڵم دانەیێ خاڵە
فیتنەی دڵ و ئیمانە ، خەراجی سەرو ماڵە
ڕێشووی گوڵی سەرپێچی هەمووی پێچە لە دڵما

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لەڕۆژنامەی (ژین) و لەکۆمەڵەی (شیرین) دا بڵاوکراوەتەوە .

خوێنی دڵی خەمبارە کەوا سوورە گوڵاڵە
شۆخێکی بەبێ وێنەیە ئەمڕۆ لە جیهانا
حەیرانی جوانی ئەوە چی پیرو منداڵە
هەر کەس بڵێ ڕوخساری وەکوو مانگە لە چواردە
بێ مروەتە گەر بیشیکوژن خوێنی حەڵاڵە
وەختێ بە تەبەسسوم کە ئەوەستێ لە حەسارا
صۆفی گوزەری کەوتە ئەوێ تۆبە بەتاڵە
تا ماچی نەکەم ڕوومەتی ئەو یارە جوانە
گەر بەندو ئەگەر کوشتنە تەسکینی مەحاڵە
صەد خۆزگە بە ئەوسایە کە نەمدیبوو ڕوخی ئەو
نەمبیستبوو سووتانی دڵ و شیوەن و ناڵە
بێزارە هەتا ماوە لە دنیا دڵی عاشق
دایم وەکو (مەدهۆش) ی هەژار پەستی خەیاڵە [1]

1940

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ژین) و لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) یشدا بڵاو کراوەتەوە .

کوێرەوەری

باسێکی خۆمان بخەینە بەر چاو
لەباسە خەڵکی چاترە بۆ پیاو
لەبەر خەیاتی و شەوکارو تەقەڵ
زەردو لاواز بووم وابووم بە چەقەڵ
کاری بە پەلەو بەرە جەژنانی
بۆڵەو تووڕەیی وەستاکارانی
دەستم ئەمەندە دەرزی پیاچووە
بەقەد بێژەنگێ کونی تێبووە
ئەوەندە سەری تاوم قووت داوە
تێرم خواردوە ، دڵم گیراوە
لەباتی کەیف و چاخانەو گەڕان
دایم خەریکی کارم لە دووکان
یاشەڕە شەقی شاگردو مناڵ
یاچەقەچەقی خاوەن جل و ماڵ
پیس و پۆخڵ و سەرو چاو تە پیو
گەڕو بۆگەن و چڵکن وەك هەتیو
لەخوا بەزیاد بێ کەی ئەمە حاڵە
نیوە مردوو بووم بەم سێ چوار ساڵە
ڕۆژ تا ئێوارە ئەگەر خێرا کەم
پارەی چاخانەی شەو پەیا ناکەم

ئەوانەی پێشوو کە بیَچ خەبەر بوون
ئەیان وت و پیشەو بازنی ئاڵتوون
نەمدی کە ئیشیَ ئەکەم بۆ یەکیَ
نەڵیَ سەقەتە ، هەی دەستی شکیَ
مردم ئەمەندە تەقەڵ بژێرم
بۆیە ئەمبینی وا کوت و کوێرم
بیَ پارەو بیَ پوول هەمیشە لاتم
موبارەك نەبیَ لای خۆم خەیاتم
ئەو سەیرە خۆشە لای دۆست و دوژمن
ناسراوە خەیات دزەو درۆزن
ئەوەش کوشتوومی ئەڵێن دەنگ مەکە
پارەی حەڵاڵە خۆت دڵ تەنگ مەکە
یاران بە زەییم بەم حاڵەدا یە
ئەڵێم سەد خۆزگە هەلاج بوومایە
ئەم داخە لە دڵ زۆر تەئسیر ئەکا
ئەم دڵە تەڕەی (مەدهۆش) پیر ئەکا
گەر بەینێکی تر وەها بمێنم
ڕەنگە نەك شیعرم ، خۆشم نەمێنم [1]

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ژین)و گۆڤاری (دەنگی گێتی تازە) دا –بە پیتی لاتینی- و لە کۆمەڵەی (شیرین) دا بلاّو کراوەتەوە .

1940

کۆچی ناکاو

فەلەك ئیشی ئەمەندە چەوت و خوارە
هەموو عالەم لەدەستی بیٚ قەرارە
لە باخێکا گوڵیٚ پشکووت و دەرکەوت ،
لە کوردا گەر یەکیٚ دەرکەوت و سەرکەوت ،
ئەبیٚ گەردوون لەناوی باو نەمێنیٚ
پەڕەی گە نجی و جوانی هەڵوەرێنیٚ
لەگەڵمانا بەنەوعیٚ بۆتە دوژمن
ئەفەوتێین یا بەمردن یا بە کوشتن
خودا ، تا کەی غەم و حەسرەت بنۆشین !
هەتاکەی بەرگی شین و ڕەش بپۆشین !
(ڕئووف) بیٚ وەعدە کۆچی کرد لەناومان
چرای جوانی نەما بۆ نووری چاومان
ئەسەف بۆ ڕەونەقی بالاّی بلووری
دریٚغ بۆ فکری بەرزی بیٚ قصووری
کەوا ئێستا ئەسیری خاك و خۆڵە
لەیارو قەوم و خۆیشان دووری چۆڵە
ئەمەش تەئریخە وەك ڕۆژیکیٚ ڕووناك

((گەلاڕێزان ڕەئوفی نایە ناو خاك))[1] 1940

لەبەرچی

بیستوومە کە یارم ڕقی هەڵساوە لەبەرچی ؟
تێناگەم و سووچم چیە ، تۆراوە لەبەر چی ؟
مەعلوومە لەلای من کە جوان عادەتی وایە
ئەم ڕەسمە لە چەند کۆنەوە هەر ماوە لەبەر چی ؟
هەر ناوی منی بێ کەسی بەدبەختە لەناوا
سەد شێخ و مەلا مێژەری داناوە ، لەبەر چی ؟
لەم لەوحی دڵەم نەخشە دە تێفکرە بزانە
ئەم عەشقە بە ڕەنگی چیە نووسراوە لەبەر چی ؟
کەس حەددی نیی ناوی بەرێ , دولبەری خۆمە
(مەدهۆش) ی هەژار خواردنی خوێناوە ، لەبەر چی[1] ؟

---

[1])ئەم پارچە شیعرەم بۆ لاواندنەوەی لاوی بەناکامی کۆچ کردووڕەئووفی صاڵح قەفتان وتووە کەلە 14 ساڵیدا کۆچی دوایی کرد . نیوە دێڕی دوایی پارچە شیعرەکە بە حەرفی ئەبجەدو بە ڕێنووسی کۆن ئەکاتە 1360 کە بە ساڵی کۆچی . ساڵی مەرگی ئەو جوانە مەرگەیە . ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ژین) دا بڵاوکراوەتەوە .

[1])ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ژین) و لە کۆمەڵە شیعری (دڵی کوڕان) دا بڵاوکراوەتەوە .

1941

یاری زۆردار

من لە دووری تۆیە دایم شین و زارم کردووە
وێڵی کێوانم لەسەر تۆ تەرکی شارم کردووە
بەو دڵەت قەستەم کە ڕەحمی تیانییە دەرحەق بەمن
شەو لەسەر قەولت هەتا ڕۆژ ئینتیڤارم کردووە
گەرچی ناوی من بە دڵتا نایە ئێستا ڕۆحەکەم
من دڵم خۆشە کە ئەمساڵ یادی پارم کردووە
بۆنی زوڵفت بای شەماڵ هێنای شیفا بوو بۆ دڵم
دیارە تۆ ڕەحمت بە حاڵی دەردەدارم کردووە
پێم ئەڵێن دەردت گرانە تازە دەرمانی نییە

گەر بە کوشتن خۆم نەجات دەم دیارە چارم کردووە
گەر کەسێ لۆمەی دڵی (مەدهۆش) بکا ناحەق نییە
خۆم لە پێشا سەرزەنشتی بێ قەرارم کردووە [1]

1941

[1])ئەم پارچە شیعرە لەڕۆژنامەی (ژین و) لەکۆمەڵەی (دڵی کوڕان) یشدا بڵاو کراوەتەوە .

شەراب

لەززەتی دنیایە ، چاوی یارو فنجانی شەراب
ڕوو بەرامبەر چاوی جوان و دەم بە لێوانی شەراب
شەرتی عاشق وایە لەم دوو ڕێ یە هەرگیز لانەدا
ماڵ و سەر قوربانی یارو دڵ بە قوربانی شەراب
بەزمی خۆم نادەم بەصەد کاووسی کەی کاتێ کەوا
دێتە بەردەم ، ساقی بیدا نۆبە فنجانی شەراب
ڕۆژی عاشق بۆیە هەرگیز ئاوابوونی بۆ نیە
چونکە ڕووناکە دڵی سوبحی بە شێوانی شەراب
تەرکی ڕێی مە یخانەو و کۆیی نیگارم زەحمەتە
چونکە پەروەردەم بە فەیزی عەشق و ئیحسانی شەراب
بێ خەبەر دەرچوون گوڵێ کەس ، کامی دنیایان نەچەشت
بێ بەری بوون چونکە تا مردن لە دیوانی شەراب
شاهی نەورۆز ، فەرشی چیمەن با لە گوێی چەم ڕا بخا
کۆمەڵی عاشق بەدەستە ئەبنە میوانی شەراب
دڵ بە شەوقی مەی ئەبێتە شاهیدی میصری خەیاڵ
سەد زولە یخای عاشقی فرزەندی کەنعانی شەراب
ئەودەمەی داوێنی عومری خۆشەویستیم پارە بوو
مەرئیەی (مەدهۆش) بڵێن یاران بە عینوانی شەراب (1)

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لەڕۆژنامەی (ژین) و لە کۆمەڵەی (شیرین) دا بلاّوکراوەتەوە .

1941

پێنج خشتەکی لەسەر غەزەلی میصباح الدیوان ئەدەب

نەوبەهارەو دەشت و کێو ڕەنگینە وەك خولدی بەرین
با بە کامی دڵ لەسەر فەرشی چەمەن بەزمێ گرین
تا بە نەشئەی مەی لە دڵدا تۆوی میحنەت لابەرین
صوبحدەم ، هەنگامی گوڵ ، سەبزەی نەسیمی عەنبەرین
چەندە خۆشە بادە وەرگرتن لەیاری نازەنین

ڕۆحەکەم وا چاو ئەگێڕم بۆ دیدارت سوو بە سوو
تا ڕەقیب شێوەی وونە دەرخە عوزارت زوو بە زوو
چونکە شیرینە لەلام ماچ و کەنارت دوو بە دوو
چەندە خۆشە عوشرەتی پەنهان نیگارت ڕوو بە ڕوو
موتریب و ساقی لەلایەك خونچە دەم یەك مەه جەبین

دڵ بە شەوقی کوڵمی تۆ دائیم ئەبرژێ وەك کەباب
جاروبارێ بێنە بەردەم ساقی پەرداخێ شەراب
لێدە موتریب تۆش بە سەوداوە لە سەمتوور و ڕوباب
گەه سەماعی ئورغون و گاهێ سوراحیی لەعلی ناب
گەه لە باغی تەلعەتت یاران گوڵ و غونچە چنین

ئەودەمم لا خۆشە دانیشم بەرامبەر ڕووی نیگار
هاودەمی مەحبووبە بم دایم لە چەشمەو لالەزار

ڕۆژی فیرقەت زەوقی ئەم شیعرەم هەیە بۆ یادگار
خۆزگە ئەخوازم بە دوێ شەو دوو بە دوو بووین ئەمن و یار
تا سەحەرمان عەیش و عوشرەت بوو و میزاج و پێکەنین

شاهیدو ساقی و مەی و موتریب هەموو یەك کەوتبوو
مەجلیسێ کەوتبووە گەردش ، جەننەتێ هاتبووە ڕوو
کولم و لێوم ماچ ئەکرد ئە نجا بە شەوق و ئارەزوو
دەم بە دەم ساعید لە گەردەن ، لەب لەسەر لەب ، ڕوو بە ڕوو
دەست لەسەر سینە خەریکی گوڵ چنین و بەی گوشین

حەیفە تەشبیهی شەوێکی وا لەگەڵ پەردەو زەفاف
عوشرەتێکی خوسرەوانەی پڕ لە زەوق و پڕ شەفاف
یا لە کەعبەی صوورەتی مەحبووبەدا ئەمکرد تەواف
گەه لە جامی لێوەکەی ئەمژی قەڕابەی شەهدی صاف
گەه لە فنجانی دەمی تەنگی ڕەواقی ئەنگەبین

گەه شکاتی ڕۆژی دووری و میحنەت و ڕە نجم ئەکرد
یا لەسەر کولمی بەشادی سەیری دوو گە نجم ئەکرد
یالەگەڵ چاوی بەغەمزەی نەرد و شەترە نجم ئەکرد
گەه لەباغی سینەدا سەیری دوو نارنجم ئەکرد
گەه لە گوڵزاری جەمالیدا تەماشای یاسەمین

ئەو بتی بالاّ بلووره وا بە لە نجە هەڵدەسێت
تیپی ئەگریجەی لە دەوری گەردنی دێت و دەچێت
هەردەمەی نەزمێ لەنەشئەی بەزمی شاهید دەردەچێت
گا لە بادە مەستی کردم ، گەه لە غەمزەی چاوی شێت
گەه لە زوڵفی وا لە خۆشیدا نە عەقڵم ما نەدین

دولبەرم لوتف و نەزاکەت وا بە جارێ دەردەخات
لایقی مەدح و ئەنایە وەك شەوی قەدر و بەرات
گا لە باغی قامەتی سێوێ ئەبەخشێ بۆ خەڵات
گاه لە دوو لەب ساغیری تێ کرد کە ها ئابی حەیات
گەه لە گەردەن شیشەیی ڕاگرت کە ها مائی مەعین

مونتەهای شەرحە بەیانی ناکرێ تەوصیفەکەی
زەوقی (مەدهۆش) ت ببێ ئەوسا ئەدەب تەقدیر ئەکەی
یادگارە ئەم کەلانی دولبەری شیرینەکەی
گەه بە ڕووی خۆی کرد ئیشارە ، گەه بە ڕەوچەی سینەکەی
(هازیهی جنات عدن ، فادخلوها خالدین)

1941

بێ وەفایی

ڕۆژێ واڕێکەوت کە ڕێگەم کەوتە ماڵی یارەکەم
دیم کە وەستاوە بەتەنیا نەونەمامی گوڵ بەدەم
پێکەنیم ، پێم وت : دەمێکە چاوەڕێی ئەم فرسەتەم
ئێستە تەنیای ، جارێ وا دەس پێشکەری ماچت ئەکەم
تاوێکیش لات ڕابوێرم ، جا بەرۆکت بەرئەدەم

پێکەنی ، فەرمووی : ئەزانی گوایە من چیم لێت ئەوێ
گەر هەلێکی وا بەساڵی جارێ بۆمان هەڵکەوێ
تۆزێ ڕابوێرین بە خۆشی ئاسمان پێی نانەوێ
ماچ و دەس بازی لەگەڵ یار هەر ئەبێ پرسی نەوێ
دەستی وا کردە ملم لێوی نزیك لێوم کەوێ

کاتێ زانیم چۆن ئەویش سووتاوە ، وەك من بەو گڕە
پەردەیی شەرمی دڕیوە ئەو دڵەی هێندە پڕە
جۆششی عەشقم هوجوومی کردە سەر دڵ لەو گوڕە
وا بە سنگی خۆمەوە نا سنگ و ئەو مەمکە خڕە
مەست و بێ هۆش بووین لەبەینمانا نەما چرپەو قڕە

جارێ تا هێزم هەبوو بەو شەوقەوە تێر تێر گوشیم
دوایی سەیرم کرد کە ڕەنگی ڕووی پەڕیوە ، تێ گەییم
ناڕەوا بوو هێندە ئازاری بدەم ، زوو پێکەنیم
بۆئەوەی دڵگیر نەبێ لەم ئەزیەتە ، کاتێ کەدیم
ئەو لەمن زیاتر گوشیومی ، سەیرە ئەو هێزی بڕیم

پاش ئەوەی ڕامان بوارد بیینێ بە یاری دوو بە دوو
شێوەیەکی بەزمی دڵداری لە ناوا هات و چوو
ئاخی هەڵکێشا ، لە پڕ فرمێسکی گەرمی کەوتە ڕوو
پێی ووتم دڵداری ژینی بێ سەرە نجامن هەموو
زۆر ئەترسم ئێمە لێك ببڕێین نەگەینە ئارەزوو

ئێستەش ئەبیینم کە ئەو عەهدەی لەبیر بردۆتەوە
ئەو گرەی بۆ من لە دڵیا بوو هەمووی نیشتۆتەوە
وەك نە بای دیبێ و نەباران ، گشتی هەر بیر چۆتەوە
خۆی لە من لاداوە ، بۆ بێگانە ڕووی کردۆتەوە

کاکە (مەدهۆش) تۆش بناڵێنە بەدەردی خۆتەوە [1]

1942

ژیان سەیرە

پەرێشانم لەبەر حاڵێ کە ئەبینم لە یارانم
زەمانە فیکری تێکداون براو دۆست و ڕەفیقانم
کەسێکی وانییە ڕۆژێ لەگەڵما بێ بە دڵ پاکی
هەموو ڕوو گرژو دڵ پیسن ، لەبەر ئەم داخە گریانم
تەماع و ماڵی دنیا بۆتە سەودایەك لە سەریانا
لەبەر ئەم حاڵەیە دەرچوون لە مزگەوتا مەلاکانم
خەریکی پارەیە هەر کەس خەیاڵێکی لەسەردایە
بەناحەق مەگرە من دایم خەریکی کارو فرمانم
لە پیرێکم ئەپرسی بۆچی واتەنیای لە ژورێکا
وتی سفرەم نییەو فەرشم نییە ، کێ بێ بە میوانم
میساله بۆ هەموو باسێ ، بچووك و گەورە ئەیزانێ

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (گەلاوێژ) دا بلاّو کراوەتەوە . هەوێنی ئەم پارچە شیعرە ئەو گۆرانیی‌یی فۆلکلۆرییەیە کە ئەڵێ ((دوێنێ یارم بووی ئێستا نامناسی)) . لە کۆمەڵەی (شیرین)یشدا بلاّوکراوەتەوە .

هزار خزمم ببێ نابێ به پولێ بێته گیرفانم
تەماشای کێ ئەکەم شێواوه یا (مەدهۆش)و سەرسامه
منیش پارەم لەلا پووچه ، ئەسیری چاوی جوانانم

1942

تۆ

قوربان وەره زوو دەس کە ملم ، ماڵ و سەرم تۆی
فەوتاوی دەسی تۆم و ، بەڵێ چارەسەرم تۆی
بەینێکه لەژێر دەستی جەفاو تەعنەیی عەشقام
یەك دەفعه دڵم بێنەوه جێ ، خێرو شەڕم تۆی
ڕوو دەرخه ، پەچەت لابەره ، لێو بێنەره پێشێ
ماچێك ئەفڕێنم له دەمت ، نەشئەدەرم تۆی

من بولبول و تۆ غونچەیەکی سەرچڵی عەشقی
ئێشکچیِیە دڵ شەو کە ئومێدی سەحەرم تۆی
عەشقت کە هەموو ئان و سەعاتێك لە دڵمدا
کردوویە بە غەوغایە کەچی بێ خەبەرم تۆی
(مەدهۆش) کەوەکو شایە لەژێر سێبەری عەشقا
غەم لەشکرو دڵ دوشمنە مایەی زەفەرم تۆی [1]

1942

بۆ گیانی نالی

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ژین) ولەکۆمەڵەی (دڵی کوڕان) دا بلاْوکراوەتەوە .

لێوی خونچەی هەڵئەڕێژێ هەر سەحەر خەرواری ماچ
بۆیە سەرگەردانە وەك من بولبولی بێداری ماچ
عالەمێ موشتاقی ماچی کوڵمی ئاڵی دولبەرن
سەیری چەند زۆرە لەدنیادا بەدڵ کڕیاری ماچ
لێوی پڕ خەندەت لەلای عاشق لەنەی شیرینترە
مشتەری ئەمڕۆ لەهەنگوین زۆرترە بازاڕی ماچ
گەر شەرابی ماچی لێوی تۆ نەبێ بۆ مەست ئەبم
زەوق و عەشقی تۆی لەلا نابێ دڵی هوشیاری ماچ
گەر لەسەر ماچێکی گەروت گەردنم دووپارە کەن
چونکە تێغی دەستی عەشقی خۆشیە بیماری ماچ
با لە حەشرا لێم بپرسن خێرو شەڕ چیت کردووە
هیچی نازانم بەغەیری ناڵەوو هاواری ماچ
وەختە بۆ ماچێکی چاوی پڕ لە سورمەی دولبەرم
شێت و ڕیسوا بم کەنەمدی نۆبەیێی دیداری ماچ
تا سەحەر دوێ شەو لە باخت خونچەییێکم دەست نەکەوت
لێو لە شوێن لێوت گەڕا تا تێپەڕی شەوگاری ماچ [1]

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ژین) و لەکۆمەڵەی (دڵی کوڕان) دا بڵاوکراوەتەوە
.

1942

نەونەمام

نەمامێکم لە باخێ دی ، لەلای من وابوو عەرعەر بوو
کەچی تازە مەمانێ بوو کەئاواتی دڵی تەڕ بوو
وەکو دارێکی ساوا تازە هەڵچووبێ لەناو ئاوا
بەجوانی دارەکەی گووبای کەناری حەوزی کەوسەر بوو
لەنوخشەی باخی دڵدارانە جووتێ سێوی دانا بوو
لەسەر گۆی ئاڵی شەونم هەروەکوو دوڕدانە گەوهەر بوو
زوبان شیرین و لێوی پێکەنینی خۆش و خۆش ڕوو بوو
جوانێ بوو لەگەڵ حۆری و فریشتە یارو هەمسەر بوو
لەبەینی زوڵفەکانا ڕوومەتی هەروەك چرا وابوو
لەناوجەرگەی شەوا شەوقی ڕوناکی چەشنی ئەختەر بوو
بە کەیفی دڵ لەلێوانی ئەگەر ماچی بدامایە
لەسەر ئەو خێرەدا بۆ کوشتنم ئازادی مەحشەر بوو
کەبینیم چاوەکانی تێگەیشتم چەندە خوێن ڕێژە
لە موژگانی بترسن وا بە دڵما تیری تێپەڕ بوو
لەبەر ئەو لەیلەیە مەجنوون وەکوو من شێتی کێوانە
هەتا مردن پەرێشان و خەیاڵی عەشقی دولبەر بوو
مەگەر یەزدان بزانێ حاڵی من چەندە بریندارم
لە دڵما عەشقی ئەو تیژتر لە شمشێرو لە خە نجەر بوو

ئەگەر ڕۆژێ لە ڕۆژان لێم بپرسن چۆنە ئەحواڵت
ئەڵێم (مەدهۆش) بەدەستی ئەو نەفەوتایە ، قەلەندەر بوو[1]

لێ بووردن
دڵ بە گەنجی ئارەزووی عەشقی هەیە و یاری ئەوێ
بەزمی هاوڕازی ژیان و سەیری گوڵزاری ئەوێ
خۆ دلچی بێچارە دایم وا بەشوێن دڵخوازەوە
ماچی لێوو باوەشی شیرینی دڵداری ئەوێ
ئەو شەوی وەصڵەی بەناوبانگە ، هیوای دڵدارییە
تۆ بە سوکی مەگرە ، خەرجی گیان و دیناری ئەوێ
شارەزایانی بەسەرهاتوو ئەزانن چی ئەڵێم
حەپس و ترسی سەرتەنوورو سووچی دیواری ئەوێ
وامەزانن عاشقی تاسەر لەسەرخۆشی ئەبێ
جاربەجار بەدبەختی وەك من پێ لەقەو داری ئەوێ
من لەسەر ئەم بارەشا ئەیڵێم ئەوەی عەشقی نەبێ
بەش بە حاڵی خۆم کەرێکە بارو سەرباری ئەوێ[1]

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ژین) و کۆمەلچەی (دڵی کوڕان) دا بلاّوکراوەتەوە . شاگردی بەرگدروو بووم لای وەستا حەمە سەعید . ناردمی بۆ پراوە بۆ ماڵە عەرەبێك . کچێکی جوانیان هەبوو. خەیاڵی ئەم شیعرەی دامێ . تا هاتمەوە بۆ دووکان ئەم پارچە شیعرەم دانا .

1942

سکالاّ لەگەڵ سەیوان

پێنج خشتەکی لەسەر شیعری ئەحمەد دەروێش (ئەخۆڵ)

ئەی گردی سەیوان ، شیرین لە نێوان

ئەی شوێنی سۆزو ناڵەی پەشێوان

دایم پێت ئەڵێم لەگەڵ قوڕ پێوان

ئەی گردی سەیوان ، سەیوانی سێوان

ئەی گەنجی گەوهەر تا بەسەر لێوان

چەند پاشاو گەدا وا لە گەڵتایە

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (ڕۆژی نوێ) و لە کۆمەڵەی (شیرین) دا بلاّوکراوەتەوە .

چەند کۆرپەی ناسك وا لە باخەڵتایە
باسی ناکرێ کێ لە گڵتایە
هەر خوا ئەزانێ چی لە دڵتایە
چەند گەڵی وەریو لەژێر چڵتایە

وەکوو پیرۆزە ئەو ڕەنگە شینەت
دەرئەخا شێوەی جوان و شیرینت
خوێنە ئەو بەرگی ئاڵ و ڕەنگینەت
بە تێغی عەقڵی گەر بدڕن سینەت
سەروپا لەعلە بن و بنچینەت

ئەو دڕکەی لەڕووی تۆ دێتە دەرێ
ڕواوە لەناو ئینجانەی سەرێ
بەسووکی مەگرە ، سەرنجی بەرێ
هەر گەڵایەکی کە لێت ئەوەرێ
پارەی دڵێکەو گۆشەی جگەرێ
بەرگت سەوزو سوور کردووتە بەرت
نیشانی ئەوەی شەوق و گەوهەرت
بەڵام دیارە مایەو هونەرت
تۆ گوڵزارێکی خارە سەمەرت
وشکە شۆرەکەت وە یا عەرعەرت

پڕە لە مارو مێروو لانەکەت
دڵ مەحزوون ئەبێ بە سەیرانەکەت
سیس بووە گوڵی گەش و جوانەکەت
هەر دەنکی گوڵی بیابانەکەت
هەر پەڕەی گوڵی ئەرخەوانەکەت

سەرا پا لەژێر غەما ئەسیرە
حاڵت ئەزانێ هەرکەسێ ژیرە
ئەو ئرزەت ئەگەر تۆزێ دڵگیرە
لە خوێنی گەشی چەند جوان و پیرە
لە ئێسکی سەری چەند گەدا و میرە

ژێر خاکت هەمووی تۆوی جەفایە
لاشەی هەزاران شەهیدی تیایە
بارانی فرمێسک بەسەر ئەوایە
سەوزە وردە گیات بەلاّ م ئەبوایە
بە پێچەوانەی ڕەنگی سوور بوایە

هەرچی نەمامێك لای تۆ ڕواوە

لەڕیشەی جەرگ و لە ئەشکی چاوە
بۆیە وا ڕێك و شیرین هەستاوە
چون لەسەر لاشەو دلاْن ڕواوە
بە خوێن و فرمێسك ئاویان دراوە

لە پێشا جێگەی خۆشی وەتەن بووی
شوێنی ئاسك و گۆڕو گەوزەن بووی
ئێستا بێ کەیف و کزو بێ ڕەنگ بووی
بلاْم لەمەوبەر بەحەق گولشەن بووی
مێرگ و مێرگوزار ، باغ و چەمەن بووی

تیپی نازداران ئەهاتە سەیری
سۆزی یاران و ئاوازەی تەیری
کۆترو کەو سوێسکە لە دەوری
لەسەر چلاْنت بولبول و قومری
دلشاد ئەیا نخوێند ، ئێستەش کە ئەگری

چەند پاشاو گەورەو خاوەنی سەروەت
گەلێ لاوچاکی ئازاو بەسیرەت
زۆر نازەنینی جوان و بە زینەت
چەند جووتە دلخواز بێ جەورو و مەینەت

لەسەر سینەی تۆ ئەیانکرد عوشرەت

چەرخی زەمانە وەها ئەگەڕێ
هەر گوڵێ پشکووت زوو هەڵ ئەوەرێ
لەهەر جێ هەبوو تەخت و سەروەرێ
ئێستاکە بوونە خاکی سەرەڕێ
تۆزیان بە گێژی باوە ئەگەڕێ

لەبەرچی بەشەر دڵت پێ خۆش کات
لەژێر چەپۆکان سوڵتان و گەدات
کەسێ هەتا سەر نەیدیوە صەفات
ئەی گەردوون کەتۆ ئەمە بێ وەفات
بۆچی بمێنم بکێشم جەفات

ئەسوڕێمەوە شێت و سەرگەردان
ئەناڵم لەگەڵ هەناسەی سەردان
چیانم بووە بەدەردو سندان
قەسەمت ئەدەم بە حەقی یەزدان
وەرە تا زوو بمنێرە سەیوان

هەرچەند بە ناشاد کەوتووم دەربەدەر

سەربارى هەمووى فيراقى دولبەر
بووە بە داخ و سەوداو دەردى سەر
خەيالّى ڕوخسار لەتۆی سینەو سەر
دلّ لەت لەت ئەكات بە مەوداى خەنجەر

1942

چاو

چاوی بەتیلی دڵ نەفڕێنێ
یاری نازداری خۆی پێ نەبینێ
وەك چرا گۆنای دانەگیرسێنێ
پەرچەم لەدەوری با نەیشەکێنێ
لەدڵدا تۆوی عەشق نەچێنێ
خوایە ئەو چاوە شەوقی نەمێنێ

چاوێ هەمیشە مەست و کەیل نەبێ
لەدڵداریدا پڕ لە مەیل نەبێ
بەتەرجومانی دڵی لەیل نەبێ
لەسەرچاوەی عەشق کەیلی سەیل نەبێ
وەك کڵپەی ئاگر دڵ نەسووتێنێ
خوایە ئەو چاوە شەوقی نەمێنێ

چاوێکم ئەوێ بێ سورمە ڕەش بێ
وەکوو ئەستێرەش ڕووناك و گەش بێ
لەداوی نەردا وەکوو دوو شەش بێ
پوولی کوژراوی وەکوو حەبەش بێ
ناوبانگ لە تورك و ئێران نەسێنێ
خوایە ئەو چاوە شەوقی نەمێنێ

چاوێ پڕ مەکرو حیلەباز نەبێ
پڕ لە ئەفسوون و عیشوەو ناز نەبێ
لەڕاوکەریدا وێنەی باز نەبێ
وەك سوارەی شوکاك تیر ئەنداز نەبێ
بە سیحری ڕۆح و دڵ نەفڕێنێ
خوایە ئەو چاوە شەوقی نەمێنێ

چاوێ کەلەسەر گۆنای سوور نەبێ
لەژێر هیلالا وەك دەیجوور نەبێ
لەسەر خەزێنەی دڵ گەنجوور نەبێ
پڕ لە شەرابی ئەشکی سوور نەبێ
بەماچی تەمی دڵ نەڕەوێنێ
خوایە ئەو چاوە شەوقی نەمێنێ

چاوێکم ئەوێ دایم بەجۆش بێ
وەك کەوی بەهار پڕ لە خرۆش بێ
دەرد بێ بۆ ساغ و دەوای نەخۆش بێ
دەرمانی زامی دڵی (مەدهۆش) بێ
گڕی دڵداری هەڵنەگیرسێنێ

خوایە ئەو چاوە شەوقی نەمێنێ [1]

1943

حەزم لێ کردووی
حەزم لێ کردووی ...
لەناو جوانانا هەڵم بژاردووی
ڕازو نیازی دڵم بۆ ناردووی
سروەی بەیانم لێ ڕاسپاردووی
خۆم پێ سپاردووی ، حەزم لێ کردووی

تۆش دڵم بەرێ بە دڵێکی پاك
دڵداری بێ گەرد وەك ڕۆژی ڕووناك
ئەژین بە خۆشی سەربەست و بێ باك
خۆمان ئەخەینە پەنای خودای تاك
نەشمیلەی دڵ چاك ، حەزم لێ کردووی

لەودەمەی کە تۆم دیوەو ناسیوە
دڵەی هەژارت لەمن دزیوە
تیری جوانیت جەرگمی بڕیوە

---

[1] ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (گەلاوێژ) و لە کۆمەڵەی (شیرین) دا بلاْوکراوەتەوە .

مەینەتی باخی ژینم چنیوە
خۆشیم نەدیوە ، حەزم لێ کردووی

لەهەرلا شایی و سەیران کراوە
من چووم و چاوم بۆ تۆ گێڕاوە
لەڕووی جوانیتا ڕەنجم کێشاوە
وشەی دڵداریم بۆ تۆ داناوە
دڵ نەترساوە حەزم لێ کردووی

هەرچەند بزانم کە بێزاری لێم
دڵت لەسەر من نییەو ناتەوێم
من پێ بە جەرگی خۆما هەر ئەنێم
بێ پەروا ئەڵێم بەردەرگاتە جێم
بۆ کوێ ئەچی دێم ، حەزم لێ کردووی

ئینجا کەواتە تکات لێ ئەکەم
بیانووم پێ مەگرە نەزۆرو نەکەم
چی لە دڵتایە ، بیڵێ ، دیدەکەم
دڵم مەشکێنەو گلەت لێ نەکەم
کزەی جەرگەکەم ، حەزم لێ کردووی

گیانی شیرینم چاکت لیٚ ڕوون بیٚت
گەر خوانەخواستە هیوام بڕا لیٚت
ئەوەی کە دەردی دڵم ئەزانیٚت
ئەم داخەی منت گشت پیٚ ئەڕیٚژیٚت
جوانیت نایە لیٚت ، حەزم لیٚ کردووی [1]

1943

[1])لە گۆڤاری (گەلاویٚژ) و پاشانیش لە کۆمەڵەی (شیرین) دا بڵاوکراوەتەوە .

لێت ئه پرسم

بۆ منت ناوێ ؟
خۆ من بەبێ تۆ هەڵ ناکەم تاوێ
خۆشەویستی تۆم لێ بۆتە داوێ
گیانە دڵداری شەرمی پێ ناوێ
پێم بڵێ بۆچی تۆ منت ناوێ

من کە لە پێشا دڵ بەستەی تۆ بووم
بەخۆشەویستی تۆ دەسخەڕۆ بووم
وەك مەلی هەژار زوو دەستەمۆ بووم
لە پەشیمانی تۆ ڕەنجەڕۆ بووم
ئێستەش پێم بڵێ بۆ منت ناوێ

ئەزانی جوانی ، گەشی ، شیرینی
ناسکی ، نەرمی ، تەڕی ، ڕەنگینی
بەفیزی چونکە خۆت وا ئەبینی
لە زۆر زانیتا کەمم ئەدوێنی
ئاشکرای ناکەی بۆ منت ناوێ

خۆزگە لە پێشا بمزانیایە
کەڕاست لەگەڵما نایەیتە کایە

خۆشەویستی من بەدڵتا نایە
تکات لێ ئەکەم تۆو ئەو خودایە
ئەگەر پێم نەڵێی بۆ منت ناوێ

لەسەر تۆ خۆشیم ناوە بە لاوە
دڵم دەرپەڕی ، جەرگم بڕاوە
هۆشم وەکو خۆم سەر لێ شێواوە
لەسەر جوابێکی تۆیە داماوە
لە دەمت دەرچێ بۆ منت ناوێ

سوێند بە دیدارت ، هەتا بمێنم
هەرگیز ناتوانم وازت لێ بێنم
چۆن دڵم ویستی ناوت ئەهێنم
هەتا وەڵامت لەدەم ئەسێنم
ئینجا تێ ئەگەم بۆ منت ناوێ (1)

[1])ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (گەلاوێژ) دا بڵاوکراوەتەوە . لەکاتی خۆیدا ئەحمەد هەردی ڕەخنەی لێ گرت و منیش وەڵامم دایەوە . ئێستا لە ڕەخنەکەی ئەویش و لە وەڵامەکەی خۆیشم ناڕازیم . ئەمە یەکەم شیعرمە کە شەماڵ صایب کرددوویە بە گۆرانی . لە کۆمەڵەی (شیرین) یشدا بڵاوکراوەتەوە .

1944

هەمووماں

هەمووماں تێگەیشتووین بۆچ هەژارین
ئەزانین بۆچی دیل و لەش بەبارین
هەموو هاوار ئەکەین ، لەم دەردە ئەدوێین
کە ئێمەی کوشتووەو پێی دەردەدارین

ئە پرسین و ئەڵێین : کوڕگەل لەبەر چی
ئەوەن داماوو سست و نالەبارین
گەلی کورد نابێ وا لە دوا بێ چونکە
گوناحی ئێمەیە گەر خوێندەوارین

هەمیشە مشت و مڕمانە لەگەڵ یەك
کەچی هەر ساڵ بە ساڵ خۆزگە بە پارین
ئەمانە ، گشت گوناحی ئەو کەسانەن
ئەڵێن مەردین وهەم خزمەت گوزارین

هەموو بۆ کاتی فرمان گۆشە گیرین
لە کاتی خۆ نواننندا دیارین
لەکاتی یارمەتی دا دەستە پارچەین
لە لۆمەو سەر زەنشتدا دانی مارین

لەیەکترمان ئەویٚ ڕەنج و هەولٚ دان
کە خۆشمان بیٚ فەڕو هەم نادیارین
لە سستیی ئیٚمەیە بیٚگانە ئازان
بەکارن چونکە ئیٚمە بیٚ دەمارین

برا پیٚویستە ، خۆمان تیٚ بکۆشین
لەکەس ئیشمان نەویٚ گەر بەهرەداربین
بە مالٚ و سەر لەگەلٚ یەك بین ، هەولٚ دەین
چ جوتیارین ، چ کاسب یا توجارین

ئەبیٚ وا هەلٚ بسوڕیٚین گەل بزانن
بچوك و گەورە بۆ خزمەت بەکارین [1]

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە (گولاٚلەی مەحمود ئەحمەد) و لە کۆمەلٚەی (شیرین) دا بلاٚوکراوەتەوە .

1946

خۆزگە...

خۆزگە لەفافی برین پێچ ئەبووم

لەدەوری پووزی پێچاو پێچ ئەبووم

هەتا برینی ئەو سارێژ ئەبوو

چش کە لە پاشا جێم پێ لێژ ئەبوو

خزمەتی ئەوو دڵی خۆم ئەکرد

ئەو یادگارەم لەگەڵ خۆم ئەبرد

1946

بام وابێ

من دڵ شکاو نیم ..
وەکوو گەلێ کەس جگەر بڕاو نیم ..
فێری سکاڵاو فرمێسکی چاو نیم

من یارم بووەو بەجێشی هێشتووم
زۆر ماندووی کردووم ، بەلاّم نەیکوشتووم

ئەوەی من ویستم بیّ وەفا بوو ڕۆی
ئێستاکە مەستە لەبەر بەزمی خۆی
من ژیانی خۆم بۆچی تالّ کەم بۆی
من بەختیاریم بۆ دلّم ئەویّ
دلّ خۆش کەرەیەك هەر دەست ئەکەویّ

یاری بیّ پەیمان ئەوە ناهێنیّ
کە پیاو وەك منالّ بۆی بنالّێنیّ
شتێکە نزمی بۆشان ئەهێنیّ
کەمن هەولّ بدەم بۆ کامەرانی
لە دلّ دەریەکەم زۆر بە ئاسانی

بەلّیّ دلّداری پەسەندو جوانە
چاوەڕوانیەیەو پاکی و پەیمانە

پیاوی ژیر ئەڵێ : خواردنی گیانە
بەڵام ژین بەشی ئەمەندە ناکا
کە بۆ کڵاوی بابردوو ڕاکا [1]

1946

[1])ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (هیوا) دا بڵاوکراوەتەوە . وەختی خۆی سەعید ناکام ڕەخنەیەکی لێ گرت . لەسەرەتادا پارچە شیعرەکە پەیوەندی بە پارەوە هەبوو . پاشان پارەکەم لێ لاداو شیعرەکەم هەر بۆ یار هێشتەوە . چونکە خۆم وام لا جوانتر بوو .دەسکاری کردنەکە هیچ پەیوەندی‌یەکی بە ڕەخنەکەی ناکامەوە نەبوو . لەکۆمەڵەی (شیرین) یشدا بڵاوکراوەتەوە .

خۆزگە وابوایە

دەمێکە چاوەڕێم بۆ دڵ فڕێنێ

پەلاماری دڵم باو لێم بسێنێ
بەڵام دڵسۆزی دڵ بێ نەیشکێنێ
کە گۆشەی چاوی پڕ نازی هەڵێنێ
بە جارێ دەردو ئازارم نەمێنێ

گوڵی سەر کوڵمی ئارامی ژیان بێ
بەچاو تانەی گەلاوێژی بەیان بێ
ئەبێ شۆخێ بێ ئاشووبی جیهان بێ
جوانیی ئەو بەشانازی بێ گومان بێ
هەموو جوانێ لەڕووی سەردانەوێنێ

لەگەڵ کەس ئاشناییی کەی نەبووبێ
گرێکی تر بەلای دڵیا نەچووبێ
ڕەوشتی جوان وپاك و سادەخوو بێ
لەگەڵما یەك دڵ و یەك ئارەزوو بێ
ئەگینا زۆرە یار یا خەم ڕەوێنێ

کەی ویستم دەس لە گەردنیا بێ ، وابێ
کەی ویستی سەر لەبەر پێیا نرابێ
ئەگەر چی من گەداو ئەو پادشا بێ

لەسەر بڕیاری دوو دڵ یەك ڕەوا بێ
لەگەڵ لێوی منا ئەو لێوی بێنێ
نەوەك هەر من ، ئەویش فرمانی پێم بێ
لەباتی پاسەوان دەرماڵی جێم بێ
لەکاتی دووری یا هەر چاوەڕێم بێ
لەخۆشی و تاڵی یا هەر چاوی لێم بێ
لەڕێی ڕازو نیازا دانەمێنێ

بەڕاستی دووری (مەدهۆش) ، ناتەواوی !
خەیاڵت بەرزە ، خۆشت پەست و خاوی
ئەوەی باسی ئەکەی وا بۆی سووتاوی
بەخەو نایبینی ، بەخوا ، تاکو ماوی

مەگەر چەرخی زەمانە چەوتی بێنیٚ[1]

1946

[1])مەبەستم ئەوەیە ئەگەر چەرخ ڕێك بیٚ ، حەیفە ئەم جوانە بۆ منی بیٚ تام بیٚ . ئەم پارچەیە لە گۆڤاری (ڕۆژی نویٚ)و لەکۆمەڵە شیعری (شیرین) دا بلاٚوکراوەتەوە .

ڕووکەشیی ژیان

چ ناخۆشە مەرایی و دەردی ڕووگیری لەناوایە
درۆی بێ شوورەیی ناوە ، بەڵام زۆر شوورەیی تیایە

کەگەورەم باسی خۆی کرد دەست بڵاوو پیاو جوامێرە
ئەبێ دەست بەی بە سنگتا ، بۆی پەسەند کەی چونکە وا فێرە

ئەگەر پیرێکی ناشرین بڵێ من جوان و منداڵم
ئەبێ چل ساڵی لێ دەرکەی بڵێی من شارەزای حاڵم

لە پاش دیلی و جنێوو توڕەیی ولێدان و دارکاری
کەدەرکەوت هەر بژی وچە پڵەی ئەویچ بۆ لووتی زۆرداری

ئەوەی جێ پێ یەکی دەس کەوت ئیتر هەرچی بوێ ئەلوێ
وتاری بەرزە ، نووسینی بەهێزو قووڵە ، جوان ئەدوێ

بڵێم چی هێندە ناوێرم بڵێم ئاوا نییەو وایە
دەخۆزگەم وەك ئەوەش ناڵێم ، ئەمیشیانم نەکردایە [1]

---

[1])مەبەستم لەو کەسانەیە لەچەرخی پاشایی دا خۆیان کردبوو بەدەمڕاستی کوردو مەودای بەدرۆخستنەوەیانمان نەبوو .

1947

چ نیشتمانێکمان هەیە

نیشتمانێکمان هەیە سەیری بکەی وێرانەیە
گەرچی بۆ چاوی بەدو دوژمن بە وێنەی تانەیە
کاولی دەستی بەدی ناوخۆو کنەی بێگانەیە
ئێستە زۆر چاوی لەدەست و کۆششی شێرانەیە
چاوەڕێی دەرکەوتنی هەوڵێکی ئەم لاوانەیە
((خوایە هەرکەس دوژمنی ئەم کوردە دڵپاکانەیە
ژێر کەوێ ، کۆستی کەوێ ، تا ماوە ساتێ نەسرەوێ)) [1]

دوژمنی کوردان کەسێکە هەوڵ ئەدا بێتە گزیر
سوودی خۆی تێکەڵ بە قەومیەت ئەکا وەك ئاوو شیر
زەڕڕەیەك قازانج و بەرزیی خۆی لە چیدا بێتە بیر
سەد بکوژرێت چاو بپۆشێ ، هەر دڵی نەکرێ زویر
با هەژار چاوی دەرێ ، میرم سەرۆکی یانەیە !
((خوایە هەرکەس دوژمنی ئەم کوردە دڵپاکانەیە
ژێر کەوێ ، کۆستی کەوێ ، تا ماوە ساتێ نەسرەوێ))

خوێندەوارێکە کە خاوەن مێزو فەڕڕاش و جەرەس
بۆ هەژار جوابی جنێوو تووڕەیی و لێدانە بەس
سەد هەقت بۆ ون ئەکا گەر چارەکێکی بەیتە دەس

---

[1])ئەم بەیتەی سەر بەند هیی هەژاری موکریانیە .

یسته سەر باسی قسەش کوردێکە زۆر فریادڕەس

قەومیەت لای پەشمە ، تەنیا خزمەتی بۆ عانەیە
((خوایە هەرکەس دوژمنی ئەم کوردە دڵپاکانەیە
ژێر کەویٚ ، کۆستی کەویٚ ، تا ماوە ساتیٚ نەسرەویٚ))

کاك تیجار سای سێبەرێکی گرتوەو دانیشتوە
ڕەنجی ساڵێکم بە مۆڵی و پاکژی بۆ بردووە
لووتی هەر خوارە ، ئەڵیٚ نامەرد دزیت لیٚ کردووە
زۆری وەك من کاسبی بۆ ئەو ئەکا ، خۆی تیاچووە
هەر ئەڵیٚ مسکێن بەشی لێدان و بەندینخانەیە
((خوایە هەر کەس دوژمنی ئەم کوردە دڵپاکانەیە
ژێر کەویٚ ، کۆستی کەویٚ ، تا ماوە ساتیٚ نەسرەویٚ))

ئەو کەسانە دوژمنن تۆوی نیفاقیان خستە ناو
ڕێگەیان تێکدا لە کوردو پێی میلەتیان نایە داو
بوون بە گورزی دەستی بێگانەو کەچی کوردن بەناو
ئێستە کەس باوەڕ بە کەس ناکا لە ترسی بەندو باو
کورد زەبوون و کوشتەیی ئەم چەشنە میکرۆبانەیە
((خوایە هەرکەس دوژمنی ئەم کوردە دڵپاکانەیە

ژێر کەویٚ ، کۆستی کەویٚ ، تا ماوە ساتێ نەسرەویٚ))[2] 1947

[2])ئەم پارچە شیعرەم بۆ ئەوە وت کە یەکێك بەزۆری میری دەستی بەسەر (یانەی سەرکەوتنی کوردان) دا گرتبوو . لە (گەلاوێژ) و (هەتاو) و ڕۆژی نویٚ دا بلاٚوکراوەتەوە .

نامەی یەکەم بۆ یار

ئەی یاری شیرین .. ئەی یاری شیرین..
ئەی نەونەمامی دەم بە پێکەنین ..

وەها نەزانی تۆم لەبیر چووە
گڕی دڵداری جاران کز بووە

هیچ بەندیخانەو ئێش و ئازارێك
یادت لە دڵما دەرناکا جارێك

بەڵام لە دەوری شوومی وەهادا
باخی دڵداری هەرگیز بەرنادا

چەنکە کەس تەنیا بەختیار نابێ
تا دەورو پشتی لە سزادا بێ
ئەو ئیستعمارەی ناوت بیستووە
گولێکی وەك تۆو یارتی گرتووە

چونکە ئەیەوێ خێراتی دنیا
کۆبکاتەوەو بیخوات بەتەنیا

هەرچیش قسەی کرد لای ئەو دوژمنە
جێی حە پسخانەو جەزاو کوشتنە

دیارە یاریشت هەر بەش خوراوە
بۆیە ئیستعمار لێرەی داناوە

هەرچەند کە ئێمە ناترسین ، فێر بین
بۆت ئەگێڕمەوە چۆن ڕائەبوێرین

بەیانیان خواردن نان و تاعینە
ئەمە هەر باشە چونکە شیرینە

بەڵام کەباب و نانی ئێوارە
لە خواردن ناچێ وەك زەهری مارە

هەمووی ڕیخۆڵەو کولێرە کۆنە
هەر کەسێ نە یخوا نازانێ چۆنە

بۆ چاو جگەرە هیند بە پەرۆشین
ناچار جلەکەی بەرمان ئەفرۆشین

خۆ کیسەو باخەڵ لە پارە بەتاڵ
گشت لە ناو یەکدا کەوتووینەتە سواڵ

بە پاڵ پێوە نان ئەچینە سەر ئاو
هەڵمان ئەسێنن نیوەو ناتەواو

بەڵام شیرین گیان هیچ خەفەت مەخۆ
تۆش لەسەر ڕێگای بیری ڕاست بڕۆ

ئەزانین ڕێمان ڕاست و ڕەوانە
زاڵی و سەرکەوتن هەر بۆ خۆمانە

بۆیە لە بەزمی خۆمان ناکەوین
تا دوای نیوە شەو نەبێ ناخەوین

بە پێکەنین و کەیف و گۆرانی
نەشیدی جوان و قسەی ئینسانی

بە خۆشی لەگەڵ ئەو برایانە
بیرو باوەڕیان وەکو خۆمانە

چۆن دڵمان ویستی وا ڕا ئەبوێرین
چونکە تێکۆشان بەژێر ئەبژێرین

پێویستە ئێمە هیچ نەناڵێنین
تا ئیستعماری پیس ئەڕوخێنین

کۆنە پەرستی و دیلی نەهێڵین
برسی و تینوێتی و زۆردار بشێلین

ئینجا ئەبینین سەیرە ، سەیرانە
ئەوسا دڵداری و ژیان ئاسانە

ئێمەش بە خۆشی دەست ئەکەینە مل
بە ماچی گەرم و تیکەی چەورو زل [1]

1948

[1]) لەبەندیخانەی کەرخەوە لە بەغدا بۆ (سەبری) خێزانمم نووسیوە . لەکۆمەڵەی (شیرین) دا بلاّو کراوەتەوە .

سەرەتای دڵداری

شۆخ و بێ باکی بە نازو عیشوە دوو سێ شەمووە
خۆی نیشان داوم ئەڵێی سەروێکی تازە هەڵچووە
جوان و بالاّ ڕێکی وا ، نەمدیوە ، هەر نەمبیستووە
جەرگی سووتانووم بە جارێ ، ئاگرم تێ بەربووە
عەشقی لای من یادگارە ، خۆیشی دڵمی بردووە

سێوی زەردەشت نالێ من ئاڵم لەترسی ڕوومەتی
مانگی چواردە شەرمەزاری تیشکی ڕۆژی ڕوویەتی
پڕتەوی جوانی گرفتاری تەڵێکی موویەتی

زۆری وەك من عاشقی ئەو شۆخە بوون بۆ نەگبەتی
ئەو کەسی ناوێ و هەزارانیش حەزی لەو کردووە

کاتێ گەردوون ئەوپەڕی شێوە نیگارەی پێ گەیان
خۆی بە شا زانی لەڕیزی جوانی یا بۆ ڕووی جیهان
ویستی دڵبازی بکا ، ئازانە کەوتە دڵ فڕان
ڕووی لە هەر کەس کردو پێکای و دڵی سەند بێ ووچان
هەر دڵی من مابوو ، پیرۆزی بێ خۆی بۆ لای چووە

من لە پێشا وام ئەزانی عاشقی خۆڕایییە
زۆر کەڕەت ئەموت بەخوا دڵداری ئەسڵی هەر نییە
کاتێ ڕووی ئەو دڵ فڕێنەم بینی بەو شیرینییە
ئاگری دڵ تێی گەیانم دەس بەجێ تامی چییە
ئێستە هەر ئەتلێمەوە ، دەردم لە دەرمان دەرچووە
قوڕ بەسەر ئەو عاشقەی دڵبەر دڵی لەو لارییە
خۆشی نازانێ بە چی دڵ خۆش ئەبێ و چی چارییە
ئێستە (مەدهۆش) ی هەژار بێچارە دەردی کارییە
شین ئەکاو هاوار ئەکا ، سووتاوە پیشەی زارییە
بێ کەم و زیاد شێت و ماڵ وێران و سەرگەردان بووە (1)

---

[1])ئەم پارچە شیعرەم بۆ (سەبری) ی نەخۆشەوانی بەناوبانگ وتووە . لە گۆڤاری (گەلاوێژ) و لە کۆمەڵەی (شیرین) دا بلاّو کردۆتەوە .

1948

بۆیە....

بۆیە چاویلکەم دیاری ئەویٚ لیٚت

کە یادگاری لەسەر چاوم بیٚت

جیٚگیر بیٚ لەسەر ڕووی دیدەکانم

بەوچاوە لەڕووی گیٚتی بڕوانم

1948

ئارایشتی تازە

ئێستا کە سروشت باوی نەماوە
هونەری ڕووکەش وا لەبەر چاوە

بالآی بەرز هەمووی پاژنە عانەیە
پەرچەم ڕازەوەی نەخشەو شانەیە

لێو نە قەیتانەو نە وەك یاقووتە
باشی سەیر بکەی ڕەنگێکی ڕووتە

لێو کە لە خۆیا فێرە درۆیە
بە دەستەلآتەو هەر (بۆیە) ی بۆیە

پێ و پووز بە بەرگی نایلۆنی ڕەنگ کاڵ
سەرنج ئەکێشن بۆ دەرگای خەیاڵ

چەندم لا جوان بوو ئەو مەمکە قنجە

تومەس ئەو قنجە سوخمەی ئەسفە نجە

ئەو سمتە جوانە کە خرت وەستا بوو
شەرمی بردبوو دەسمی کێشا بوو

نوقورچم لێ گرت هیچ نەئەیەشا
تومەز لاستیك بوو من ڕام ئەکێشا

ئە مجا کە ویستم خۆم دامەزرێنم
لەباتی کچێ کۆگایە دێنم

1951

بێ پارەیی

ئەو کچەی ئێستا پێی ئەڵێن جوانە
یەکەم پەسەندی دەستەی لاوانە
لەسووچێکا بوو کەس نەی ئەناسی
جار جار دەرئەکەوت زۆر بەکەساسی
خۆی نەیئەزانی کە نرخی چیە
وەی زانی بەشی لە ژینا نیە
دامنا لە دڵما ئەمە یارم بێ
لابەری خەمی ڕۆزگارم بێ
وتم ئەم پەریە کەس نەی ناسیوە
زوو ڕاوی ئەکەم تا کەس نەیدیوە
بەڵام بەر لەوەی من بیخەمە داو
کەوتە بەر چاوو ناوی کەوتە ناو
ژمارەی عاشق لە حیساب دەرچوو
دەوری هەژاری وەك من بەسەر چوو
ئێستا ئەو کەسەی دیار نەبێ منم
خۆم خۆم نابینم ئەوەندە ونم
لەشکری پارە دەوری لێداوە
بەدیناری زۆر دەوری گیراوە [1]

---

[1]) ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ژین)و پاشانیش لە کۆمەڵەی (شیرین) دا بڵاو کراوەتەوە .

1954

دڵداری ناکەم

دڵداری ناکەم ..
بەڵێن بێ ئیتر دڵداری ناکەم ..
لە کوێ تووشی بووم ئەبێ لێی ڕاکەم
تا کەی دەردی سەر بۆ خۆم پەیا کەم

تاکەی شەو تا ڕۆژ هەر بناڵێنم
بەدەم خەوەوە هەر ببزڕکێنم
دوعا بنووسم ، سیحر بخوێنم
شەرمەزار ببم ، سەر دانەوێنم

تا کەی بگەڕێم بەشوێن تەتەرا
تا کەی بگیرێم لەکەلەبەرا
پڕو پیرێژن بیکەن بە هەرا
بەشەق وەکو دز بمبەن بۆ سەرا

مردم ئەوەندەم دەسەسڕ کڕی

بۆن و قۆڵۆنیام لە کۆگا بڕی
بەسێ ڕۆژ تاکێ پێڵاوم دڕی
پارەشم نەماو حەیاشم فڕی

کتێبی عەشقم هەموو ڕوانی
چی فڕو فێڵ بوو هەموویم زانی
چوومە کۆڕەوە ، مازیندەرانی
تووشی هەرچی بووم زیاتری زانی
هەرچیم کە ئەدی وەفای لا با بوو
دڵداری لەلای وەك چەرەس وابوو
بەر لەمن یانزەی لە جڵەودا بوو
هەرچی کۆلآن بوو هەمووی کوتا بوو

هەر من ژیانم لێ نەشێواوە
کچ و کوڕ وەك من گشتی داماوە
دەردی نزم و بەرز هەمووی تێکداوە
کەس بە کەس نالێ خراپ قەوماوە [1]

[1])بە ناوی شاگردێکی شەلەوە دامناوە کە ناوی (ڕەفیق) بوو . سەیر ئەوەیە ئەویش ڕەفیقێکی بۆ خۆی دۆزیبووەوە هەر شەل ! ئەویش وەك ئەم هەر تاکێ قۆندەرەی لە پێ ئەکرد . بۆیە بەهەردووکیان جووتێ قۆندەرەیان ئەکڕی ! ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ژین)دا بلآوکراوەتەوە .

1956

لاساری

تووشی یەکێ بووم دڵ فڕێن و جوان
لەگەڵ ئەوەشا گاڵتەچی و زۆرزان
کە چاوی لەڕووی یەکێ بڕوانێ
یەکەو ڕاست بیێخی دڵی ئەزانێ
داوی بۆ سەدی وەك من داناوە
هیچ داوێك لە پێی خۆی نەئالاوە
هەر جارە سەیرم ئەکا بە لاچاو
من وائەزانم هەموو شت تەواو

هەر لەو کاتەشا زەردەخەنەیە
تێم ئەگەیەنێت هەمووی گاڵتەیە
کەچی من دیسان تێ هەڵئەچمەوە
نامەوێ لەبیر خۆمی بەرمەوە
ئەڵێم ئەم سەیرە هەر گاڵتە نابێ
ڕۆژێك هەر ئەبێ بەزەییی تیا بێ[1]

1956

پەرێشانی

وەرە ئەی چاوەکەم ، ئەی گیانەکەم ، یار
وەرە ئەی خۆشەویستی جەرگی دڵدار
لەگەڵما تاقە تۆزێ دڵ نەرم بە
کەمێ ڕوو خۆش و گەش بەو بێ شەرم بە

دڵ و چاوت ئەزانم دەستەمۆمن
بە تەنیا هەر زمانت سرکە بۆ من

پەشێواو پەرێشانم بە جارێ
لە چاوم خوێن ، لە دڵ ئاگر ئەبارێ

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (ڕۆژی نوێ) دا بڵاوکراوەتەوە .

منت کوشت بۆ سڵاوێ بۆ بەڵێنێ
هەتا کەی کەس نەزانێ و وا بمێنێ

بڵێ بمرە ، بڵێ لێرە مەمێنە
بڵێ لاچۆ ، بڵێ ناوم مەهێنە

ئەگەر دۆستم ، ئەگەر دوژمن بزانم
ئەوەندەم تێگەیەنە کامەیانم

ئەگەر خۆشت ئەوێم و ئیمتیحانە
ئیتر بەسمەو بەسەرکەوتووم بزانە

ئەزانم تۆش کە بێ یاری و بە تەنیای
دڵت وێڵە بەلاَم خۆت ژیرو وریای

دەری ناخەی گریٚ و پیٚچی خەیاڵت
منت چۆن دیوە تۆش هەر وایە حاڵت

بەسە ڕەحمت هەبیٚ دەرحەق دڵی خۆت
گوناهی خۆم و خۆت و دڵ بە ئەستۆت [1]

1956

ئاواتیٚك لە گویٚ ڕووباری دیجلە

چەند جوانە هەڵبژاردەکەم
ناسکەو ڕوومەت پڕ بە دەم
نەرم و شل و خڕو پڕە
دڵ فڕیٚن و جەرگ بڕە

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (شەفەق) دا بلاّو کراوەتەوەو هەر لەو گۆڤارەشدا حسەین عارف کردوویە بە عەرەبی . بابەتی لیٚکۆڵینەوەیەکی دوکتۆر ئیحسان فوئادیش بوو لە کۆڕیٚکی ئەدەبیدا و لیٚکۆڵینەوەکەی لە گۆڤاری (بەیان) دا بلاّو کردەوە . پاشانیش لە کۆمەڵەی (شیرین) دا بلاّو کراوەتەوە .

ئای چ خۆشە گەر یارم بێ
تا نیوە شەو لە دیارم بێ
بەو دەستانەی خۆی بۆم تێکا
من پێک هەڵدەم بە دوای پێکا

مەزەش ماچی سەر گۆنای بێ
سەیرانگام بەژن و باڵای بێ
لێوم بسووم لو لێوانی
هەڵمژم دەم و زمانی

گازی مەچەکیم دەس کەوێ
جێ دانەکانم دەرکەوێ
سنگم بچەسپێ لە سنگی
هەڵی گوشم زۆر بە تونگی

ڕوومەت بخەم لە ڕوومەتی
لەو کوڵمە نەرمەی هەیەتی
نوقمی دەریای دڵداری بین

سەرخۆشی بەزم و یاری بین

بە قاقای پێکەنینەوە
بە ختووکەی شیرینەوە
تاو تاو بە مستم پیاکێشم
هەتا تورە بێ و پیای کێشم

تێر بە چنگ هەڵی گلۆفم
من کوژراوی ئاخ و ئۆفم
بیتۆرێنم و ئاشت بێتەوە
سەر لەنوێ تێ هەڵچێتەوە [1]

1956

[1])بۆ شوێنە گومکێ ناوی (دیجلە) م لەم پارچە شیعرەدا هێناوە ، چونکە بە هەڵە خستیانە سەر کچێك من مەبەستم ئەو نەبووە ، ئەگینا مەبەست سلێمانی یە . لە کۆمەڵە شیعری (شیرین) دا بلاّوکراوەتەوە .

ڕازی دڵ

من باسی دڵی خۆم بۆ نەکردووی
ناوی دڵداریم لەلا نەبردووی
لێم نە پرسیوی دڵت لە کوێیە
کام دڵ بڕاوێك بۆت چاوەڕێیە
لەلای ئەم و ئەو نە مخستوویتە ناو
نەبووی بە تانەی بێگانەو ناسیاو
نەشمتوانیوە بە یارت دانێم
بۆیە نەمویستووە کەدانی پیا نێم
بەلاّم سەرنجم هەمووی بۆ تۆیە
چیی تر وترا بیٚ مەرجەو درۆیە
بە قوربان ئیتر گەیشتە تینم
توانای تیا نەما دڵەی خەمگینم
سوێندم بەو چاوەت کە چرای دڵمە
ئاگر خۆش کەری هەستی بە کوڵمە
نۆبەی وەستان و چاوەڕێم تەواو
دوا پارچەی بەردی ورەم بوو بە ئاو
بەجۆریٚ کارت کردۆتە سەرم
هرگیز ناتوانم بیٚ تۆ دەربەرم
گەر شەیدایییە یا خۆشەویستی

تۆ بۆ دڵی من یەکەم پێویستی
کەچی تۆش بێ دەنگ وەکوو نەزانێ
خەمی چەند تیایە دڵ بە پەنهانی
وا لە داخی تۆ ئەسووتێم وەك مۆم
سووچی ڕازێکت هەر دەرنەکەوت بۆم
بە دەس من بوایە دەورم ئەتەنێت
نەمئەهێشت لەگەڵ کەس پێ بکەنیت
لەگەڵ لەلایەك ناوت ئەهێنن
من ئەڵێی چەقۆ بە دڵما دێنن
ئەمەش نیشانەی مەیلێکی خەستە
دیارە تۆ ژیری ، ئەمەندە بەستە
چی بکەم لەگەڵ تۆ ئەمەندە جوانی
ناوی بەزەیی هەرگیز نازانی
خۆزگە دڵی تۆ وەك هی من بوایە
ئاخۆ ئەوساکە چیت بکردایە
ئەم شیعرە لای من ئەمەندە دێنێ
وەك بۆمبا دڵتم بۆ هەڵتەکێنێ[1]

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵە شیعری (شیرین) و پێشتریش لە گۆڤاری (ڕۆژی نوێ) دا بلاّو کراوەتەوە ، هەرچەند لەتەمەنی 38 ساڵیمدا وتوومە ، یادی دڵداریەکی بیست ساڵیمە .

1952

ئەمانە لە فارسی یەوە وەرگێڕراون

-1-

دوێ شەو تا بەیان لەیار ناڵاوم

ئەمشەو لەگەڵ خەم لە جێ خزاوم

داخەکەم ئەوەی تەمەن ئەنووسێ

ئەمڕۆی وەك دوێنێ لەسەر داناوم

1967

-2-

وتم : گوڵی سوور شەرمت لێنایە

بەر لەتۆ نێرگز لەبازاڕایە

وتی : دەستووری شاهان نازانێ

بەردەست پێش ئەخرێ ، ئینجا پاشایە

1958

-3-

کوڕ :

ئەی بابە : مەگەر ڕوومەتی جوانانت نەدیوە ؟

چاوی بە کل و زوڵفی پەرێشانت نەدیوە ؟

دووری و شەوی تەنیایی دڵ و هەستی نەگرتووی ؟

دەرکەوتنی ناکاوی نیگارانت نەدیوە ؟

باوك :

ئەی ڕۆڵە : مەگەر سفرەیی بێنانت نەدیوە ؟

ئەرکی ژن و گریانی منالانت نەدیوە ؟

نەخزاویە کونی ژوورێ لە ترسی دەمی قەرزار ؟

بێ پارەیی و هاتنی میوانت نەدیوە ؟

1958

-4-

تەنیا ماچ دزین خێر ئەداتەوە

دوو جار قازا نجە گەر بیداتەوە

1958

-5-

کچ سەد لێو ئەبا بۆ جامە ئاوێ
کەچی جارێ لێو نادا بە لاوێ

1958

-6-

ئەو کەسەی ڕۆژێك بە عەشق سووتابێ
لە گڕی مەحشەر هیچ ترسی نابێ

1958

-7-

لە کاتی خۆیا منیش مناڵ بووم
نەرم و ناسك و سەرگۆنا ئاڵ بووم
ئێستەش کە جوانی دەرچوو لە دەستم
هەر لەو عەشقەیە مناڵ پەرستم

1958

-8-

ئەوەی پەرۆشی سەیری ڕوخسارە

له دانیشتنی تەنیشت بێزارە [1]

[1])ئەمانە هەموو لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان)دا بلاّوکراونەتەوە .

گیپە

ئەڵێی منالْم ئە مخەڵەتێنی
ئەمەندە ناوی خواردن ئەهێنی
ئێستەش پێم ئەڵێی گیپەت بۆ ئەکەم
نان و چێشتی تۆم ناویّ گیانەکەم

نە بۆقلەموون و نە کفتەی ناودار
هیچی ناگاتە یەك چرپەی کەنار
تۆ لەسەرکورسی دام ئەنێی وەك پیاو
خۆت دوورە و پەرێز ڕائەگری بەناو

من دڵ سووتاوی پێکەنینێکم
ببێتە دەرمان بۆ برینێکم
تۆ میوان ڕێك خە لە پۆلێك ڕووخۆش
خۆشت شاگوڵ بە بۆ دڵەی بە جۆش

هەریەکەی باس و ڕازێکی لا بێ
دڵ و چاو و دەم تیا بەرەڵڵا بێ
جاروبار ماوەی سرپەشی تیا بێ
میوانداری ڕاست ئەبێ ئاوا بێ

1958

پاكانە

چاوەكەم .. هەرچەند تۆ بێ وەفا بی
زۆر جار بۆ دڵم مایەی جەفا بی

سەرەڕای چاكەش تۆ هەر نەمناسی
من بە جێ بێڵی وا بە كەساسی

هێشتا من لەسەر مەیلی جارانم
خۆم بە مل كەچی پەیمان ئەزانم

با لە میوانیت من بەشدار نەبم
با منی بەدبەخت ون بم دیار نەبم

با بێگانەكان بكەی بە هاودەم
منیش بە تەنیا ببم بە هاوڕێی خەم

تۆ لە بەر چاوی من هەر ناكەوی
چۆنم خۆش ویستووی لای من هەر ئەوی

با خزمەكانت جنێوم پێ بەن
لە بەر چاوی تۆ سەد تانەم لێ بەن

با کە منیان دی زمان دەربێنن
بە ئارەزووی دڵ بێن بمشکێنن

هێشتا من هەرچی بۆنی تۆی لێ بێ
سەرمی ئەدەمێ ئەدەمی با چەقۆی پێ بێ

با هەرچیم هەیە بۆ تۆم دانا بێ
با لە ڕێی تۆدا پوولم نەمابێ

با سەیرم بکەی بە گرژو مۆنی
لە ڕێیش پێم بگەی هەر نەڵێی چۆنی

هێشتا من زیاتر بۆت بە پەرۆشم
بۆ خۆشی دڵی تۆ تێ ئەکۆشم [1]

1958

[1])لە کۆمەڵەی (شیرین) دا بلاو کراوەتەوە . کراوە بە گۆرانی بەدەنگی هونەرمەند ئازاد مەولود لە گەڵ تیپی مۆسیقای زانکۆی سلێمانی

نامناسی

من تۆم پێ گەیان ..
تۆم شارەزا کرد لەڕێگەی ژیان ..

من تۆم ڕزگار کرد لە دەس کەساسی
کردمی بەو کوڕەی کە خۆت بناسی

گیانم بەخت کرد تۆم هێنایە ناو
خۆم نەکرد بە ژن تا تۆم کرد بە پیاو

ئەزانی چەندم بەرز کردیتەوە
وات لێ هات کەمن نەناسیتەوە

حەز ناکەی تاکو بەلاشتا بڕۆم

پێت شەرمە بڵێی خۆشەویستی تۆم

وەنەبێ ئێستەش بۆ تۆ سووتابم
وەك خۆشەویستی جارانت مابم

نەخێر پاش ئەوەی کە باش ناسیمیت
بە پێچەوانەی ئارەزوو دیمیت

ئیتر ئەو نرخەت لەلای من شکا
چی پەیمانت بوو ئابڕووی تکا

بەڕووی زەردەوە یەیتەوە بۆ لام
بەو نیازەی کە من دۆستەکەی ئەوسام

چەنکە بەئاسان دڵت لێ سەندم
لات وایە دایم لەسەر تۆ بەندم

بە تەما نەبی بگەڕێیتەوە
دڵیسم داخست نەوەك بێیتەوە

من نەشێتی تۆم ، نە شێتی جوانیت

به هه‌ڵه‌دا چووم به چاكم زانيت

تازه من له كویٚ و دڵداری له كویٚ
دڵ توٚزیٚ گوٚشته ، پوٚڵاش بیٚ ئه‌سویٚ [1]

1958

دیاری

گیانه‌كه‌م دیاریت بوٚ من ناردبوو
بوٚیمباخیٚكت هه‌ڵبژاردبوو

به‌یانی جه‌ژن ماچم كرد ، به‌ستم
به‌ڵام بوٚیمباخ نه‌بوو مه‌به‌ستم

من ویستم ده‌ستی خوٚت له ململ بیٚ

---

[1])ئه‌م چارچه شیعره له كوٚمه‌ڵه‌ی (دڵی كچان) دا بلاٚو كراوه‌ته‌وه .

نەك پارچە پەڕۆ بی پەت چنرابێ[1]

1959

ئێستەش

کە من تۆم دی منالْ بووی وەك چرۆ بووی
لەبەر دەرگا خەریکی هەڵمەقۆ بووی

نیشانەی جوانی ئێستەت تیا دیار بوو

---

[1])ئەم چارچەیە لە گۆڤاری (نەورۆز) و لە کۆمەڵە شیعری (شیرین)دا بلاّو کراوەتەوە . بابەتەکەی پەیوەندی بە خۆمەوە هەیە .

که هەڵوێست و سەرنجی هەرزەکار بوو

منیش لەو کاتەدا تۆم دی بە ڕێکەوت
لە دڵما خۆشەویستی ڕووتی تێ کەوت

ئیتر لەو ساوە قیبلەی چاوی من بووی
لەبەر چاوو دڵم بووی ، گەرچی ون بووی

شوکور ئێستا بە جوانی ناوبراوی
لە بەر چاوی و پەسەندی پیرو لاوی

بە بالاّ بەرزو گەردەن بەرزو ڕێکی
بە لا چاوێ دڵی لاوێ ئە پێکی

لە جوانیدا ئەمەندەت پێ بڕاوە
لەلای هیچ کەس گومانی تیا نەماوە

ئەرێ توخوا دڵیشت چی ئەزانێ
ئەگەر هەستێکی تیایە دانی پیا نێ

ئەوانەی بۆت پەرۆشن لەشکرێکن

مەزانە هەر بە تەنیا چەند کەسێکن

لەبیرت بێ کەوا شوێنم دیارە
یەکەم تیرت لەلای من یادگارە

لە دڵتا قوژبنێکم پێ ڕەوایە
دەمێکە تێ ئەکۆشم بەو هیوایە

هەموو کاتێ بەشوێن تۆدا گەڕاوم
دە تۆش خۆت دەرخە جارجار هەردوو چاوم

ئەگەر توانیم ، دڵیشت لێ ئەسێنم
ئەگەر نەمتوانی تا هەم وا ئەمێنم

ئیتر زۆر بەختیارو شادمانم
کە ئێستا تۆ بە خوای شیعرم ئەزانم [1]

1959

---

[1])لە گۆڤاری (ڕۆژی نوێ) و لە کۆمەڵە شیعری (شیرین) دا بڵاو کراوەتەوە .

پارە

ئێستا تەمەنم خۆی لە چل داوە
لەبەر دەروازەی پیری وەستاوە
بەڵام ئەو کاتەی کە هەرزەکار بووم
پەرۆشی بەزمی دڵداری و یار بووم

ئاواتێکم بوو زۆر پاك و بێ گەرد
نەك وەك ئاواتی سەرسەری و نامەرد
گەڕام بۆ یارێ کە وریاو جوان بێ
هاودەمی ڕێگای سەختی ژیان بێ

گەلێ جوان هەبوو ئەو مەرجەی تیا بوو
کەمن لە دڵما بڕیارم دابوو
بەڵام هیچ کامیان بۆ من ڕام نەبوو
هیچ کامیان منیان بە مەرام نەبوو

بیرم کردەوە هۆی جوانییش نیيە
زۆر جوانم دیبوو بەم کلۆڵیيە
کەچی ئەوانەی کە ناشرینن
خێر لە باوەشی جوانان ئەبینن

وتم پێویستە خاوەن هونەر بم
هۆنراوەم هەبێ ، پێی بەهرەوەر بم
نووسینی وام بێ دڵ پێی هەڵپەڕێ
خەڵکی بۆ ناوو شوێنم بگەڕێ

بەڵێ چۆن ویستم ناوبانگم دەرکرد
دەرکەوتم ، شوێنم بۆ بەرەوژوور برد
بەلاّم هیچ دڵێ نەکەوتە داوم
هەروا مامەوە هەروەکوو ماوم

بە کورتی گەلێ دەوری وام بینی
لە هیچ دەورێکیان خێرم نەبینی
ڕۆژێ لە پڕا کەوتەوە بیرم
کە من بێ پارەو لات و فەقیرم

هیچ هێزێك نیە بە وێنەی پارە
بۆم ڕابکێشێ دڵی ئەو یارە
چەنکە دەستووری ئەم قەڕنە وایە
پارە هونەرە ، جوانە ، ئازایە

ئێستا کەوتوومە گێژی پارەوە
دایم وام بە دووی مام دینارەوە
هەرچەند پیریش بم کە پارەدار بم
ئەبێ مسۆگەر خاوەنی یار بم [1]

1959

تەنیایی
چۆن ئەبێ یارم نەبێ
سەیری ڕوخسارم نەبێ
ئەم هەموو جوانەش هەبێ
بەشی منی تیا نەبێ
هەتا ماوم هەروا بم !

بۆچی هەرچی مەینەتی
جیهان هەیە , بۆمن بێ
هەرچی من قینم لێی بێ
دەستی لەسەر گەردن بێ !

بۆچی لەناو ئەم هەموو

---

[1])لە کۆمەڵە شیعری (شیرین) داو ، پێشتریش لە ڕۆژنامەی (ژین) دا بڵاو کراوەتەوە

کوڵم ولێوە جوانەدا
جێگە ماچێکم نەبێ
لە ڕووی ئەم جیهانەدا !

نە ئاوڕی ڕێ وبانێ
نە زەردەخەنەو گیانێ
نە پێکەنین نە هاودەم
نە هاوبەشی خۆشی وخەم
ئەم شەوە ڕەش وتاڵە
ڕۆژکەمەوە بەم حاڵە

هەر ئەبێ یارم هەبێ
خۆم کێم ئەوێ ئەوە بێ
هەر ئێستە بەم قینەوە
بەم دڵە خوێنینەوە
ئەچم ناحەزم ئەخەم
بە تاقانەکەم ئەگەم (1)

---

[1]) لە گوفاری (روژی نوێ)دا بلاوکراوەتەوە0

1960

گلەیی

بڕۆ هەی دڵ ڕەقی زۆرزانی سەربەست
بڕۆ هەی شەڕکەری بێ ترس ودەربەست
لە کوێوە وەك بەلاّ بۆ من پەیابووی
لە بەر چی بوو منت تووش کرد کە وا بووی

ئەرێ تو خوا ئەمەندە چۆن ئەزانی
چ مامۆستایە هێندەی تێ گەیانی
دڵت چۆن ڕێ ئەدا بەم جەورە فێری
لە خۆت چۆن ڕائە پەرمووی ، وا ئەوێری

ئەوانەی پێت ئەڵێن سادەو هەژارە
لە من پرسن زمانم زۆر لە بارە
ئەزانم چەند بزێوێ و چەند نەهەنگی
سنووری خۆت ئەزانی چۆن ئەجەنگی

ئەڵێم سەد ئاخ ئەوەندەی دڵ فرێنی
ئەوەندەش بێ وەفایی و دڵ شکێنی
ئەوەندەی شارەزای ڕێگەی ژیانی
ئەوەندەش مەکری دڵداری ئەزانی

بەڵام من لەم مەبەستە ، شینی خۆمە
کە باسی سەرزەنشتی کاری تۆمە
هەزار دەردی سەرت هێناوە بەردەم
کە چی سەیرم ئەکەی بێ دەنگ وبێ خەم

بە ڕاستی تاکو تووشی تۆ نەبوو بووم

وەکو سەیرم ئەکەی وا تێك نەچوو بووم
ئەوا دەرمان ودەردم دایە دەست خۆت
دە پێمان ڕابوێرە چۆن لوا بۆت [1]

1960

جوانی و ژیان

خۆشەویستەکەم ئەوەندە جوانە
نموونەیەکی دەستی یەزدانە
سەرنجی پیرو لاو ڕائەکێشێ
کەس نی یە ئاخی بۆ هەڵنەکێشێ

داخەکەم بەلاّم دڵی ناسکە
یەك جار سڵ ئەکا، ئەڵێی ئاسکە
هەر لە خۆیەوە خۆی ئە\تۆرێنێ
ئەم هەموو بیانووە لە کوێوە دێنێ

[1])بۆ کچێکم وتووە کە بە ئیمزای (داخ لە دڵ) لە گۆڤاری (رۆژی نوێ)دا ئەینوسی0لە کۆمەلەی (شیرین)وپیشتریش لە گوفاری (رۆژی نوی)دا بلاو کراوەتەوە0

قوڕ بە سەر کەسێ کەوتۆتە داوی
دایم جەهەنەم وا لە بەرچاوی
دیارە ئەو کەسەش منی هەژارم
وە های لێ کردووم لە ژین بێزارم

هەزارجار ئەڵێم ئیتر نایدوێنم
ناچم بەلایاو ناوی ناهێنم
کەچی هیچ جارێك بۆم ناچێتە سەر
نا چارم زیاتر شانی بەمە بەر[1]

1960

[1] لە کۆمەڵەی(دڵی کچان)دا بڵاو کراوەتەوە0

جەژنی پیریم

ئۆخەی کە پیربووم ..
چەند ساڵ بوو لەبەر لاوی ئەسیر بووم

من گەنجی و پیریم وەکوو یەك وایە
ئەو گوڕی عەشقەم هەر لە دڵمایە

بە گەنجی ئەبوو خۆم بسووتێنم
ئێستە وەك پشکۆ لای خەڵك ئەنوێنم

جوانیم ئاودرا بە ئاخ وبە داخ
پیری وهۆنراوەم پێ گەیان وەك باخ

سەرو ڕیشیشم وەکوو دڕك وداڵ
بوون بە هاودەمی گوڵی دڵی ئاڵ[1]

---

[1])لە ڕۆژنامەی(ژین)و کۆمەڵەی (شیرین)دا بلاوکراوەتەوە

1960

بۆ گیانی سەعدی

عەشقی گەلێ کەس وەك بولبول وایە
ما خۆلانێکی لە چوار پەلایە

لەم چڵ بۆئەوچڵ ئەسوڕێتەوە
لەسەر هیچ چڵێ نامێنێتەوە

هیچ وەفای نییە بۆ تاقە گوڵێ
بێ سەرەنجامە عەشقی زۆر بڵێ

من وەك پەروانەی پەڕ و باڵ سووتاو
بێ دەنگ لە دەوری چرای هەڵگیرساو

لەوەش بەتین تر هەر ئەڵێی مۆمم

هەتا ئەسوتێم هەر لە جێی خۆمم

بە درۆ نەبووم بە قوربانی کەس
خۆم نەداوەتە دەس هەواو هەوەس

تا ئێستاش ڕازی دڵم پەنهانە
دۆستم نەبۆتە تانەی بێگانە

خۆزگە ئەم عەشقەی لە کەللەمایە
بە هۆنراوەیەك پوختەم کردایە

ئەوسا بە ڕاستی بایەخدار ئەبوو
لەلای ئەهلی دڵ وەك ڕۆژ دیار بوو

بەڵام داخەکەم کەشیعرەکانم
زۆر پەرێشانم وەکوو ژیانم (1)

---

[1])ئەم پارچەیە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان) دا بڵاوکراوەتەوە . هەوێنەکەی لەپارچە شیعرێکی بۆستانی سەعدی خۆیەوە وەرگیراوە .

1960

من و یار

خۆشەویستەکەی دوێنێم
خۆشەویستی سبەینێم

چاکیتم لەبەر چاوە
جێم بە جیا بۆ داناوە

کەمن حەزم لە تۆ کرد
جوانیت بوو کەدڵمی برد

بە ڕەوشت و هەستی بەفام

هەمووت یەک یەک نیشان دام

منیش خۆم دایە دەست تۆ
بەم گرەت بووم بە پشکۆ

نەبووی بە کۆسپی سەر ڕێم
هێزت زیاتر ئەدا پێم

بە گریان ئەتترسانم
بە ترسان نەتگریانم

ڕۆژانی ناو زیندانم
ئازاییت ئەبزوانم

نە پاڕایتەوە لەکەس
وەک کەساسێکی بێ دەس

بەرامبەر وەردیانەکان
هەروەکوو شێر ئەتنەڕان

کۆرت بە ژنان ئەبەست

ئەتوت ئەگەین بە مەبەست

نامەت هەمیشە جوان بوو
هەمووی پاڵ پێوە نان بوو

ڕابەری فرمانم بووی
دەنگی هاوڕێکانم بووی

گیانە ئێستەشوسایە
چونکە باوەڕمان تیایە

شادمانین تا مردن
بە پاکی و خەبات کردن

جا پێویستە تێکۆشان
بگۆڕین وەکوو ژیان

لەباتی لەش و پەلمان
مێشك بخەینە فرمان

دوژمن لەسەر شانمان بوو
پەلی لەسەر گیانمان بوو

ئێستەش کە دەرکراوە
هەزار داوی داناوە

پیلانی ئەخاتە کار
تا بێتەوە بۆ سەر شار

پێویستە زۆر ووردبین بین
چاوکراوەو بەتین بین

ئای چەند خۆشە تێکۆشان
تێکەڵ بن لەگەڵ فرمان
پێویستی بەرچاوت بێ
وەکوو نان و ئاوت بێ [1]

---

[1] لە کۆمەلچەی (شیرین) و پێشتریش لە گۆڤاری (ڕۆژی نوێ) دا بلاّو کراوەتەوە .بۆ سەبری خێزانمم وتووە .کامەران موکری لە داوێنیەوە لە گۆڤاری (ڕۆژی نوێ) دا نووسیبووی ئەبوو بۆ دایکتت بووتایە و ڕێزی لەو هەموو مەینەتە گرتبوو کە دایکم بۆی کێشام و لە سالاَنێکی سەختدا زیندان بە زیندان بە دوامەوە بوو .شایانی ووتنە

1961

بۆ جوانێکی کلۆڵ

ئەی تاقە شۆخی بێ کەس و لانە
بەر چە پۆک کەوتووی دەستی زەمانە
تەنیا پە پولەی هیلاکی با ڕەش
زەرد هەڵگەڕاوی ڕووخۆشی چاوگەش

ڕوومەت بە تۆزی مەینەت تەماوی
دڵبریندار‌ی چاو فرمێسکاوی
شێوەی ژیانت وەکو ئاوێنە
لە ڕووتا دیارە بووە بە وێنە

نازانی چی بکەی کەوا داماوی
هەرچەند کە ژیری ، بەڵام ترساوی
ئەچیتە سایەی گەڵای هەر دارێ
ئەبییە نیشانەی جۆرە پلارێ

دایکم سامانێکی زۆری فۆلکلۆرو قسەی نەستەقی لەبەر بوو . بۆیە گفتم بە کامەران دا ئەگەر بۆم هەڵسووڕێ ئەیاننووسمەوە .

دڵسۆزێ نىیە كە هاودەمت بێ
لەم گێژاوەدا یاری خەمت بێ
ئێستە ئەتەوێ بحەسێیتەوە
تۆزێ پشوو بەی ، بگەشێیتەوە

ئەو ئاواتانەی پەروەردەت كردوون
لە گۆشەی دڵتا جێگەت بۆ گرتوون
ببووژێنەوە هەروەكو جاران
بگەیتەوە ناو كاروانی یاران
منیش یەكێكم لەو هاورێیانە
كە گەردوونی بەد قینی لێیانە
تا ئێستا هەرچەند هەنگاوم ناوە
دەستی ڕۆژگار هێناومیە دواوە

ئێجگار زەبوون و بێ هێزو پەستم
توخوا بێ دەستت بخە ناو دەستم
ئەم بەینە ببین بە هاوڕێی گیانی
هاندەری یەك بین بۆ كامەرانی

هەتا ئاما نجی دڵ دەسگیر ئەبێ

هیچ نەبێ دڵمان لای یەك ژێر ئەبێ [1]

1961

چاوەڕوانی

دوێنێ تا درەنگ چاوەڕێم کردی
زۆر پەرێشان بووم کە ڕانەبووردی
گەلێ جوانم دی هاتن تێپەڕین
هەموو بۆ یاری خۆیلن پێکەنین

[1])ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (ڕۆژی نوێ) دا بلاۆکراوەتەوە . بۆ کچێکم نووسیووە کە بە ئیمزای (داخ لە دڵ) لە گۆڤاری ناوبراودا ئەینووسی . ئەم کچە پێشتر تەلاق درا بوو وە شووی کردبوەوە و لە ساڵەشدا مێردی دووهەمی مردبوو تا ئێستاش کلۆڵی بەری نەداوە .

تەنیا من نەبێ بە چاوەڕوانی
دواییم بە ڕۆژو بە ڕێبوار هانی
نەزەردەخەنەو نە تیلەی چاوێ
نەترپەی پێ یێ ، نەڕووی ناسیاوێ

دڵی خەمگینم هەر نەکرایەوە
چی خەففەت هەبوو بۆ من مایەوە
ئەڵێی دوژمنت کەوتۆتە بەردەست
یاریی پێ ئەکەی بە دەستی مەبەست

نەوا هاتوچووی گەرم و بێ عاری
نە خۆ ون کردن وا بە یەك جاری [1]

1961

بە جوانی مەنازە

کە من خۆشم ئەویستی تۆ نەزان بووی

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (ڕۆژی نوێ) و لە کۆمەڵەی (شیرین) دا بلاٌوکراوەتەوە. ئاوێنەی دەروونی کاك بەهجەت بابانە کە بە درێژاییی ڕۆژی چاوەڕوانیی خۆشەویستەکەی کردبوو – ئێستە خێزاننیەتی – ونەچووبوو بۆ لای .

وەکو بەرخۆڵەیەکی بێ زمان بووی

ئەگەر من تۆم بە دەریادا بدایە
لە دڵتا وا بوو دڵداری وەهایە

منیش هۆشم هەموو لادایە لای تۆ
وەکوو گوڵ پێم گەیانی زۆر لە سەرخۆ

هەتا ناسرایت وجوانیت کەوتە بازاڕ
وەکوو هەنگ تێت ورووژا سووکە کڕیار

ئیتر کەوتیتە بیانوو بۆڵە کردن
لە ڕیزی دۆست فڕێت دام بووم بە دوژمن

لە پاش من چەندی کەیشت دەربەدەر کرد
گەلێکت تووشی خولیاو دەردی سەر کرد

بەلاّم ئۆخەی شوکر ئەو جوانی یەت ڕۆی
هەموو ئاما نجی تۆی تێکدا لە گەڵ خۆی

ئەوەی سامانی تۆ بوو وا بەسەرچوو

که جێگەی خۆی نەگرت، ڕۆیشت ودەرچوو

لە کاتێکدا کە تۆ کەوتویتە کز بوون
هەزاران جوانی تازە پێگەیشتوون

ئەبێ تۆش داخی سەیری خەڵك بچێژی
ئەبێ فرمێسکی تەنیایی بڕێژی

چەکی جوانیت کە خەڵکی دیل ئەکرد بۆت
لە کیست چوو، بە تەنیا بگری بۆ خۆت[1]

1961

[1]) ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان)دا بلاّو کراوەتەوە .

یار تۆراوە

من ویارەکەم یەك دڵ وگیانین
لە خۆشی وخەمی یەکتر ئەزانین

لە گەڵ ئەوەشا ماندووی زۆرانین
خەریکی شەڕو بۆڵەو تۆرانین

لە پێش ئەوەدا کە ئاشت بینەوە
بۆ شەڕێکی تر کۆ ئەبینەوە

بەینی من وئەو ئەوەندە تێکچوو
ناوبژی کەریش پەست وماندوو بوو

بەڵێ ئەو عەشقەی کە تامی تیا بێ
لای من بێ گومان هەر ئەبێ وابێ

دڵداریی گەرم وبەتین ئاوایە
لەمە بەولاوە پیشەی ساوایە

پلەی ئەندازەی دڵداری خەمە
چەند خەفەت بخۆی هێشتا هەر کەمە [1]

1961

یاری من

دڵم بۆ خۆش نەبێ ئەو دڵفرێنە
کە ڕوخساری بە وێنەی بەفروخوێنە

ئەوەی لاوان بە ڕێز بۆی ڕائەوەستن
بە بێ شەرمی چەقی ڕێی لێ ئەبەستن

ئەوەی گوێی پڕ لە دەنگی ئۆف وئاخە
لە دەست ئەو ڕێ گرانەی دڵ بە داخە

ئەوەی سەیری ئەکەن ڕوو گرژو مۆنە

---

[1]) ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (ڕۆژی نوێ)دا ولەکۆمەڵەی (شیرین)دا بلاّوکراوەتەوە

له کەس نا پرسێ ئایا دەردی چۆنە

کەچی هەر ئەو فریشتەی سەر زەمینە
بەرامبەر من دەمی پڕ پێکەنینە

هەموو کاتێ لە گەڵما ڕووی گەزۆیە
بەڵێن وچاوەڕوانی و هات وچۆیە

بەڵێ ئەوسا کە بینیم کاری خۆی کرد
سوپای جوانیی هەتا بنکەی دڵم برد

ئیتر خولیا بوو لێم چۆنی بناسم
لە کوێوە تێی گەیێنم وا کەساسم

ئەبێ چۆن دەسەلاتم بێ بە سەریا
کە بەرگی خۆشەویستی کەم بەبەریا

بەلام ئێستا ئەمەندە شادمانم
ئەڵێی خاوەن کلیلی ڕووی جیهانم

لە خۆشیی نۆبەرەی "ئا"ی خۆشەویستی

له خۆشیی ئەو دڵەی ئەو شۆخە ویستی

لە گەڵما هاوبەشی دەردی ژیانە
لەلای وایە جیهان بێ من زیانە

ئەوا ئێستاکە نوقمی شادمانیم
لە بەختم زۆر ئەترسم تا بەیانیم [1]

1962

خۆت مەشارەوە
یاری منی ..
گوڵێکی نازداری منی ..

---

[1]) ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری(شەفەق)و لە کۆمەڵەی (شیرین)دا بلاّو کراوەتەوە0

دەرمانی ئازاری منی

فەرموو ئەوە گیان ، ئەوە ماڵ
هەرچی بڵێی ئەیکەم بەساڵ
هەر خۆتم لێ مەشارەوە
دام مەنێ بەو ئازەرەوە

بەرگەی هەموو دەردێ ئەگرم
کە پێم بڵێی بمرە ، ئەمرم
با ڕوو گرژ بی، با مۆن بی
با دڵی خۆت ویستی چۆن بی

چی ترش وتاڵە پێم بڵێ
شەرتە من هەر بڵێم بەڵێ
هەر خۆتم لێ مەشارەوە
مەمگێرە بەم ئازەرەوە

ئەزانی کە ون ئەبی لێم
من چەند بەدووتا ئەگەڕێم
چەند وێڵ وسەرگەردان ئەبم
چەند تووشی ماخۆلان ئەبم

هەزار بیانوو ئەخەمە ناو
کە تۆی پێ بێنمەوە بەرچاو
تکایە خۆت مەشارەوە
دەرکەوەو ئاشت مەبەرەوە [1]

1962

چاوو ڕاو

لەلای باوکی ئەڵێ (مەدهۆش) کوڕێکی چاك و وریایە
زمانی خۆشە ، هەرزا نجانە، ئیشی جوانە، وەستایە

لەلای دایکی ئەڵێ(مەدهۆش)بەڕاستی زۆر قسەی خۆشە
خەمی دنیای نییە، زۆر دڵتەڕەو، دایم لە سەرخۆشە

لەلای خوشکی ئەڵێ(مەدهۆش) چ چاوباشقاڵ وشەیتانە
چ قینم لێیەتی ئێسك گرانەی زۆڵی زۆرزانە

---

[1]) لە کۆمەڵەی (دڵی کچان)دا بڵاو کراوەتەوە

لەلای کاکی ئەڵێ(مەدهۆش) لە کوێیە !خۆزگە ئەمناسی
ئەوەندەی ناو ئەبەن ،مێشکم یەشێ، نە بڕایەوە باسی

لە لای پووری ئەڵێ(مەدهۆش) فەقیرەو خزمی خۆمانە
کە دیت ئەحواڵی پرسە نەك نەخۆش بێ ئەو بەسەزمانە

لە لای خەڵکیش ئەڵێ (مەدهۆش) ئەڵێن بۆ شەخصێ سووتاوە
بە جارێ حورمەت و هۆش و دڵو گیرفانی داناوە

لەلای خۆشم ئەڵێ شێتی ،عەزێتی خۆت نەدەی چاکە
لە جێی خۆت دانیشە ،خۆت لێ نە گۆڕێ ، هۆشێ پەیدا کە

لەلای خوا چی بڵێ ئاخۆ دڵی خۆی چیی تری تیایە
منیش خۆشم ئەوێ بێ دەنگ ، ئەویش هەرچی بڵێ ، وایە

1962

نازانێ

حەز ئەکا سنگ وبەرۆکی جوان بیّ
بە گەردانەیەك برِازیّتەوە
داخەکەم نرخی جوانی نازانیّ
بە ئالّتوون گەوهەر ئەشاریّتەوە [1]

1962

سەرمەشقیّك بۆ سامانی کورِم

کەویّ لەسەر بارەدار
کە ئەیانهیّنا بۆ شار

وتی بەو کەرەی ژیّری
تۆ بە بارهیّنان فیّری

ئەمەندەت بار هیّناوە
هەموو پشتت رِووشاوە

من هەمیشە لەسەر شاخ
ئەخویّنم زۆر بە دەماخ

[1]) ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان)دا بلاّوکراوەتەوە0

بۆ کام جێ خۆشە ئەڕۆم
کام ئاوێ سازە ئە یخۆم

یا لەبەر دیوە خانام
لەناو قەفەزی جوانام

کەرەی هەژاری ژێر بار
بەم جۆرە هاتە گفتار

من پێم خۆشە ژێر بار بم
نەوەك پیاوی زۆر دار بم

بێگانە بمبا بۆ ڕاو
برای خۆم بخەمە داو

ڕەنگە پێم بڵێی کەرە
پێی خۆشە کە باربەرە

کە مرۆڤ مافی نەبێ
کەر لە کوێ ڕزگار ئەبێ

من ئەژیم بە ڕەنجی شان
لەشم سووکە بۆ فرمان

تۆ سەربەست لە دایك بوویت
بەلاّم بە دیلی مردوویت [1]

1962

ئاخ پەنجەت

بەوەم زانی کە دەرزی چوو بە دەستا
کە چاوتم دی لە جەرگم کسپە هەستا

ئەوەندەی خوێن لەبن نینۆکی تۆ هات
ئەوەندەش خوێن لە چاوی من نەوەستا

---

[1]) لەکۆمەڵەی (شیرین) دا بلاّو کراوەتەوە .

له داخی ئەزیەتی ئەو پە نجە جوانەت
ئەجەنگم من لەگەڵ دەرزی و مقەستا

دڵی من ناسکە وەك دەست و پە نجەت
دڵی تۆ زۆر ڕەقە وەك دەستی وەستا

سەرت داخستبوو پە نجەت ئەجووڵان
دەمم بەست و لە چاوم فوارە هەستا

هەتا من هەم لەبەر چی خۆت جل ئەدووری
هەموو فرمان و فەرمان وا لە دەستا

بە خۆشی تۆ خەیاتییم لا پەسەندە
دەسم لێ بەر نەداوە تاکو ئێستا [1]

1962

شەوی بەرات

ئەمشەو شەوی بەراتە
شەوی خۆشی و خەڵاتە

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان)دا بڵاوکراوەتەوە .

وا منالآن ئەگەڕێن
دەس بە دەرگاوە ئەنێن

منیش هاتوومە دەرگات
تا بەرم کەویٚ بەرات

ئەمشەو شەوی بەراتە
شەوی خۆشی و خەلآتە

بەراتی من جیایە
نە فلس و نە خورمایە

لە باتی فلس و عانە
سەیرێکی ئەو چاوانە

لە باتی دەنکە نوقوڵ
زەردەخەنەی لێوی گوڵ

تۆش دڵی من مەشکێنە
وەرە دەریٚ بمدوێنە

بەو دەست و پە نجە جوانە
یەك نامەی بچکۆلانە

بینووسە لە پەناوە
گەر ڕێ نەبوو بیهاوە

بۆ ئەم دڵە بێکەسە
بەرات هەر ئەوەم بەسە

وەك یاسین هەڵی ئەگرم
ئە یخوێنمەوە تا ئەمرم

بەو خێرە لای کردگار
دوعام ئەکەوێتە کار

ئەوەندەی تر جوان ئەبی
ڕوو سووری جیهان ئەبی

ئەم شەو شەوی بەراتە

شەوی خۆشی و خەلاَتە [1]

1963

لەگەڵ تۆمە

کچی جوان من ئەگەر بیّ کاروبار ماوم ، لەسەر تۆیە
ئەگەر تیّهەڵدراوم ، دڵ شکیّنراوم ، لەبەر تۆیە
بەیانی تاکو ئیّوارە بە چاوەڕوان لەبەر دەرگام
بەشەو تاکو بەیانی بیّ خەون چاوم لەسەر تۆیە

هەموو خزمان و دۆستانم لە من تۆراوو لالووتن
لەلای بیّگانەو یاران کە بەدناوم لەسەر تۆیە
دەمیّ کۆلاَن بە کۆلاَن هەروەکوو دز خول ئەخۆم بیّ دەنگ
دەمیّ یاساوڵی سەر ڕیّگە وەستاوم لەسەر تۆیە

کە یاران پیّم ئەڵیّن تۆ بۆچ وەهات لیّ هاتووە بەدبەخت
لەشەرما هەروەکو بت ، بیّ وەلاَم ماوم لەسەر تۆیە
بەبەردەرگاکەتا تیّپەڕ ئەبم سەیریّکی ڕووم ناکەی
لەلای ووردو درشتی ناوچە ناسراوم ، لەسەر تۆیە

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان) دا بڵاو کراوەتەوە .

دەبا جارێك بڵێی فەرموو ، وەیا جارێك بڵێی لاچۆ
لەسەر وورتەی وەڵامێکا کە داماوم ، لەسەر تۆیە
بە چاوی سووکەوە سەیرم مەکە ، نرخم لەسەر دانێ
بە یاری تۆم ئەزانن خەڵکی ، من ناوم لەسەر تۆیە [1]

1963

[1])کە بەناو ڕەشنووسە کۆنەکانما ئەگەڕام بۆ هەڵبژاردنی هەندێکیان تا بیانخەمە ناو ئەم کۆمەڵەوە . ئەم پارچەیە یەکێ بوو لەوانەی دڵم گرتنی .

گلەییەك

خۆشەویستەکەی تاقە دڵدارم
ڕووناکی دڵەی پڕ لە ئازارم
ئەزانی ئێستەش لە جاران زیاتر
دڵ بۆت ئەسووتێ وەك پشکۆی ئاگر
کەچی داخەکەم گیانی شیرینم
لەو مەیلە گەرمەت ساردی ئەبینم
هیچ هەواڵێکت بەلاما نایە
هەروەك لەبیرت نەمابم وایە
سەرەڕای دیلی و دارکاری و جنێو
کە بۆتە مووچەم لە ناشتاو لە شێو
هێشتا یادی تۆ هەر لە دڵمایە
دووریی تۆ زیاتر ئاگری تیایە
لە هەموو کاتێ هەر چاوەڕوانم
کە هەواڵێکی لای تۆ بزانم
بەڵام تۆ وەکو بە دڵتا نەیە
بزانی جێی من بەندیخانەیە
ناتەوێ هەرگیز سەرێکم لێ بەی
لای کەسەکانت بیانوویەك ڕێك خەی
ئەزانم ئەگەر خۆت بتویستایە
بیانوو زۆر هەبوو کە سەرت بایە

گوایە نیشانەی دڵداری چییە
چۆن بڵێم ئەمە خۆشەویستیە
کوانێ دڵسۆزی و بەڵێنەکانت
کوانێ هات وچۆی گەرمی جارانت
ئەو پە یمانانەی جارانت کوانێ
چۆن دڵ بتوانێ تۆ بە دۆست دانێ
بێگانە دڵی بۆ من سووتابێ
دڵی تۆ نابێ بەزەیی تیا بێ
گیانەکەم بە خوا گلەییم زۆرە
داخی دووری تۆ هەمووی ناسۆرە
ئە مجا چۆن ڕووت یەت کاتێ کە بەربووم
بۆ چاوەڕوونی بێیتە بەرو ڕووم
چی بیانوویەکم بۆ یەنیتەوە
کە ئەم گلەییەم بیر بەرێتەوە
چی بکەم سەد دەردت لەدەس بچێژم
هێشتا ناتوانم کە پێت بڕێژم
بە خۆشەویستیت هێندە ئەسیرم
ناوێرم بڵێم هەر لێت دڵگیرم
خۆت باش ئەزانی خۆم ناتۆرێنم

چونکه ناتوانم وازت لێبێنم [1]

1963

1963

[1])ئەم پارچە شیعرەم لە کۆمەڵەی (دڵی کچان) و پێشتریش لە ڕۆژنامەی (هاوکاری) دا بڵاوکراوەتەوە .

بێ دڵی ناکەم

چۆنی د٥ رکەم   چۆنی ون کەم ، چی لەبەر کەم ؟

بۆچی ڕێم دا بێتە ژووریٚ   کیٚ لەم گوناهە
ئەبووریٚ

ملم شکیٚ بۆ پێکەنینم   بۆچ بە نیگایەك
ڕاچەنیم

من دامنابوو بیتەزێنم   تەمێی کەم وازی لیٚ
بێنم

ئەمەندە هات و چۆی پیٚ بکەم   وەکوو هارو شێتی لیٚ بکەم

کەچی کەهاتە بەرەوڕوو   دەستەڵاتم لەدەس
دەرچوو

ئەو داوەی کە بۆم نایەوە   هەر لە پێی خۆم
ئاڵایەوە

دڵم بە پتەو ئەزانی   کەچی بە فوویە
ڕووخانی

ئەو کاتەی هاتە بەرەو ڕووم   بە ناخێرم لێی تورە بووم

کەچی دەنکیٚ شەرمی نەکرد   سووکیٚ دەستی بۆ
دەسم برد

پەنجەی گوشیم و پێکەنی   دڵ کەوتە لەرزەو ڕاچەنی
ئیتر زمانم بەسترا   ورتەیەکم پێ نەکرا

هەرئەوەندەم هاتە خەیاڵ   پەلم ڕاکێشا بەرەو ماڵ
نەوەکو یەکێ بڕوانێ   لەم کەین و بەینە بزانێ
ناچار بردمە ژووری میوان   جگەرەشم بۆ داگیرسان
ویستم کە بیخلافێنم   میوەو چەرەسی بۆ بێنم

بە زمانی لووس و شیرین   بە ڕێی کەم دەم بە پێکەنین
دەستی گرتم ، وتی : مەڕۆ   مشووری هیچ بۆ من مەخۆ
تۆ بۆ من هەموو شتێکی   لە جێی میوەی ، لەجێی پێکی
هەرئەوەندەم بەخۆم زانی   دەمی بۆ لای دەمم هانی

هەرچەند سەرم هێناو بردم هەر گرتمی و ماچی کردم
ئیتر وەك منالْ بە دەماخ بکەوێتە ڕنینی باخ
کەوتە ماچ و گلۆفتنم لە لێوو کولْم و
گەردنم
پشووی نەدام بلْێم مەکە ماچ هەزار بێ بلْێ
یەکە

منیش بوومەوە بە منالْ کەوتمە باوەش و
گڕوگالْ
حەزم ئەکرد تاکو مابم لەو بەهەشتی
کۆشەدا بم
دام بەدەم ئارەزومەوە هەر لەبیر خۆم
چووبومەوە
بێ ئەوەی بە خۆم بزانم تەقەی دەرگا ڕای
پەڕانم

ترسێکی وا هات بەسەرما وەختە بوو بمرم لە
شەرما
وا گوێم لە تەقەی دەرگایە ئەم بێگانەیەشم لایە

چۆنی دەرکەم ، چۆنی ون کەم چۆنی ڕەنگ کەم ، چی لەبەر کەم
بۆچی ڕێم دا بێتە ژووریٚ کیٚ لەم گوناهە ئەبووریٚ

تا بەهەزار پێچ و پەنا شاردمەوەو دەستم پێوە نا
وتم : ئۆخەی کە رزگار بووم ئەم جارەش بیٚ زیان دەرچووم
ئەگەر دووبارە بێتەوە ئەلێم : برۆ بە ڕێتەوە
باوەڕیش ناکەم بتوانم من لە دڵی خۆم ئەزانم

ئیتر بۆچی خۆم ئازا کەم تا ماوم بیٚ دڵی ناکەم (1)

1963

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە (دڵی کچان) دا بڵاوکراوەتەوە

چی بکەم

ئەم مەمکەم ناشارێتەوە
زل بووە و ئەلەرێتەوە

سوخمەش ببەستم دیار ئەبێ
زیاتر دڵی بۆ هار ئەبێ

بەرەو ڕووم لێو ئەبزوێنن
بە گوێی یەکا ئەچرپێنن

خۆشم حەزئەکەم کە جوان بن
جێگەی سەرنجی لاوان بن

بەڵام شەرم دام ئەگرێ
هات و چۆی ڕێم پێ ناکرێ

ئێستا هەڕەتی جوانیمە
منیش نۆبەی دڵداریمە

حەزئەکەم چاوێ بگێڕم
خۆشەویستێ هەڵبژێرم

تا مردن تاقە گوڵم بێ
جێگای لە تەختی دڵم بێ

ئاخ لەم شارە هیچ نەدیوە
ڕێیان لە ڕێبوار تەنیوە

مەمك قوتێ تێئە پەڕێ
سەد کەس چاوی تێ ئەبڕێ

تێر تێر سەرنجی لێ ئەدەن
دواییش جنێوی پێ ئەدەن

ئەڵێن ئەم ڕوو هەڵماڵراوە
دەنکێ ئابرووی نەماوە

وای لێ دێ لەتاوا ڕاکا
نازانێ سەر بە کوێدا کا

ئەگەر خۆیان درۆ ناکەن
تۆزێ کەمتر تەماشا کەن

هەتا ئەم خەڵکە ئاوا بێ
ئەم یارە هەر پەیا نابێ[1]

1963

له بەندیخانەوە

شەیتان حەیف کە تۆم بە دوژمن زانی
بۆم دەرکەوت کە تۆ زۆر میهرەبانی

ئێستەش بەتەنیا دوور لە یارانم
بێ بەش لە کەیف و بەزمی جارانم

بۆ ڕابواردنێ پەرۆشە حاڵم
توخوا شەیتان گیان تۆ وەرە پاڵم

وەرە با تۆزێك خۆشی ڕابوێرین
ئێمە دەمێکە بەیەکتر فێرین

هەر تۆ پاسەوان ناتگێرێتەوە
لە هەموو شوێنێك جێت ئەبێتەوە[1]

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان) دا بلاْوکراوەتەوە .

1963

یەك دڵ

وتم با دڵمان بگۆڕینەوە
بەرلەوەی لەیەك جیابینەوە

با دڵمان لەلای یەك یادگار بێ
لە هەست وڕازی یەك ئاگادار بێ

وتی گەر لامان وابێ دوو دڵین
نابێ بە خۆمان بڵێین عاقڵین

کە شتێك یەك بێ ناگۆڕێتەوە

[1]) بە مەبەستی ڕابواردن و پێکەنین دانراوە .

دوو لەش بە دڵێ ئەسوڕێتەوە [1]

1963

قینی تۆڵە
کچان ئەمەندە لە کوڕ بەقینن
کە دەستەڵاتیان بە زیاد ئەبینن

ئەگەر بە تەنیا هەڵیان کردایە
با لەبەر دڵی خۆیان نەبوایە

نەك بڵێی هەرگیز کوڕیان نەئەدوان

[1] ئەم پارچە شیعرە لە (دڵی کوڕان) دا بڵاو کراوەتەوە .

بگرە ئێسقان وڕەگیان ئە پروان [1]

1963

مەم

من کە بە مەمك بەخێو کرابم

چۆن هەتا مردن مەم پەرست نابم

ئێستەش بۆ مەمك ئەڵێی منالم

هەر بۆ باوەشە خەوو خەیالم

هەرچەند ئەم مەمکە لەو مەمکە جیایە

چی بکەم تەمەنم لەگەڵ مەمایە [2]

1963

هەر سێکمان

من و دڵ و یارکە بەناو سیانین

ئەگەر بەڕاستی سەرنج بەی جیا نین

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە (دڵی کوڕان) دا بلاْو کراوەتەوە .

[2])ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان9 دا بلاْو کراوەتەوە .

ئەتۆم لەت ئەبیٚ و جیا ئەکریٚتەوە
بەلاٚم ئەم سیانە لیٚك نابیٚتەوە[1]

1963

ناز

بەوە ئەنازی دەسەلاٚتداری
لە کەس و کاری هیٚزی چەکداری

من تیری چاوت خویٚنم ئەریٚژیٚ
تەقەی کەسەکەت بابۆ خۆی بیٚژیٚ

1963

ماچی نەوتاوی

[1] ئەم پارچە شیعرەی (دلٚی کچان)دا بلاٚو کراوەتەوە .

هاوسێیەکمان بوو ، نازدار بوو
زۆر جوان و بەلە نجەو لار بوو

منیش تازە هەرزەکار بووم
لە دڵداریا بەکار بووم

بە چاو دڵی خۆم تێگەیان
بەر کوڵی دڵیم پێگەیان

وام لێ کرد کە دڵم باتێ
بەڵام بەرلەوەی بمگاتێ

خزمێکی کەوتە هاتوچۆی
لەمنی داگیر کرد بۆ خۆی

خزمایەتی بۆ خستە کار
لە ڕاستم دەستی دایە دار

ناچار بووم منیش ڕێگەم گرت
یەخەی گرتم و یەخەم گرت

شەڕێکی گەرم بەرپا بوو
عاشقێکی کەش پەیا بوو

کوڕی دەستدارێکی ناوشار
لێی سەندین ئەو گرتی بە یار

ناچار بووین ئێمە بێ دەنگ بووین
چونکە زۆردار بوو بۆی نەچووین

پاش بەینێ دیم کە دامابوو
ڕۆژێك بوو بۆ نەوت وەستا بوو

نەوتیش بەگران دەس ئەکەوت
خەڵکی شەقیان ئەخوارد بۆ نەوت

من کابرای نەوتم ئەناسی
ئەویشم دی بە کەساسی

لێم پرسی کوان دۆستەکانت
بۆکاتی کارو فرمانت

چاوەڕێی وەلاچمم نەکرد
نۆبەبرشیم کرد دەست و برد

نەوتەکەم بۆ پڕ کرد بە شان
بۆم هێنا تا سەری کۆڵان

ماندوو بووم دامنا بۆ پشوو
جا دوانم بۆ ئارەزوو

وتی : من هەتاکو ماوم
چاکەی تۆ وا لەبەر چاوم

زانیم هەلەو هەڵکەوتووە
بەئاسان دەستم کەوتووە

ماچێکی وام کرد چۆن ماچێ
ئێستەش تامەکەی لاناچێ

وتی : ئەم ماچە بەڵێن بێ
خۆشەویستیت لەگەڵ خوێن بێ

وتم : ئەم ماچە تۆڵەیە
بۆ ئەوەی تاوانی هەیە

ئەوەی کە خوێنێ بگێڕێ
بۆ ئەوەی کە خۆی ڕابوێرێ

ئەبێ بەم جۆرە رسوا بێ
لە کۆڵانان ماچ کرا بێ

وتی : تۆش وەك ئەوان خوێڕیت
کە بۆ هەلێکگێڕیت

بۆچ ناوی ئێمە ئەهێنن
کە خۆتان کچ خەڵەتێنن [1]

1964

---

[1] ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) و لە ڕۆژنامەی (ڕا پەڕین) دا بلاْو کراوەتەوە .

پاش تاقی کردنەوە

ئەوا گەورە بووم شێوەم گۆڕاوە
ڕوخسارم نەشئەی سەرنجی چاوە
ڕوانینەکانم جۆرێکی جیایە
هەستی قووڵایی دەروونی تیایە
تۆزێکی سنگم ئەگەر دەرکەوێ
ئاخۆ چەند گوللەی ئاخی بەرکەوێ
هەر لاوە داوێ ، هەر چاوە ڕاوێ
دێنێتە سەر ڕێم ببمە ناسیاوێ
لەهەموان زیاتر ئەو گەنم ڕەنگە
ئەو پەرێشانەی شەیدای بێ دەنگە
هەرچەند ئەو لەسەر ڕێما بوەستێ
تەلی هات و چۆی پەلم ئەبەستێ
چی بکەم ناشتوانم خۆمی پێشکەش کەم
خەم و شادیمی لە گەڵا بەش کەم
دەترسم لەوەی کە بێ پەیمان بێ
دەست لێبەردانی لەلا ئاسان بێ
چۆن ئەبێ یەکەم هەنگاوی ژینم
دەست شکێن بکرێ سەودای ئەوینم
سەد ئەوەندەی تر دڵم شەیدا بێ
هێشتا نایەڵم بۆی بەرەڵلا بێ

ئەبێ دڵیش و ئەویش بمێنن
ئەبێ هەردووکیان یەك بسووتێنن
ئەبێ ماوەیەك پاسەوانم بێ
سەرپەلی هێزی ڕێگەو بانم بێ
نەیەڵم چاوی شەو بچێتە خەو
بگری و تل بدا بە درێژی شەو
هەر ساتەی جۆرێك خۆم لای بنوێنم
ڕۆژێك ڕووی بەمێ دە ڕۆژ نەیدوێنم
جار جار بە چاوی پڕ لە قینەوە
جار جار بە لێوی پێکەنینەوە
لە ڕاستی منا گێژو سەرسام بێ
هەمیشە چاوی یا دڵی لام بێ
لێشم بترسێ و بۆشم بڕوانێ
ڕزگاری بوێ بەڵام نەتوانێ
تا وای لێ ئەکەم باریك بێتەوە
بۆ ئەڵقەی پە نجەم بچەمێتەوە
ئەوسا کە زانیم تەواو قاڵ بووە
دڵیشم بەسەر دڵیا زاڵ بووە
ئە مجا ئە یخەمە کۆشی نازەوە
دڵی ئەبەستم بە دڵخوازەوە
هەموو ژیا نمی بۆ ئەکەم بە باخ

لە گەڵما بژی هەرگیز نەڵێ : ئاخ [1]

1964

دوای دەرچوون

ئەوا ئەمساڵیش خوێندنم تەواو
تا تەواوم کرد مۆخم بوو بە ئاو
شەونخوونیم کرد هەتا بەیانی
سۆمای چاوم چوو تا دواییم هانی

وا شەهادەکەم لەبەر دەستایە
لای کەس و کارم بالاَیە
کە کەسێ نەبێ بۆ پیرۆزبایی

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان)دا بلاْوکراوەتەوە

بدا به گوێما وشەی ئەسپایی

هەرگیز ماندووی من ناحەسێتەوە
بە دەرچوون دڵم ناکرێتەوە
ئێستا بێ ئیشم نازانم چی بکەم
ئەمەوێ تۆزێ بای باڵی خۆم بەم

بچم بۆ گەڕان ، بگەڕێمەوە
کەسێ نەبینم هەروا بێمەوە
دەك ملم بشكێ گەر بچمە دەرێ
گەر هەنگاو بنێم قاچم هەڵوەرێ

ئەم ئارایشتە خەستە نەخشاوەم
ئەم جووتە برۆ خەتات کراوەم
ئەم کوڵم و لێوە سوورە خوێنینەم
ئەم لا گەردنە بەرزە شیرینەم

دڵ تەڕی نەبێ لە ڕووم بڕوانێ
نرخی ئەم جوانی و ئەرکەم بۆ دانێ
با لە ماڵەوە هەروا خەسار بێ
دووکەڵ و تۆزی ماڵی لێ بار بێ

له پووله پوولەی خەرجیم لاداوه
ئەم دەسته جلەم لێ پێك هێناوه
بۆ كێی لەبەر كەم ، پێم بڵێ گیانه
دەك پیرۆزت بێ ئەم بەرگە جوانه

كەواته با هەر له بوخچەدا بێ
لەوه باشتره بێ سوود ڕاكا بێ
بم به میوانی كام ماڵی ناسیاو
شتێكی تیا بێ بۆ زاخاوی چاو

هیچ نەبێ كەمێ هیوای هەر تیا بێ
خۆمی پێ ژیر كەم بڵێم با وابێ
ئەوەش شك نابەم خاك به دامانم
به چی دڵ خۆش كەم خۆشم نازانم

لەم هەموو شادی و بەزم و سەیرانه
لەم هەموو كوڕی و كیژۆ لاوانه
هەركەس ئەبینم دۆستی خۆی پێیه
خەریكی گاڵتەو دەمه تەقێیه

منیش وەکوو گێژ ئەسووڕێمەوە
تەنیا ئەڕۆم و تەنیا دێمەوە
((لەبەختەکەی خۆم وا ڕا ئەبینم
بچمە سەر دەریا تکە نەبینم)) [1]

شەو بە داخەوە سەر ئەنێمەوە
هەتا بەیانی هەر ئەتلێمەوە
لە خەڵکی وایە کە من لووت بەرزم
وێڵی ناوبانگ و ناوماڵ و عرزم

بەڵام بەو خودایە هێندە زەبوونم
بە وشکە شۆرباش گەلێ مەمنوونم [2]

1964

[1] لە فۆلکلۆر وەرگیراوە .
[2] ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (هاوکاری) و کۆمەڵەی (دڵی کچان) دا بڵاوکراوەتەوە .

تەنیایی ناو تەلار

بەڵێ زۆر باش ئەزانم پارەدارم
ئەزانم خاوەنی کۆشك و تەلارم
براکانم هەموویان شێری جەنگن
کەس و کارم بە سامن وەك نەهەنگن
بەقەد کۆگایە ئاڵتوونم لەلایە
لەسەر تا پام خشڵ وێنەی گەلآیە
بەلآم من چیم لە زێڕو پارە داوە
کە تەنیا بم ژیانم ناتەواوە
هەموو سامانێ شوێنی خۆی دیارە
بەلآم ناخی دەروون هەر شوێنی یارە
کە دڵسۆزێ نەبێ فرمانی پێم بێ
لەسەر ڕێی جاروبارێ چاوەڕێم بێ
کە بێ بەش بم لەلاوێ بۆ سلآوێ
لەسەر لێوێ بزەو ماچێ بهاوێ
جیهانی وام لەبەر چاو چۆڵ و هۆڵە
تەلاری بەندیخانەو ، زێڕی خۆڵە
شەوی تەنیا بەسەربردن گرانە
تەمەن پێویستی گۆڕینی ژیانە

که یاران دێنه باسی یاری خۆیان
دڵم هەر شێت ئەبێ بۆ گفتوگۆیان
به ڕاستی بۆ کەسێ ئاواته خوازم
له ڕاستی دۆست و دوژمن پێی بنازم
چ ناخۆشه هەموو شەو تا بەیانی
ئەنووم بێ هاودەم و بێ چاوەڕوانی
چ خۆشه نیوه ئاشتی و نیوه تۆران
لەگەڵ ناز من بڵێم دەرد ، ئەو بڵێ گیان
چ خۆشه شت فڕانن کاتی خواردن
چ خۆشه میوه بۆ یەك هەڵبژاردن
خەمی دڵخوازی گەرچی تیژو تاڵه
وەکوو مەی وایه تاڵی پڕ خەیاڵه
ئەگەر چی نوێنی تەنیا نەرم وشل بێ
بەساقەی سەر حەسیری دەست لەمل بێ
ئەبێ دڵسۆزێ هاوڕازی دڵم بێ
ئەبێ قۆڵێك کەمەندی باخەڵم بێ
ئەبێ لێوێ هەبێ لێوم بناسێ
به ماچێ ، ورته ورتێ ، دەنگ و باسێ
ئەبێ هەرچیم هەیه بینێمه لاوه
له ڕاستی خۆشەویستی نەچمه دواوه [1]

---

[1] ئەم پارچه شیعره له (دڵی کچان)دا بلاْوکراوەتەوه .

1964

ئاوارە ..

هەر من مامەوە ..
هەر من کەس نەبوو بێ بەلامەوە ..
هەر من کەس نەبوو شەو لە دیارم بێ
گوێی لە ئاوازەی دڵەی زارم بێ

جارێ لە جاران نەمدی لە جوانێ
وەك خۆشەویستێك لە من بڕوانێ
گەلێ نازدارم بۆ خۆم هەڵبژارد
نامەی دڵداریم بۆ گەلێ کەس نارد

ڕووم کردە هەر کەس ڕووی لێ وەرگێڕام
شوێن هەر کەس کەوتم چەمۆڵەی لێنام
بوویشم بە خونفوس کەس منی نەویست
وشەی (ئای لاڤ یوو) م لە هیچ کەس نەبیست

ئەوا تەمەنم ڕووی کردە دوایی
ڕۆژێکی شینم نەکرد بە شایی
لە شێکی نەرمم نەکردە باوەش

ماچێکم نەکرد لە کوڵمێکی گەش

چەند جارم نوێنی دوو کەسی کڕی
هەمووم بە کۆنی و تەنیایی دڕی
گەردوون ئەزانێ چەند هەوڵم داوە
چەند لە ڕێی دڵما ڕەنجم کێشاوە
ئەی هاوار خەڵکی بە چیم ئەزانێ
کەس بیێزی نایە خۆی بۆ من دانێ
تەمەنی جوانیم هەمووی بەسەر برد
خزمەتی تافی لاوی خۆم نەکرد

دەستم نەکردە ملی نازدارێ
باڵام نەئاڵا لە باڵای یارێ
هەرچی سەیران و ئاهەنگ بوو گەڕام
زەردەخەنەیەك ڕووی نەکردە لام

جوانێك پیاڵەیك چای نەدامە دەست
پێیان نەوتم چۆنی فلان کەس
یادگارێکی کەسم لا نییە
یادم لە دڵی کەسێکا نییە

ئێستاش تەنیا یەك ئاواتم ماوە
نازدارێك هەیە دڵمی پێکاوە
هەر ئەو بزانێ کە خۆشم ئەوێ
بەڵێن بێ تا هەم هیچم لێی نەوێ

بەو تۆزە لونفەی بەختیار ئەبم
لەناو یارانا منیش دیار ئەبم[1]

1964

بڕۆ لاچۆ

بڕۆ لاچۆ ، ئیتر من یاری تۆ نابم ، بڕۆ لاچۆ
کە بڕوام پێت نەما بۆچی و لە گەڵتا بم ، بڕۆ لاچۆ
ئەوەی پێی شادمان بووم خۆشەویستی پاك و ڕاستی بوو
کە ئاما نجم لە دەست چوو ، بۆچی ڕسوا بم ، بڕۆ لاچۆ

فریشتەی کامەرانیم بووی ، کەچی شەیتانی دڵ دەرچووی
بە بارێکی ترا دووبارە شێت نابم ، بڕۆ لاچۆ
بە تەنیا خۆت نەبێ هەرچی کە بۆنی کۆنی تۆی لێ بێ
لەلام هەر خۆشەویستن تاوەکو مابم ، بڕۆ لاچۆ

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان)دا بڵاوکراوەتەوە .

هەموو کۆلاَن و بەردەرگاو نزرگەی یادی جارانت
لەبیرم دەرنەچوون سەریان بەم و تیا بم ، بڕۆ لاچۆ
دەسم بەردا لە خۆت چی بکەم دەسم لەم عەشقە بەرنابێ
ئەبێ هەر عاشقێکی تاك و تەنیا بم ، بڕۆ لاچۆ

سەگی دەرگات منی دی هاتە لام ، ڕووی کردە تۆم ، فەرمووی
نەخێر وەك خاوەنم من بێ وەفا نابم ، بڕۆ لاچۆ
بەهۆی چواری وەکوو تۆوە خەڵك عەشقی بە سووك زانی
ئیتر خوا بمگرێ گەر مەستی سەودا بم ، بڕۆ لاچۆ[1]

1964

هەر جوانە

ئەو مەمکە تونگەی لە چنگ ڕائەکا
پیر وەکو منالْ بۆی سەما ئەکا

لەرزەی لە ترسی دەستی نەزانە
بە شارەوەیی یش دیمەنی جوانە

[1] ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان) دا بلاَو کراوەتەوە .

مەم هێندە جوانە تا خۆی منالە
کەوتە دەم منالْ سیحری بەتالە [1]

1964

پێنج خشتەکی لەسەر غەزەلی عەلی کەمال باپیر

دەمی لاویم بەسەرخۆشی وچانێ بوو ئەویش ڕابوورد
قەدی تیرم فیدای ئەبرۆ کەمانێ بوو ئەویش ڕابوورد
ئەبێ ناوی نەڵێم دۆستم فلانێ بوو ئەویش ڕابوورد
وەفای ئەو یارە دەرحەق من زەمانێ بوو ئەویش ڕابوورد
دڵم بەینێ لەلای ئەو پاسەوانێ بوو ئەویش ڕابوورد

چ خۆش بوو ئەو دەمەی گەشتم ئەکرد دایم لە گوڵزارا
لە کالاّی بەژن و بالاّی ئەو یەکەم کەس بووم لە کڕیارا
چ بێباك و قەلەندەر بووم لە سۆزو شیعری ئاودارا
هەمیشە هەروەکوو بولبول بە دەوری ڕووی گوڵی یارا
دڵم مەشغوڵی فریادو فوغانێ بوو ئەویش ڕابوورد

هەتا بەینێ بە مەیلی خۆم لە باخی شۆخی ئەسمەردا
خەریکی گوڵ چنینم بووم لە لێوو کوڵمی بێ گەردا

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان)دا بلاّوکراوەتەوە .

لەگەڵ بەختم لەمن تۆرا ، ئەویش دەستی لەمن بەردا
دڵم بەینێ لەچینی پەرچەمی شێواوی دڵبەردا
شەهی چین و خەتاو هیندووستانێ بئەویش ڕابوورد

هەموو شت ڕوو لە گۆڕانە هەتا ئەم چەرخە کەچ بادا
بە تەنیا عاشقی یەك ڕەنگە ناگۆڕێت و لانادا
چ ڕۆژێکی بەدو پیسە کە تێی کەوتووین لەڕێی خوادا
وەفاو مەیل و مەحەببەت عادەت بوو لە دنیادا
نەماوە لەم زەمانا ، داستانێ بوو ئەویش ڕابوورد

ئەوانەی کۆنە هاوڕازن شەرم ناکەن لە پرسیارا
کە (مەدهۆش) لێی ئە پرسێ مامە گیان چۆنی لە گەڵ یارا
سەرێکی بائەداو ئەیگوت لەگەڵ ئاهێکی زامارا
لە مەدحی ئەو خەتی سەوزەی دەمی شیرینی دڵدارا
(کەمالی) تووتیی شەککەر فشانێ بوو ئەویش ڕابوورد[1]

1965

[1] ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ڕا پەڕین) دا بلاْوکراوەتەوە .

ڕاوەستە بۆم

ئەوەی کەمن بۆی سووتاوم
یەکە ئاوا تمە تا ماوم

کەچی ئەو دڵ فڕێنراوە
کەسێکی تر گیری داوە

وەك منالْ یاری پیْ ئەکا
ئەم بۆ ئەو چاوەڕیْ ئەکا

ڕەنگە نوشتەی لیْ کردبیْ
بەم جۆرە دڵی بردبیْ

تۆ سەیری چۆن وا بەئاسان

بێ شەرمانە خۆی پێ ناسان

چۆن هات قسەی لێ دەرهێنام
تا زانی بۆ ئەو بە تەمام

کەچی تا چاوم کردەوە
ئەو گرەوی خۆی بردەوە

ئەی هاوار سووتام پڕووکام
کەی ئەمە ژینە منی تیام

ئێستا من بە خۆم ئەزانم
ساویلکەو بەستەزمانم

خەڵکی چەند بە دەست و بردن
چەند بێچاوو ڕوون ، چەند ووردن

لە هیچ شتێ شەرم ناکەن
هەر ئەیانەوێ پەیا کەن

بە ئارایشت و بە دەرمان

خۆیان جوان ئەکەن بۆ گەڕان

کێیان ویست بۆی ڕائەوەستن
وای پیشان ئەدەن سەربەستن

نامەوێ من وەك ئەوان بم
بەڵام پێویستە زۆرزان بم

ئەگەر سەری خۆم داناوە
نابێ ئەم ڕوو هەڵماڵراوە

خۆشەویستم لێ داگیر کا
من بگریم و ئەو خۆی ژیر کا

بڕوام هەیە کە ئەم چاوەم
ئەم کوڵمە سوور هەڵگەڕاوەم

ئەم دەم و لێوە شیرینەم
ئەم برۆ تیژو بە قینەم

ئەم سەرسنگە سپی و سافەم
ئەم قژە خاوە تەنافەم

هەریەکە جێی چەکێ بگرێ
شەڕی دڵداری پێ بکرێ

گەر هەموویان بخەمە کار
ئاژاوەیەك نەخەمە شار

ئەی ئەم مەمکە کە وەك پەیکەر
تاجی جوانی کردۆتە سەر

ئەگەر بێتو خۆی بنوێنێ
دڵ بەهێز ئەبەزێنێ

قوڕ بەسەر ئەوەی یەتە ڕێم
ئەبێ خۆی بزانێ من کێم

هەر ناوچەوانم یارم بێ
جا چاوتان لە کوشتارم بێ

ئەوەی بازاڕم ئەبەستێ
با بێ بەرەو ڕووم بوەستێ

ئەگەر شەوقی ڕۆژ دەرکەوێ
ئیتر کێ قوتیلەی ئەوێ (1)

1965

---

[1] ئەم پارچە شیعرە لە (دڵی کچان) دا بڵاوکراوەتەوە .

دڵ نەوایی

لەسەر من خەنجەرێکت لێ درابوو
کە هاتم هۆش و خوێنت لێ بڕابوو
کەچی دایکت دەری کردم بە توندی
بەلاَم دڵگیر نەبووم ، جەرگی بڕابوو

بڵێم چی تووشی شەڕ بوو بووی لەسەر من
منیش ناوم زڕا لای دۆست و دوژمن
مەگەر ئازاری تۆ ئازاری من بات
ئەگین دەربەستی هیچ نیم تاکو مردن

ئەوا دیسانەوە هاتووم بە قوربان
ئەگەر گیانت ئەوێ ئەوا دوو سەد کەڕەت گیان
ئەگەر خوێنت ئەوێ ها دوا تنۆکم
بەڵێن بێ من لە ڕێتا بچمە سەیوان

هەتا ڕۆژ دەست بە دوعا بۆم بمێنێ
کە دەستت بێت و تۆڵەی خۆت بسێنێ

منیش هەرچی کەست بێ ئەپەرستم
لەسەر سەرمە پلارو بەردو جوێنی

گەلێ کەس پێم ئەڵێن ناوت زڕاوە
لەگەڵ ناوی فلاَن ناوت براوە
ئەگەر عەشقێك عەشق بێ و بێ گزی بێ
چ باکی سەرزەنشت و بەندو باوە

لە پێشا من بەناوبانگ بووم بە جوانیم
لەگەڵ تۆم دی ئیتر زانیم کە وا نیم
کە جوانیم جوانترێکی بوو بە هاودەم
ئیتر بەشداری جوانی و کامەرانیم

بە ئاواتم کە خوا تۆم لێ نەسێنێ
فریشتەی خۆشی نوێنت هەڵتەکێنێ
کە چاك بوویت من لە جێی مەڕ سەربڕن بۆت
لەشم دابەش بکەن هەر دڵ بمێنێ [1]

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان) دا بلاَوکراوەتەوە . هاورێیەکم ڕازی نێوان خۆی و خۆشەویستەکەی بۆ باس کردم ، کە ئێستە خێزانیەتی . وەداوای لێ کردم بیکەم

1965

پەشیمانی

شەقم برد و تەقم کرد ، دەی
بە خێری خۆشەویستیم کرد
لە ژینی خۆم نەکرد ئۆخەی
بە خێری خۆشەویستیم کرد

نە ڕۆژ ڕێم کەوتە مزگەوت و
نە شەو ڕابواردنی نادی
هەموویم بردە بەر دەرگەی
بە خێری خۆشەویستیم کرد

سەرم گێژ و خەیاڵم پەست
دەمم بەسراوو دڵ گیراو
خەیاڵیش هەر ئەڵێ سادەی
بە خێری خۆشەویستیم کرد

ئەرێ چیم کرد بە خۆم یاران

بە شیعر . منیش ئەم شیعرەم لێ پێك هێنا .گەلێ لەو هاوڕێیانەم کە ڕازی خۆیانیان بۆ گێڕاومەتەوە .ئەگەر بە پاکم زانیبێ کاری تێکردووم وە بۆم بووە بە کەرەسەی شیعر .

ژیانی وا لە کویێ ژینە
بە ئاخ و دەردەوە تاکەی
بە خێری خۆشەویستیم کرد[1]

1965

هۆی شیعرەکانم
من خۆم پەروەردەی کۆڕی یارانم
هاوبەشی دەستەی دەردەدارانم

چڵکاوی زۆرم پیا هەڵپژاوە
لە دەرگای چاك و خرا پم داوە

چوومەتە کۆڕی مەی خوارانەوە
زۆر بە پەرۆش بووم بۆ شەو مانەوە

لەوەتی بیرمە کە چۆن ژیاوم
هەتا ئەم کاتەش بێ یار نەماوم

چاوم بەرامبەر چاوی جوان بووە
بە تیشکی جوانان ڕێم دەرکردووە

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) دا بلاّو کراوەتەوە .

لێوم تینوێتی شکاندوم بە لێو
ماچی بۆ سەندووم بە تۆڵەی جنێو

لە ژێر سوخمەوە دەستم کێشاوە
دوگمەی بەرۆکم بۆ ترازاوە

دەستم بە قژی خاوا هێناوە
تاو تاو لەسەری پە نجەم ئالاوە

خۆشیەکی تر کە هەستی گوێمە
بە هەر چوار دەورا هەر ئاگای لێمە

هیچ کاتێ چرپەی لە کیس نەداوم
رووی بۆ لای مەبەست پێ وەرگێڕاوم

قلپەی شوشەی مەی ، قاقای پێکەنین
چرپەی ناسک و ئارەزووی شیرین

ئەمانەی هەموو بۆ گرتوومەوە
گرەوی لە چاو بۆ بردوومەوە

ئەوەی کە تیری لە جەرگم داوە
نەمهێشتووە دەرچێ ، دڵم پێکاوە

لەگەڵ ئەوەشا جارجار شکاوم
هەم خۆم کڕیار بووم ، هەم فرۆشراوم

پەیمان شکێنیم لە یاران دیوە
جارجار دڵی پیس دڵمی جنیوە

هەرچەند کە مەینەت سەری هەڵداوە
پەنام بۆ مێزو پەرداخ هێناوە

لە کاتی دووری یاری ڕوو بلوور
هاوڕێی شووشە بووم لە سپی و لە سوور

گۆرانی و ناڵەی سەرخۆشی دەم خاو
دڵی ژێر کردووم هاودەردی گریاو

ئەوەندەی دەردی دەورانم دیوە
ئەوەندەش خۆشیم بۆ خۆم دزیوە

گەردوون چەند دەردی بەسەرما داوە
هەرگیز بێزاریم پیشان نەداوە

ئەم ژیانەی خۆم بە ژین زانیوە
شیرینیم لە ناو تاڵی مژیوە

دڵێ بەم جۆرە ئاوی درا بێ
هەرچی بنۆشێ چۆن ڕەنگین نابێ [1]

1965

---

[1] ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان) دا بڵاو کردۆتەوە

گیانە خۆت شیعری
شیعری چیت ئەویٚ کە تۆ خۆت شیعری
ئاویٚنەی دڵ و سەرچاوەی فکری

سەیریٚکی باڵات سەد شیعر ئەهیٚنیٚ
شیعر وەکو ڕۆژ خۆی تیا ئەنویٚنیٚ

من لە تۆم ئەویٚ تان و پۆی شیعرم
پیٚی بچنم فەرشی ڕەنگینی شیعرم

چی نەخش هەیە ئەیخەمە بەر پیٚت
هەر لەبەر ئەوەی دڵت پیٚی خۆش بیٚت

سەرچاوەی زەوقم لەو چاوەتایە
تۆ نەبی هەرگیز دیٚڕم بۆ نایە

ئەوەی بەرامبەر ڕووی تۆ بوەستیٚ
ئەبیٚ لافاوی شیعری نەوەستیٚ

زۆر بەختیارم کە بەرەو ڕووی خۆت
هەستی دەروونم دەرئەبڕم بۆت

ئەم هۆنراوانەی لەبەر دەستایە
ڕازی نهێنی بە تینی تیایە

هیوام وەهایە نرخیان بزانی
بە چاوی دڵت تێیان بڕوانی

ئاواتە خوازم شیعرێکی جوان بێت
جوانێکی وەك تۆی پێ شادمان بێت

خۆزگە لە دڵی تۆشم ئەزانی
بەشی شیعرێکم لێ پێك ئەهانی [1]

1965

[1] ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان)دا بڵاوکراوەتەوە .

جوانی خۆپەرست

چی بکەم لە جوانی ..
چی بکەم لە جوانی بێ میهرەبانی ..

چی بکەم لە جوانێ کە درۆزن بێ
لە هەموو جۆرێك درۆی لە کن بێ

بۆیە دۆست بگریلاّ نازی بکێشێ
خۆی دڵی نەداو هەر دڵ ڕاکێشێ

بەڵێن لە بیری خۆی بەرێتەوە
بیەوێ هەر ئەو ئاشت بکرێتەوە

عاشق بە دەستە بۆی سەرگەردان بێ
گوێی لە ئاوازەی ناڵەو گریان بێ

وەکوو پەروانە دەوری درابێ
ڕۆژ دەرنەکەوێ هەر خۆی چرا بێ

تەنها ئەو کاتە بە خۆش بزانێ
کە یەکێ شێت کا ئەگەر بتوانێ

بەڵام داخەکەم من لە وانە نیم
بخەڵەتێم و بە خەیاڵ بژیم

لەم جۆرە جوانەم چەند بێتە بەر چاو
هیچی ناتوانێ من بخاتە داو

هەرگیز بەو کەسە دڵم خۆش نابێ
بە پاکانەو سوێند بۆم ڕاگیرابێ

ئەبێ بە دڵێک لە خۆی بڕوانێ
پەیمان و بەڵێن بە خوێن بزانێ

پیرۆز بێ لەلای وشەی دڵداری

بۆ ئارەزوی خۆی نەیکا بە یاری [1]

1965

چڵێ کاهوو

چڵێ کاهووی دایە دەستم

سەری ڕازێکی پێ بەستم

تاقە چڵێ لە دەس گوڵێ

چەند خۆشە بۆ داخ لە دڵێ

بە هەوڵ و ڕەنجێکی تەواو

تا شتێکی وا یەتە ناو

1)ئەم پارچە شیعرە لە (دڵی کچان)دا بلاۆکراوەتەوە .

که به دیمەن سەرزاری بێ
کەچی ناوی دڵداری بێ

ئێستەش لەو بیرەدا ماوم
کە چۆن چاوی بڕییە چاوم

پەنجەم بە پەنجەی نەگەیی
دڵ لە دڵ چاو لە چاو گەیی

بەوەندەی چاو تروکانێک
بوو بە چیرۆکی ژیانێک

ئای دڵداری چەند ئاسانی
تا ڕێ و شوێنی خۆت ئەزانی

کە جێت گرت کڵپە ئەسێنێ
چۆنت بوێ ئەسووتێنێ

تەمەنێک ئەبڕێنیتەوە
هەروەک خۆت ئەمێنیتەوە [1]

---

[1] لە کۆمەڵەی (دڵی کچان)دا بلاّو کراوەتەوە .

1965

خۆشەویستی بەتین

با خۆشەویستی لەسەر پەیمان بێ
لەسەر بڕیارو بەڵێنی جوان بێ
گەلێك پیرۆز بێ و نرخی گران بێ
كە ساردو سڕ بێ و خاو ڕاگیرا بێ
سەد ساڵ بمێنی تامی تیا نابێ

گەر خۆشەویستی هەموو گریان بێ
هەموو هەڕەشەو شەڕو تۆران بێ
گلەیی و بۆڵەو پیا هەڵشاخان بێ
هێشتا لە دووری و ساردی چاترە
چونكە بڵێسە گڕی زیاترە

چونكە زۆر كورتە تەمەنی جوانی
ئەبێ ئەو كاتەی بە هەل بزانی
خوا داینەناوە بۆ چاوەڕوانی
با خۆشەویستی وەك خۆی بمێنێ
كە دڵ بێ هێز بوو چی ئەیبزوێنێ

هەرگیز ئەو یارە بە یار نازانم
بڵێم بمبینەو بڵێ ناتوانم

بەو هەستەشەوە لە خۆم ئەڕوانم
ئەوەی بەرەوڕووی عەشقی بوەستێ
ئەبێ هیچ شتێك ڕێی لێ نەبەستێ

ئەوەی کە شۆخێك دڵی بسێنێ
کەی دەسەلاتی لای خۆی ئەمێنێ
هێزی دڵداری ئەییاو ئەیهێنێ
ئەگەر بتوانێ خۆی بۆ ڕابگرێ
بڕوای پێ مەکە گەر بەباڵ بفڕێ

مەرجی دڵداری چاو پێکەوتنە
هەواڵ پرسین و ڕاسپاردنە
یەك بە دوای یەکا نامە بردنە
کە وتی بە خوا پێم نەکراوە
دەستم نا پەرژێ ئەوە گۆڕاوە

دایم نەمدوێنێ ، بۆم پێ نەکەنێ
بە دیداری ئەو دڵ ڕانەچەنێ
نەیە بەلاماو ناوم نەیەنێ
بەوە بنازێ کە لە دڵمایە
لەوێیش دەریەکەم کە جێی وەفایە

بۆیە پێت ئەڵێم من ئەتپەرستم
کە بێیت و دەستت بخەیتە دەستم
تێکەڵ بی لەگەڵ ڕازو مەبەستم
ئەگین تۆ خوا نیت کە نوێژت بۆ بکەم
تا هەم چاوەڕێی بەهەشتی تۆ بکەم[1]

1965

جارێ با وابێ

هاوڕێ یەکم دی لە یارانی کۆن
دەستی گوشیم و من چۆن و تۆ چۆن

گەلێ داخی خوارد کە ڕێك ناکەوێ
جارێك بمبینێ ، ڕۆژێك ، یان شەوێ

وتی : من ئێستەش هاوڕێی جارانم
خۆم بە دۆستەکەی پێشوو ئەزانم

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان) دا بلاَوکراوەتەوە ، ئەم پارچە شیعرەم لەسەر داوای ئازادی کوڕم داناوە کە لێی ویستم شیعرێك دانێم باسی ماچ و مۆچی تیا نەبێ .

پێم وت : برادەر ! من کە هەژارم
فرمانکەرێکی بچووکی شارم

نامەوێ ببمە ئەرکی سەر شانت
شەوێك داتبڕم لە هاوڕێکانت

هێشتا وتەکەم لە ناو دەما بوو
سەیری ڕوویم کرد کە حە پەسا بوو

تومەز دوور بە دوور یەکێکی چاکتر
پۆشتەو دەرکەوتوو یەعنی بالأتر

بەرەو ڕووی ئەو هات کەمن وەستا بووم
ئیتر من بێ جێ لەبەردەمیا بووم

پلەی بوونی من هاتە خوار نیوە
لەو کوڕە دەرچوو کە منی دیوە

هەر پێی نەوتم خوات لەگەڵ ، ڕۆی

لەگەڵ هاوڕێکەی هاوپلەی لای خۆی

ئەو کەسەی کە ئەو بە زلی زانی
من بە مناڵی تێم نە ئەڕوانی

بەڵام من چی بکەم لەگەڵ هەژاری
کە منی دواخست لە خوێندەواری

ئەوانەی بوویان خۆیان پێگەیان
بۆ خوێندن بەغاو ئەوروپاش گەڕان

هیچ دڵگیر نەبووم من بەو ڕووداوە
چونکە لەم چەرخە ئەو جۆرە باوە

بەڵام هەر ئەبێ چاو ڕوون بێتەوە
مێشو خاڵ لەیەك جوێ بکرێتەوە

ئەبێ دەستی چاك هەر لە کارا بێ
تا ئەو ڕۆژەی دێ دنیا گۆڕابێ

زانین جێی پارەو زۆر بگرێتەوە

هەر شتیّ وەك خۆی جێگەی بیّتەوە [1]

1966

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ڕا پەڕین) و لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) دا بلاّو کراوەتەوە

چار چی یە ؟

دایە گیان من سەیری شێوەی خۆم ئەکەم لە جوان ئەچم
تۆش دڵم خۆش کە ، بەیانی جەژنە بۆ ماڵان ئەچم

خۆ لەگەڵ ئاوێنەکەم دایم بەرەو ڕووی یەکترین
ئەمگرێتە باوەشی ئەو حەز ئەکا من لانەچم

هەرچی توشم دێ لە ڕێگا تێرو پڕ سەیرم ئەکا
وەختە هەر قووتم بدەن کاتێ بەرەو ڕوویان ئەچم

لەم هەموو لاوانەدا تەنها یەکێکم خۆش ئەوێ
بێتو بانگم کا بە لاچاو من بەسەرچاوان ئەچم

داخەکەم هەروەك نەزانێ پێی ئەگەم خۆی گێل ئەکا
چەند بە لایا دێم بە لە نجەو لار و خۆبادان ئەچم

ڕوومەتی بۆ سوور ئەکەم درزی سنگی پیشان ئەدەم
پێکەنینی بۆ ئەکەم ، دایم بە شێوەی جوان ئەچم

چونکە ناسیاوین بە خێزان هات و چووی یەکمان هەیە

گەر سەریشی لێ بدەم لای وایە بۆ سەردان ئەچم

خۆ لە ڕووشم نایە باسی خۆشەویستی لا بکەم
ڕەنگە ئەو شەرمن بێ یا لووت بەرزە من هەرزان ئەچم

با ئەویش خۆشی نەوێم من هەر لەسەر ئاوات ئەژیم
نەك دڵی داگیر کرابێ بۆیە بۆ فەوتان ئەچم

شیوەنێکی مەرگی پێشکەوتووم بکەم بەم جوانییە
توشی کڵپەی ئاگری دڵ بووم بەرەو سووتان ئەچم [1]

1966

---

[1] ئەم پارچە شیعرە لە (دڵی کچان) دا بڵاو کراوەتەوە .

هۆشت لای خۆت بێ

دڵم لێ پیس مەکە گیانە ئەگەر بێگانە ئەدوێنم
بە خۆشیی تۆیە سەربەستم کەوا سەربەستی ئەنوێنم

هەزار کەس بێنە خوازبینیم ، بە سینی پارە هەڵڕێژن
هەموویان دەرئەکەم بە خواو قسەی سەد باوك ئەشکێنم

ئەوەی ویستی دڵم کون کا بە نووکی تیری دڵداری
لە سایەی گوللە بەندی عیشقی تۆوە دەستی دەشکێنم

لەسەر تۆ سەد تف و دارو جنێوم پێ بدەن هێشتا
بە دڵما نایە بێزار بم ، لەلای تۆش ناوی ناهێنم

لە داخی دوو زمان و زۆر بڵێ دڵ بۆتە بەحری خوێن
ئەگەر بۆم ڕێك کەوێ مەرج بێ ڕەقیبی تیا ئەخنکێنم

ئەوەی سەیرە کە دایك و باوکیشم دڵخوازی یەکتر بوون
کەچی لێم بوون بە سۆفی و ڕێگە نادەن دەم بجوڵێنم

هەموو کەس حەز ئەکەن سەربەست بژین هەر من نەبێ تەنیا
بە پێی خۆم دێم کە سەربەستیت بە مێ و دیلی بەدەست بێنم

ئەگەر من خۆشەویستی تۆم ئەوەندەم بیانوو پێ مەگرە
ئەوەندەم دڵ بسووتێنی بە جارێ خۆم ئەسووتێنم

کە سەیری ڕووم ئەکەم گیانە ئەبێ زەردەخەنەی تیا بێ
ئەگینا من بۆچی خۆم جوان ئەکەم بۆ تۆ کە نەنوێنم

ئەبێ ڕێگەی دڵی جوانان نەگیرێ ، مافی خۆیانە
بە ناحەزمان بڵێ گەر چاو نە پۆشێ چاوی دەردێنم

لە کاتی ماچی لێوا چاوەکەم هۆشت لە لای خۆت بێ
کەمن ئاگام لە خۆم نابێ نەوەك لێوت بقرتێنم [1]

1966

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە (دڵی کچان) دا بڵاوکراوەتەوە .

چاوت پێم ئەڵێ

گیانەکەم ئایا ئەبێت من پێت بڵێم خۆشم ئەوێیت
بۆیە دێم بۆماڵی کابرا ، چەنکە زۆر جار تۆ لە وێیت

گەر لەبەر دڵتا گرانە پێم بڵێ لاچۆ ! بەسە
من ئیتر نایەم بەلاتا ، دەستی تۆ بالاّ دەسە

نەء نەوەك بۆ ناز بڵێی من نامەوێی ، لاچۆ ، بڕۆ
بۆ دواندن من لەگەڵ چاوت ئەکەومە گفتوگۆ

هیچ شتێك وەك چاو بە ڕاستی تەرجومانی دڵ نییە
دەم درۆی لایە کە جێگەی باوەڕی عاقڵ نییە

جا لە پاداشا وەکو دۆست چاوەکانت ماچ ئەکەم
دەم وەکو دوژمن بە گازو هەڵمژین ئازار ئەدەم [1]

1966

[1]) ئەم پارچە شیعرە لە (دڵی کچان)دا بلاّوکراوەتەوە .

بێ وەفا

هەتا خۆشەویست وەفای لەلا بێ
گەر خۆت لە ڕێ یا نەکوژی ، نابێ

گەر بینیت بەرەو بێ وەفایی چوو
چاری ئەوەیە زوو بەرەڵلاّ بێ

گەر خۆشەویستی زەهر بێ ئەخورێ
بەو مەرجەی دڵی تیا نەگۆڕابێ

ئەوەی بۆ دۆستی بێ پەیمان بگری
بە مناڵ داینێ گەرچی مناڵ بێ

ئەو خۆشەویستە بخەرە پشت گوێ
تۆ بە تەنیا بی و ئەو لە بەزما بێ [1]

---

[1])لە کۆمەڵەی (دڵی کچان) دا بڵاّوکراوەتەوە .

1966

ڕەوشت

چەك بە دەستێکی زۆر ئازاو دلێر
لەو کوڕانە بوو پێی ئەڵێن جوامێر

ڕەوشت و جوانی و ئازایی تیابوو
لە هەر سێکیانا دەستی بالاّ بوو

تاقە کچێکی بە دلاّ چوو بوو
ئەو کچەش وەك مەل لێی یاخی بوو بوو

خۆی نیشان ئەداو دڵی ئەبزوان
بۆی پیّ ئەکەنی ، بەلاّم نەی ئەدوان

هەروەکوو منالّ یاری پیّ ئەکرد
تا ئەهات زیاتر کاری تیّ ئەکرد

چەند لەلای خوڵکی ئازاو بەڕێز بوو
ئەوەندە لای ئەم کزو بێ هێز بوو

کوڕەش نەیتوانی هەروا بمێنێ
ویستی کۆتایی بەم جەورە بێنێ

سەودای دڵداری لەسەری دابوو
هۆشی ڕەوشتی بەرزی نەما بوو

هەموو فرمانێك لەسەر ڕێ و شوێنە
تەنیا هەر عەشقە جڵەو پچڕێنە

بڕیاری وا دا بچێ بیکوژێ
یا ئەبێ ئەمڕۆ لێوی هەڵمژێ

کچە کە زانی کەیلی ئەوینە
پێی خۆی نابینێ و چاوی پڕ قینە

نەترسا بلاّم بەزەیی پیا هات
ئەمجارە ویستی ڕاستی بۆ دەرخات

وتی ئەزانم کە تۆ پێشمەرگەی
چەك بە دەستێکی ڕۆڵەی ناو جەرگەی

منیش وەکو تۆ جوانیم چەکدارە
شوێنی پەیکانم لە چاوتا دیارە

بەڵام دۆست کوشتن پیشەی کچانە
کچی لێهاتوو شەڕیشی جوانە

پیاو ئەبێ بۆ دۆست سەر دانەوێنێ
گوللەی بۆ دوژمن وەر بچەرخێنێ

نەك بە زەبری چەك کچان داگیر کا
چنگ وەك دڕندە لە نێچیر گیر کا

من لە پێش تۆوە دڵم سووتاوە
بەڵام ڕەوشتی خۆم تێك نەداوە

کوڕەی وا لێ کرد تەریق بێتەوە
خەریك بوو هەروا بگەڕێتەوە

ئه مجا پەلی گرت بە پەرۆشەوە
بە پێکەنین و بە ڕووی خۆشەوە

لێوی لە لێوی نزیك خستەوە
سێوی بەڵێنی خستە مستەوە

بە دڵی شکاو نەگەڕایەوە
ماچێکی وای کرد دەنگی دایەوە [1]

1967

[1] ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) و پاشبەندی (برایی) دا بلاۆکراوەتەوە .

خەیاڵت خاوە

ئەزانم حەزم لێ ئەکەی
شەوو ڕۆژ چاوەڕێ ئەکەی

زوو زوو دیاریم بۆ ئەنێری
نزیکم لێ ڕائەسپێری

ئەوا بە دەنگتەوە هاتووم
نەترساوم ، هەڵنەهاتووم

چەنکە لە خۆم پشت ئەستوورم
لە دەست بڕینی تۆ دوورم

چەند جاریش بە دەم بتگەمێ
شەق بەریت ماچت نادەمێ

منیش بۆ تۆ پێئەکەنم
بێشکەی دڵت ڕائەژەنم

دیاریێکانت لێ وەرئەگرم
بەڵام دەست بێنی من ئەفڕم

ماچی منت دەست ناکەوێ
من ئەوە نیم تۆ ئەتەوێ

تۆ فێری خەڵەتاندنی
بە خەڵك بڵێی گیانی منی

ڕێگە لە جوانان ببەستی
لەسەر ڕێیانا بوەستی

بە دەسەسرۆ گوڵ و بۆن
دڵیان بکەی بە مێو و ڕۆن

ئاخۆ ئێستا لە پاش چەند کەس
تۆ منت کەوتۆتە بەر دەس

بە تەمای ماچی من نەبی
لەو خەیاڵەدا ون نەبی

هەروەك بە جوانی بینراوی
بە درۆزنیش ناسراوی

گەلێ کەس خۆی پێ ناگیرێ
دڵی ئە پێکی بە تیرێ

منیشت تۆزێ پێکاوە
ڕەگی دڵمت ڕاکێشاوە

هەرچەند کە خۆم دڵم پڕە

جوانێکەشم جەرگ بڕە

سەدی وەك تۆ مل ئەشکێنم
شایە تمانی پێ ئەهێنم

ئەڵقەی خۆمت لە دەست ئەکەم
لە پاڵەوان بازیت ئەخەم [1]

1967

بە خێر بێتەوە

[1] ئەم پارچە شیعرە لە (دڵی کچان) دا بلاّو کراوەتەوە .

به خێر بێتەوە ..
بووك بۆ باوەخوون بگەڕێتەوە

بووکی نازداری شۆخی نیشتمان
کلّپەی لە دڵی ڕۆژئاوا هەستان

بە ختی ئەم کوردە هەر ئەبێ وا بێ
هەموو شادی‌یەك شینی لە دوا بێ

ڕەنگ و ڕوخساری مەشخەڵی جوانی
بیرو هۆشێکی بەرزی یەزدانی

هەروا بە ئاسان ون بێ لەبەر چاو
چۆن بەم خەفەتە دڵ نەبێ بە ئاو

چەند بە نازداری ڕازێنرایەوە
شادی کەوتە ڕێ ، خەم گەڕایەوە

گەردوون هەزار جار کوێرابیت دایێ
بۆچی بە زاییت بە کەسا نایێ

تا كۆستی (ڕووناك) وا جەرگ بڕ بێ
ئەبێ شیوەنی زیاتر بە گوڕ بێ

تۆمان نارد ناومان بەرزبێتەوە
جێی ئافرەتا نمان بێتە پێشەوە

کەچی دەستی مەرگ لە ناوی بردی
بۆ بەدبەختی کورد جێگەی چۆڵ کردی (1)

1967

---

[1])خوشکە ڕووناك زوهدی مامۆستای ئینگلیزی بوو لە ئامادەیی سلێمانی کچان لە 1967/3/31 دا لە ئە نجامی عەمەلیاتێکدا لە لەندەن کۆچی دوایی کرد . کە تەرمەکەیان هێنایەوە ، پێشوازی یەکی گەورەی لێ کرا ، چونکە ڕووناك خان ناوبانگێکی زۆری ڕۆشنبیری و سیاسی هەبوو ، لە دە کەس زیاتر لە گۆڤارو ڕۆژنامەکانا لەسەریان نووسی و شیعریان پیا هەڵدا . من یەکەم کەس بووم لەسەرقەبران ئەم هۆنراوەیەم بە پەلە نووسی و هەر لەوێ دام بە سەرنووسی ڕۆژنامەی (ڕا پەڕین) و لە ژمارەی سبەینێیدا (1967/4/1) بلاوی کردەوە ، بەلاّم ڕۆژنامەکە لە بازاڕدا کۆکرایەوە .
مەبەستم اە (ناو بەرزبونەوە) ئەوەیە ڕووناك خان خێزانی کوڕێ بوو لە ڕیزی دیپلۆماتە عیراقیەکانا لە ئەوروپا کاری ئەکردو بە هۆی ئەوەوە چاوەڕوانی ئەکرا ببێ بە نموونەیەکی گەشی ئافرەتی کورد لە ناە کۆڕو کۆمەڵەکانی ئەوروپادا .

له تۆڵه خۆشتر

باوك كوژراوێك كاتێك پێ گەیشت
له باوه كوشتەی خۆی تەواو گەیشت

له دڵی خۆیا پەیامێكی بەست
كه خوێنی باوكی دەرنەكا له دەست

هەرچەند خاوەنی یارێكی جوان بوو
بەڵام بۆ تۆڵه دڵ پەرێشان بوو

بۆی كەوته پارێز ڕۆژێ له ناكاو
جەرگی بپێكێ و خۆی ون كا له چاو

گەرچی ساڵێكی قاتی و بێ نان بوو
بەڵام دەمانچەو كوشتن ئاسان بوو

كابرا هەستی كرد زوو بەم كرداره
كه دار هەڵبڕی سەگی دز دیاره

هەستاو خۆی گەیان به باوك كوژراو
وا پاڕایەوه دڵی كرد به ئاو

وتی ئەو کاتەی کە باوکتم کوشت
هەر تۆم هەتیو کرد کە ئەو خوێنەم ڕشت

تاوانێکم کرد هەتاکو ماوم
وەکو تاریکی یەتە بەرچاوم

ئێستا بمکوژی هەشت هەتیو ئەکەی
هەشت ڕۆڵەی ناسك خێر نەدیو ئەکەی

لاوی ڕەوشت بەرز پیشەی بەخشینە
لێ بووردن لەلای دروشمی ژینە

منی ڕیش سپی و دڵ پڕ لە ئازار
چەوساوەی دەستی چەرخی نالەبار

ئەگەر بشکوژرێم چی بە تۆ ئەبڕێ
تۆش هەروەکوو من ناوت ئەزڕێ

ئەی بۆچی نایکەیت بە خێری جوانیت
ئازادم بکەی بۆ ڕێی ئینسانیت

خۆم ومناڵم هەتاکو مابین
بۆ کامەرانیت دەس بە دوعا بین

بە جۆرێکی وا لێی پاڕایەوە
دڵی بەرد بوایە بۆی ئەتوایەوە

وای کرد کە چاوی بۆی پڕ بوو لە ئاو
ئەمیش لە گەڵیا ئەگریا بە تاو

وتی بەڵێن بێ ئاوا لێت بووردم
لاوێکم لەسەر ڕەوشتی کوردم

پیاوە هەر هەستاو نووسا بە دەسیا
ئەوجارە لەبەر دڵ شادی گریا

ئێوارە خۆی و ژن و مناڵی
چوون بۆ سوپاس و بۆ پێ خۆشحاڵی

ئەوەی سەیر بوو کچی ئەم پیاوە

هەر ئەو جوانە بوو کە بۆی سووتاوە

کاتێك کە چاویان بە یەکتری کەوت
بە جووت سەرسام بوون لە کاری ڕێکەوت

دڵخۆشی لەسەر خۆشی داباری
پیاوەتی عەشقی هێنا بە دیاری

1967

خامه

تفەنگ ڕووی کردە ناو خەڵك و تەقەی کرد
وتی : کێ بوو لە عاستی من نقەی کرد

هەتا من هەم کەسێ نابێ بڵێ : لەل
منم ئاغا منم دەم ڕاستی ناو گەل

هەموو هەستن لەبەرم و بمتەکێنن
هەموو کڕنووش بەرن ، سەر دانەوێنن

ئەگەر کوڕ بێ و ئەگەر کچ بێ و ئەگەر ژن
ئەبێ ئامادە بێ بۆ ئارەزووی من

ئەوەی ویستم ئەبێ بۆم بێتە بەردەم
کە دەرکەوتم کەسێ نابێ بڵێ : هەم

لە پڕ پارە زرنگەی هات و دەرکەوت
بەسەر دەنگی تفەنگدا دەنگی سەرکەوت

وتی : هەی کەر ئەمەندە خۆپەرستی
لە هیچ ناگەی ، بە لووت بەرزی ئەوەستی

مەگەر نازانی هەر من دەستەڵاتم
لەسەر پەنجەی منە ئەمری وڵاتم

لە تۆش باڵاترو هەم خاوەنی تۆش
لەبەردەمما ئەوەستێ گەر بڵێم هۆش

کەسێ فکری هەبێ دەرچێ لە دەستم
بە زەبری خۆم هەموو ڕێی لێ ئەبەستم

بە چوار خوێنرێژی وەك تۆ ئەی فرێنم
بە زللەو شەق لە شارا ئەیشکێنم

ئەوەی پیاوی منە کورسی نشینە
تەلاری بەرزە ، هاورێی پێکەنینە

گەلێکم نیشتیمان پەروەر کرپیوە
بە گوێرەی ئارەزووی خۆم لێم خورپیوە

ئەوەی من نا پەرستێ دەربەدەر بێ
هەتا ماوە خەریکی دەردی سەر بێ

قەڵەم گوێی گرت لەمانەو کەوتە نووسین
لە داخی دڵ پەڕەی ڕەنگ کرد بە ئەسرین

وتی : دەم ڕاستی گەل پارە و تفەنگ بێ
ئەبێ ژێر دەست و نۆکەر بێ و بە پەنگ بێ

لە کاتێکا عیلم ژێر پێ نراوە
تفەنگ فەرمانڕەوایە و پارە پیاوە

ئەوەی زانایە دەم بەستراوە بێ دەنگ
لە کونجی خۆی خزاوە مات و دڵ تەنگ

ئەزانێ گەر بلێ تێ ی هەڵدراوە
بە دارو شەق سەرو پێی تێك شکاوە

بەلاّم ڕۆژێ قەڵەم هەر دێتە سەر کار
تفەنگ و پارە بۆ گەل دێنە ژێر بار

هەموو کەس بێ ترس ئەخوات و ئەنوێ
بە سەربەستی یەت و ئەڕوات و ئەدوێ

به نووکی خامه نەخشەی وا ئەکێشێ
هەموو نرخی بە قەد خۆی بێتە پێشێ [1]

1967

خۆشەویستی دوانزەساڵیم

وەرە ئەی خۆشەویستی دوانزە ساڵیم
وەرە ئەی هاودەمی ئێستە و مناڵیم

لە کاتێکا کە من خۆشم ئەویستی
وشەی جوانی مناڵیم لێ ئەبیستی

یەکەم ئاواتی من دیداری تۆ بوو
ژیانی من سەرا پا هات و چۆ بوو

لەگەڵ تۆم دی یەکەو ڕاست تێت گەیانم
کە نرخی خۆشەویستی ڕاست بزانم

---

[1] ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (پەروەردەو زانست) و ڕۆژنامەی (برایەتی) و کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) دا بلاْو کراوەتەوە .

دڵی ناسك گران پەروەردە ئەكرێ
دڵی ئازای ئەوێ تا بەرگە بگرێ

هەزار ئۆخەی كە ئاوات گەییە جێی خۆی
بە یەك شاد بووین ئەمەش منم و ئەمەش تۆی

لە باتی چاوەڕوانی چاو لە چاوە
بەلام دڵداری هێشتا زۆری ماوە

ئەوەی دیمان خەوێك بوو هەرزەكاری
بە پیری دێتە یاد بۆ یادگاری

ئەبێ ئەم هەستە پیرۆزە بمێنێ
بە خێو بكرێ كە زیاتر گڕ بسێنێ

ئەبێ ڕەنگێكی تازەی بۆ بڕێژین
ئەبێ خۆمان بنێژین ، ئەو نەنێژین (1)

---

[1])ئەمە لەو پارچە شیعرانەمە كە لە بەندیخانەدا دامناون ، ئەمەیانم لەسەر خواستی كاك هوشیار قەفتان داناوە ، ڕازی دەروونی كاك هوشیار خۆیەتی بە نیوە چڵی مایەوە تا لە 1967 دا تەواوم كرد ، لە كۆمەڵەی (دڵی كوڕان) دا بلاوكراوەتەوە .

1967-1963

سکاڵا

ئەزانی تۆ چەند دڵت شکاندووم
هێلانەی شادیت چۆن لێ شێواندووم

چەند جار پێت وتووم دێم ونەهاتووی
بەڵێنت داوەو لێشم هەڵاتووی

هێشتا پێم ئەڵێی تۆ چەقاوە سوویت
من بە تۆ ناڵێم درۆزن دەرچوویت

هەرچەند بزانیت کە لێت تۆراوم
بۆ دڵ نەواییم دێیتە بەرچاوم

خۆشەویستیەکەی تۆ هەر بە دەمە
پێشینان ئەڵێن ((دەم چی لێ کەمە)) ؟

جوانیت تیژترە لە زمانی من
پێکەنینت دێ بە گریانی من

بۆیە بێباکی و ساردی لە عاستم
ئەشزانی تا چەند لە گەڵتا ڕاستم

هەرگیز ناتوانم وازت لێ بێنم
خۆم پێ ناگیرێ بەینێ نەتدوێنم

وەرە تا ماوی وازم لێ بێنە
هەرگیز بەلاما مەیەو مەمدوێنە

با یەکەم کەس بم لە ڕیزی دڵدار
بەڵێنی جیایی وەرگرم لە یار

بۆئەوەی کە تۆش بێ دەردی سەری
بە ئارەزووی خۆت کات بەسەر بەری

منیش خوای ئەکرد چاوم دەرئەهات
یەك دڵ ئەژیام چیم بەسەر ئەهات

ڕزگارم ئەبوو لە چاوەڕوانی
یادی دووری تۆم بە ژین ئەزانی [1]

1967

داخ لە دڵ
ئەو خۆشەویستەی کە ئەیپەرستی
پە یمانی گەرمی لەگەڵ ئەبەستی

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە هەفتە نامەی (ڕا پەڕین) داو ، لە پاشانیش لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) دا بلاّو کراوەتەوە .

تا دوا هەناسەت لەسەری ئەوەستی
ئەوەت لە بیر بێ رشۆژێ لە ڕۆژان
بەجێت ئەهێڵێ و ئە تخاتە گریان

ئەوەی کە هەر خۆی بۆ تۆ داناوە
حەز لە کەس ناکا هەتاکو ماوە
هەموو شتێکی ناوەتە لاوە
گەر هاتوو لە تۆ باشتری دەس کەوت
بیانووی چارەنووس ئەکا بە ڕێکەوت

نەخەڵەتابی کە بڕوات وا بێ
یەکێ هەتا سەر بۆ تۆ سووتا بێ
بەڵێ ئەگونجێ ماوەیەك وابێ
بەڵام بە ڕێکەوت لە پاش چەند ساڵێك
لە پڕ ئەگۆڕێ لەبەر خەیاڵێك

یەکێ لەوانە کە خۆم تووشی بووم
بە خۆشەویستی لە خشتەی بردووم
وەم زانی هەتا ناخی دڵی چووم
کەچی لەگەڵ ڕووی لێ وەرچەرخانم
هەر نەیهێشت کە هۆی دڵی بزانم

پشت بە بەڵێن و پەیمان مەبەستن
چەنکە گەلێکیان زۆر بێ دەربەستن
هەتا سەر لەسەر یەکێ ناوەستن
گەر تاك تاك بۆ دۆست بمێنێتەوە
ئەویش هەر ڕێکەوت ئەیهێڵێتەوە

لەیەکە مجارا کە کەوتیتە داو
جیابوونەوەکەی بخەرە بەر چاو
خۆت ئامادە کە بۆ کۆستی ناکاو
بۆئەوەی ئەگەر ڕووی لێ وەرگێرشای
دەردت ئاسان بێ نەکەویتە ئای

ئەوەی وەك شەکر بۆت ئەتوێتەوە
بەسەرتا ئەگری و ئەبوورێتەوە
بە دەرکردنیش لێت نابێتەوە
کە لای دا وا خۆی دوور ئەخاتەوە
بۆ مەیتەکەشت لا ناکاتەوە (1)

---

1)ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان)دا بلاّوکراوەتەوە .

1967

پەیمان

ئەزانم خەڵکی تر مۆدەی لەبەر ڕووتی لەلا جوانە
ئەوەی من شێت ئەکا بەرگ و سەرو دەسماڵی کوردانە

بتی من بەژن و باڵای شۆخ و شەنگێکە سروشتی بێ
کە چاوم پێ هەڵێنابێ نەوەك بەژنێکی بێگانە

ئەگەر چی خۆم لە بەرگی مۆدەدا وەستای وڵاتێکم
کەچی شەوقم لەگەڵ شێوەی کچێکی شۆخی جافانە

لە نەخششی پانی بەرزی تا گرێی سوخمەو گوڵی پێچەی
نمونەی دەستی پێشینی هونەرمەندانی خۆمانە

لە پاش قەیتان و پووشین و گوڵنکەو سرکەیی پرسن
چ هۆنراوەم لەگەڵ هۆنینەوەی ئەو پرچە هاوشانە

چنینی نەخشی ڕەنگینی پەراوێزی کەوای سورمەی
ئەڵێی شەرحی کەناری ڕووی پەڕەی نووسینی جارانە

لەگەڵ ریشووی گوڵنکەی چەفتە ڕووی کردە خەنەی پاژنە
کراسی جەلسە ئەیزانێ دڵم چەن دەست و دامانە

بە چاوی شەڕ فرۆشی سوێند ئەخۆم شەرمی هەمووی نازە
کە سەرپۆشی کەتانیشی سپێری تیری پەنهانە

کە داوێنی بە لادا کرد و فەقیانەی بە ملیا کرد
وەکوو کەییانوو گورجانە خەریکی کارو فرمانە

بەلاّم دوێنێ کراسی تەنك و سوخمەی ڕووتی پۆشیبوو
لە سەیران خۆی نواند یەعنی ها گوڵێکم لەم گولاّنە

قوبووڵی وتاسکە بابی باش ئەزانێ ، دەستی ڕەنگینە
لە شلکێنەو کەلانەشدا پەسندی خزم و خۆیشانە

بە دوو جار چاك و چۆنی گەرم و دوو پاروو منی تووش کرد
هەتا ئەمرم لەبەر دەرگانەکەی نەفسم پەرێشانە

ئەگەر بێتوو بەڵێنیش بات بڵێ تۆ خۆشەویستم بە
ئیتر من دڵنیام پەیمان ڕەوشتی کیژی کوردانە [1]

1967

بەشی خۆم

لێم ڕوونە بە ڕووزەردی ئەبێ بێمە ناوەوە
هەر سەرزەنشتی من بێ بەدەم پیرو لاوەوە

جارجارێ بە دڵداری کە خۆم ئەخستە ناو
خەڵکی بە دڵ تەڕی دائەنام دوور بووم لە بەندو باو

---

[1])زۆرتر مەبەستم لەم پارچە شیعرەدا جل و بەرگی کوردییە . هەوێنی دانانەکەششی شۆخێکی بەگزادە جافەکانا کە لە تەمەنی لاویما لە هەڵە بجە دیبووم . ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (ڕێباز) و لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) دا بڵاوکراوەتەوە . بەڵام لە ڕێبازدا بەیتی دواییم بەم جۆرە لێ کردبوو :
بەڵام ئاخ وەك بە ڕوو کوردە ، دەروونی هەر لە کورد ناچێ
ئەگەر چی ناوی (پەیمان)ە ، ئەوەی ئەو نەیێ پەیمانە

ئێستا کە کوورەی ئەم دڵە جۆشی سەندووە
پێویستە ئیتر لێی برژێ کاسە پڕ بووە

ئەو شوورەیییەی توشی ئەبم ئاشکرایە لێم
بۆیە شیوەن ئەکەم ئێستاکە دانی پیا ئەنێم

ئەم خەڵکە هەموو پێ بکەنن سەیری من بکەن
کێ ناحەزە ڕێی دەستی هەبێ چە پڵە لێ بدەن

ئەم شۆخە کە نازداری کەس و کاری خۆیەتی
ڕۆژێك دێ ئەویش لە گەڵم باوکە ڕۆیەتی

بەشدارە خەتای ئەو بوو دڵی لێ سەندم بە زوو
ئەیزانی کە هەر دەرئەکەوێ دەستی خستە ڕوو

توخوا لە ئێستەوە ببوورن لە ڕووڕەشیم
بێ دەستەڵاتیی خۆمە خەتای دڵمە سەرکەشیم

هەرچەند ئەکەم ڕێ نییە لەم گێژە بچمە دەر
خۆم داوە بە دەم دڵمەوە سا هەرچی بێتە بەر

بەم جۆرە سەیری دوور ئەکەم ڕووناکی تیا نىیە
ئەو خۆشەویستىیە وابێ ئیتر چۆن بەلا نىیە [1]

1967

[1] ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) دا بڵاوکراوەتەوە .

به یادی كەمالی (عەلی كەمال با پیر)

هەموو گیانم بە قوربانی سەعاتێكی ژیانت بێ
شەوو ڕۆژم بە كاتێكی بەرامبەر چاوی جوانت بێ

لەدڵما پەیكەری تۆم دی ئیتر دەرگام لەسەر داخست
لە چاوتا خوێنی دڵمم دی وتم دەك نۆشی گیانت بێ

لەش و لاری ئەوەی خەڵك پێی ئەڵێن بەرزو سپی و سافە
سەری خۆی دا لە بەرد گەر شان بە شانی سنگ و شانت بێ

ژیانی كامەرانی كاتێ دەستم كەوت كە تۆم دەس كەوت
گوڵی ئاواتی من پێشكەش بە پە یمانی گرانت بێ

هەموو ئاواتنی من ئەو كاتەیە تۆزێ لەڕێ لادەی
سەرو ماڵم ئەدەم بەو جێگەیەی شوێنی وچانت بێ

هەموو ئەم شیعرە بەرزانەم لە شووشی بەرزی بالآتە
سەری سەر عەرزی من دیاریی سەری تا عاسمانت بێ

لە شاران ماچ ئەهاون لادە تۆش بەردێ بهاوێژە
کە لێو نادەی ، خەلآتم با پلاری پە نجەکانت بێ

دڵم زانی لەشم هێزی نەما ئەو عەشقە داگیر کا
منی جێهێشت و لای تۆی گرت ، دەبا هەر پاسەوانت بێ

بە پیری تازە مەشغووڵی گرۆگاڵی مناڵێکم
ئەگەر پێشم بڵێ (مامە) ، ئەڵێم (مەدهۆش) قوربانت بێ [1]

1967

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ڕا پەڕین)و لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) دا بلأوکراوەتەوە . بە یادی عەلی کەمال باپیرەوە وتوومە .

ڤین

هەتـا خوا حەز ئەكا من خۆپەرستم
هەتـا هەم وێڵی ئاوات و مەبەستم

شیعر نـاڵێم بڵێن پێم زۆرە بوێژە
خەیاڵی بەرزە ، نـاوبـانگی درێژە

هەزاران ئافەرین پولێك ئەهێنێ
ئەگەر لەو شۆخە مەیلم بۆ نەسێنێ

لە خۆم بەولاوە هیچم لێ مە پرسن

ئیتر چیم پێ ئەڵێن ، بیڵێن ، مەترسن

ملم بشکێ کەمن مردم فڕێم دەن
بزانن کام جنێویش سووکە پێم دەن

لەوەم لا باشترە تا هەم کەنار بم
کە مردم گوایە ناودارو دیار بم

چ دەربەستی تاسەو تانەی فلاّنم
وتەی خەڵکی بزانم یا نەزانم

بەشی زۆری لەلای من چاوو ڕاوە
بە پێی ئەو ڕۆژە بەرزو داخزاوە

ئەگێن بۆچی ئەوەی من بۆی ئەخوێنم
ئەوەندەم ڕێگە نادا ناوی بهێنم

هونەر هەر بۆ ئەوە هۆنراوە هۆیە
کە ئەو خۆشی نەویێم هەڵدان درۆیە

خەبات (قەرەج ئاوا)
گەر مەڵبەندی دۆست ((قەرەج ئاوا)) ، بێ
دەی خوایە ماڵی قەرەج ئاوا بێ

ئەوەی کە ناوی نا قەرەج ئاوا
پە نجەی قەرەجی بچێ بە چاوا

چونکە ئەو خاکەی شوێنی سەیران بوو
جێگەی ژوانی دۆست و یاران بوو

ئێستەش ئەو ناوچەو ئەو کانی و ئاوە
هێشتا پیرۆزی عەشقی تیا ماوە

من خۆم پەروەردەی ئەو دەورو بەرەم
بڵێم چی ئێستا وێڵی ئەو سەرەم

هەر لەگەڵ زستان ئەبوو بە بەهار
بۆ سەیران ئەچووین بۆ کەناری شار

هەر سەیرانگایە ناوی خۆی هەبوو
سەوزایی و کانی و ئاوی خۆی هەبوو

هەر جێگای یادی پیرێکی تیایە
کە پیرە مێردیان لە ناوا شایە

خەریکە خانوو هەمووی قووت ئەدات
وەکوو ((ئازادی)) و ((شۆڕش)) و ((خەبات))

هەر شوێنەوارێ لەم جێگایانە
شایانی ڕێزی ناو نیشتیمانە

خۆزگە یەك بە یەك دیاری کرایە
لە مێژووی شارا شوێنی هەبوایە [1]

1968

[1] ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (سلێمانی) دا بڵاوکراوەتەوە . هەروا لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) یشدا .

ماری چاو جوان

نیشان چییەکی خەڵکی سەرشەقام
نەتەوەی ماوە بە ناوبانگی ((سام)) [1]

ئێوارەیەکیان لە ڕێی گەڕانا
مارێکی توش هات لە ڕێگەو بانا

دەم ودەست چەکی هێنایە سەر پێ
کە زوو بیپێکێ و نەهێڵێ دەرچێ

کاتێ چاوی مار ئەجووڵایەوە
وەکو ئەستێرە ئەدرەوشایەوە

زۆر لەلای جوان بوو کە تێی ئەڕوانی
ماری دوژمنی بە دۆست ئەزانی

هەرچەند ئەم دەستی لە کەمینا بوو
چاوی مار دڵی ئەمی پێکا بوو

---

[1])سام ئاغا.

ئەوەندە چاوی ماری لا جوان بوو
وەك ماران گەستە دڵ پەرێشان بوو

تێر تێر سەیری کرد تا مارەکە ڕۆی
دەستی بۆ خستە ژێر چەناگەی خۆی

وتی : هەرکەسێ تەقە لە جوان کا
بۆ ئازیزی خۆی ناو جەرگی ژان کا

ئێستاکە خوێنی صەد جوان ئەڕێژن
لەلایان وایە خوێی چێشت ئەچێژن [1]

1968

---

[1] ناوەڕۆکی ئەم پارچە شیعرە ڕووداوێکی ڕاستەقینەیە . وەختی خۆی سام ئاغای باپیری عومەری سام ئاغا لە قەلادزێ لە شوێنێکدا توشی مارێ دێ لەبەر جوانی چاوی نایکوژێ . ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) و لە ڕۆژنامەی (ڕا پەڕین) دا بڵاوکراوەتەوە .

بەزمی نەورۆزی 1968
کچێکی جوانی قسە زل
هەم ڕووخۆش و هەم نەرم وشل
حەزی ئەکرد کە جاروبار
کوڕ باتە بەر توانج و پلار

ڕۆژێ کوڕێکی قسە زان
لە سەیران ئەم کچەی جوولاَن
کچە وتی : بێ چاوو ڕوون
وا مەزانە کچان نووستوون

کوڕان هەموویان دەس بڕن
خۆپەرستن گوایە کوڕن
بۆ دەس بڕین گەلێ وریان
لە خۆ هەڵکێشانا ئازان

هەر كچێ تۆزێ بڕوانێ
ئەیانەوێ كە خۆی دانێ

ئەیانەوێ خەڵك ڕسوا كەن
وەك بەرزەكی بانان ڕاكەن

ئە مجارە كوڕەی قسە زان
گریێی بێ دەنگی ترازان
وتی : ئەوەندە ئەزانی
ئەی بۆچ لە خۆتان ناڕوانی ؟

كچان هەموو درۆزنن
لەگەڵ كوڕانا دوژمنن
بۆیە خۆیان جوان ئەنوێنن
كە ملی دوو لاو بشكێنن

دڵی زۆریان بە لاوە بێ
لەشكرێكیان بە دواوە بێ
حەز لە ئازاری لاو ئەكەن
حەز لە فرمێسكی چاو ئەكەن

حەز ئەکەن دەسەڵاتدار بن
هەمیشە سەرکەوتوو دیار بن

کێیان ویست ئە یخەڵەتێنن
ئیشیان پێی نەما نایدوێنن

کچە وتی : ببڕێتەوە
پیاو هیچ تەریق نابێتەوە
سەد جنێو ئەگرنە خۆیان
تا هەلێ هەڵکەوێ بۆیان

نازدارێ سەرگەردان ئەکەن
خێزانێ ماڵ وێران ئەکەن
یاساوڵی ڕێگەو بانن
دزی کۆڵان و ماڵانن

ئەوەی کە بەوان ئەکرێ
هیچ کەسێ بەرگەی ناگرێ
ئەوەی لای ئەوان ئاسانە
کچ ناوی بەرێ تاوانە

کوڕ وتی : تۆ کچی باشی
بۆچی خۆت ئەکەی بە ناشی

کچان هەوێنی ئاژاوەن
لای خۆیان وایە بەستراوەن

هەرچی شەڕێ بێتە کایە
دەستێکی ژنانی تیایە
خوێنی چەند نەوجوانیان ڕشت
لەسەر ئەوان یەکتریان کوشت

پیاویان لە بەهەشت دەرپەڕان
بوون بە ئاشووبی دوو جیهان

کچە چاوی پڕ بوو لە قین
کەوتە وتاری ناشرین
وتی : تۆ زۆر چەنەبازی
نازانم بە چی ئەنازی ؟

هەڵسم بەیەک تاکە پێڵاو
ناودەمت پڕکەم لە سوێراو

هەرواى وت و هەڵمەتی برد
دەستی لە بەرۆكی گیر كرد

كوڕە بە بێ دەنگ نەوەستا
گەیشتە تینی و بۆی هەستا
كەوتنە لێدانی یەكتری
دەنگی جنێویان هەڵبڕی

كچە بە گازو بە نوقورچ
كوڕە بە دەسكەنەی قژو پرچ
هەر لەو كاتەدا بە ڕێكەوت
ڕوومەتیان بەر یەكتری كەوت

برووسكەیەك لە دڵی دان
هەردوكیانی لە شەڕ وەستان
خۆشەویستی كاری خۆی كرد
جووتە دڵی لە خشتە برد

دەستیان لە ملی یەك ئالاَن
شەڕ بوو بە گاڵتەی منالاَن
لە جێی وشەی دەردو سندان

بوو بە گیانەکەم ، بە قوربان

شیرینی و دیمەنی بەهار
((نەورۆز)) یان نەدا بە خەسار

سەوزە گیای کرد بە مافوریان
دەنگی مەل سازو سەمتووریان

زۆران بوو بە تلانەوە
بوو بە نازو پاڕانەوە

پاش گەلێ ماچ و هەڵگوشین
ئەمەیان وت بە پێکەنین :
((ئەگەر بە خۆمان بزانین
هەموومان دیلی دڵمانین)) 1968

یادێکی تاڵ

ژیانی پاری ئەم کاتەم هەمووی سەیران و شایی بوو
گوڵی بەختم لە زستانا لەسەر چڵ نەخشی خوایی بوو

کە ئەو جوانەم بەڕێ کرد بۆ سەفەر بۆ گەشتی خۆش بەختی
دڵم پێی شادمان بوو ، چاوەڕێی دیداری دوایی بوو

بەلاّم کاتی بەهارو گوڵ کە گەرمەی جەژنی خەڵکی بوو
گوڵی من هەڵوەری ، خونچەی خەزانی کاری خوایی بوو

لەباتیی و دیدەنی و دیاری بە شیوەن کۆتەڵم بۆ هات
تکەی فرمێسك لەگەڵ شینا لە جێگەی بەزم و شایی بوو

بە دەگمەن گەر لە باخێکا گوڵێکی جوانی تیا هەڵکەوت
بە چاوی پیسی ناحەز هەڵوەریوی ڕۆژی دوایی بوو

ئەوەندەی گیانی پاك بوو یەك دڵ و یەك لایی هەوڵی دا
ئەوەندەش دەستی گەردوون هەر خەریکی کەتنی جیایی بوو

ئەبێ ئەم ماوەیەی ژینم هەتا ماوم بە خەم بڕوا

ئەگەر چی بێجگە لەو چەند ڕۆژە ڕۆژم هەر ڕەشایی بوو [1]

1968

[1] **لەگەڵ دوو پارچەی تردا بەبۆنەی کۆچی دوایی ڕوناك زوهدی یەوە وتوومەو لە (دڵی کوڕان)دا بڵاوکراوەتەوە .**

ئینجانە

ئەم ئینجانە گوڵەم کە برد
داوام کردو پێشکەشت کرد

بوو بە شاگوڵی باخەکەم
چەند جوان بوو بەڵام داخەکەم

هیچشتا ساڵێ تێنە پەرشی
گوڵی جوانی تۆ هەڵوەری

ئیچستەش ئەو گوڵە هەر ماوە
پەروزەردەی فرمێسکی چاوە

من هەمیشە ئەیپەرستم
وەك بت بەرەو ڕووی ئەوەستم

لەو گوڵە باخێکم هەیە
گیان و دڵی من ئەوەیە

ئەمەش دەسکێ لەو گولاچنە
پێشکەش بێ بەم گۆرشستانە

بۆم هێناوی کە بزانی
خۆشەویستەکەی جارانی

سوێند بەم گوڵە هەتا ماوم
شێوەت ون نابێ لە چاوم

تۆ لە یادم هەر ئەمێنی
تا من بۆ لای خۆت ئەهێنی

ئەم خۆشەویستی یە نەمرە
لەهی ئەم دنیا چاترە

جا ئەوسا خۆم لەباتی گوڵ
خۆشەویستی دێنم بۆ گڵ [1]

1968

---

[1])بەبۆنەی کۆچی دوایی ڕووناك زوهدی جوانەمەرگەوە وتوومە لەسەر خواستی ئە نجومی خوشکی و تێکەڵاویم لەگەڵ ماڵیشیانا هەبوو . لە (دڵی کوڕان) و پێشتریش لە ڕۆژنامەی (ڕا پەڕین) دا بلاّوکراوەتەوە .

تکا

بەینێك دڵ تەنگ بوو ..
ڕەنگ و ڕوو زەردو چاوی گوڵ ڕەنگ بوو

ڕەش پۆش و بێ دەنگ مات وخەمبار بوو
بۆ مەرگی ئازیز ، دڵ بریندار بوو

لێو وشك و بەبار ، چاو پڕ لە ئاو بوو
پەرچەم ئاڵۆزاو ، دانەهێنراو بوو

لە جێی پێکەنین گریان دابەش بوو
بەرەو ڕووی ئەوەی کە فێری بەش بوو

منیش فرمێسکم بۆ ڕشت بە هەزار

لەگەڵ فرمێسکی ڕژایە رووبار

ئێستا کە ساڵێك زیاد تێپەڕ بووە
هێشتا هەر بەرگی ڕەشی پۆشیوە

لە شێوەیەکی جوانترا دیارە
کاریگەرترە چونکە غەمبارە

تا چاو بە ڤین بێ زیاتر بە تینە
سپی ڕەشپۆش بێ زیاتر شیرینە

ڕەنگە تا ئێستا داخی کەم بووبێ
هەستی ئاواتی بۆ دەروون چوبێ

چونکە ئەبینم کەمێك دڵخۆشە
ڕەنگ و ڕۆوی گەشە تەنیا ڕەشپۆشە

بەوڕەنگەش کاتێ کە خۆی ئەنوێنێ
بازاڕی هەموو ڕەنگێ ئەشکێنێ

خوا نەکا بڵێم هەروا ڕەشپۆش بێ

بۆ ئەوەی زیاتر دڵ بۆی پەرۆش بێ

بەڵام پێی بڵێن تو شەوی بەرات
تو ڕەمەزان و قوربان و خەڵات

بام بۆ ئەم جەژنە تەعزێ بشکێنێ
چونکە ڕەنگی ڕەش نەگبەتی دێنێ [1]

1968

حەمە گیان
بیستم دوێنێ لە ماڵێ بووی
میوانی فەقیر حاڵێ بووی

وتبووت خزمی خۆتانم
من خۆم بە میوان نازانم

[1])ئەم پارچە شیعرەم بۆ کچێکی مامۆستای دانیشتووی سابونکەران نووسیوە کە براکەی مردبوو ، پاش ساڵێ لە مردنەکەی . لە (دڵی کوڕان) و لە ڕۆژنامەی (ڕا پەڕین) دا بڵاوکراوەتەوە .

ئەبێ سەیرم وەکو خۆ کەن
چێشتی چنگ سووتەکەم بۆ کەن

ئەمەندەم برنج خواردووە
وا لەبەر چاوم کەوتووە

دۆکولێوو ترخێنەی کۆن
یا دۆکەشکێکی سەر بە ڕۆن

ناوبەناو حەزیان لێچ ئەکەم
کەچی لێی نانێن ، داخەکەم

ئاخر دۆستی کۆنی گیانی
کەتۆ ئەمەندە ئەزانی

منیش دۆستە دێرینەکەم
لە بابەتی چەنگ سووتەکەم

چی ئەبێ یادم کەیتەوە
ئاورێکم لێ بەیتەوە

بيرت بێ ڕۆژێ لە ڕۆژان
بە منت ئەوت ((حەمە گيان)) [1]

1968

[1] لە گۆڤاری (سلێمانی) و هەروا لە کۆمەڵە شيعری (دڵی کوڕان) دا بڵاوکراوەتەوە .

یارو ئاوات
گەلێک دڵشادم ..
گەرچی بەشێوە کزو بەربادم

هەتا بمێنم تافی لاویمە
هەرچی مەراقی پیری بێ نیمە

گەر جارجار دڵم لە رێ لایدابم
بۆ تەڕو بڕێک هەڵفریوابم

دەمەتەقێ یە یا ماچ و مووچێ
یا شەڕە شەقێ یا قاچو قووچێ

ئەمانە هەمووی هەڵپەی لاوی بوون
لەگەڵ ئەوانەی شان ئارداوی بوون

بەڵام ئەو شتەی یادی لەلامە
هەتا هەتایە لەلام بە تامە

کاتێکی دووری و چاوەڕوانیمە
هەناسەیەکی پەرێشانیمە

لەگەڵ ئەو کەسەی کە خۆی نەماوە
جێی لە ژیانما دیاری کراوە

ئاشتی ئەو تامەی هەرگیز نەداوە
کە ئەو بە ڕووی گرژ بۆ من وەستاوە

بێ پاڕانەوەش بۆم پێکەنیبێ
وەك ئەوە وایە بەهەشتم دیبێ

ئێستەش بە یادی ئەو کاتە ئەژیم
ڕوویەکی مۆنی پێ ڕەوا ئەدیم

ئاشتی وەك خەوی تەمەڵی وایە
وردە شەڕ زیاتر جووڵانی تیایە

ئاخ بۆ دۆستێکی گیانی بە گیانی
وات گیرەوە کات لە هیچ نەزانی

زۆر بە ئاسانی لێت بێتە پێشێ
پەلت ببەستێ و دڵت نەیەشێ

ئێستەش کە ئاسۆی دڵ فراوانە
زیاتر لە جاران هۆگری جوانە

بە پێکەنینێك ڕۆژێك مەست ئەبێ
بە نیو نیگایەك دەردی خەست ئەبێ

بە ڕەوتی نەرمی ڕێکی ڕێبواریٚ
سەد ئافەرینی لە دەم ئەباریٚ

دیمەنێکی جوان بێتە بەرچاوی
ئەگەڕێتەوە تەمەنی لاوی

دڵ بە هەر جۆرێك پەروەردە بکرێت
وەك منداڵ شوێنی ئەو ڕێیە ئەگرێت [1]

1968

---

[1] ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان)دا بڵاوکراوەتەوە .

بڕوا
درۆزنی ..
هەر فێری درۆ کردنی ..

ئەمە چەند ڕۆژە بە تەمام
کە خۆت بە تەنیا بێیتە لام

دەست و دڵ و دەمت بەستووم
پەکی گشت فرمانت خستووم

منت بە تەنیا داناوە
سەد دۆستم پاڵ پێوە ناوە

جارجار لە درزی دەرگاوە
سەرم بۆ کۆڵان کێشاوە

نەوەك تۆ بێیت کەسم لا بێت
ڕێی قسەمان لێ گیرا بێت

نازانم بە چیم ئەزانی
کە بۆ لای من لەش گرانی

وای پیشان ئەدەی ئەترسی
پەلامارت بەم وەك برسی

داتگرم بە ماچ و قەپاڵ
بتگووشم وەك شەوەو مناڵ

جلەکانت بڕاکێنم

قژت لە دەست بئالێنم

نەخێر نەماچی تۆم ئەوێ
نەدەستت بەر دەستم کەوێ

وەرە دوو هەنگاو لێم دوور بە
نزیك دەرگای خوارووی ژوور بە

من ئەوەندەم لە دڵایە
بە تەمەنێك دوایی نایە

ئەمەوێ هەمووی هەڵڕێژم
هەرچیم پێویستە پێت بێژم

بەڵام تۆ بیت بە میوانم
لەو خۆشیە چۆن ئەتوانم

لە ڕاستی تۆ دەست ببزێوم
کە گیان ئەگاتە سەر لێوم

هێزی زمان و هوناوم
ئەبێ هەمووی بەم بە چاوم

کە میواندارى تۆی پێ بکەم
ئەترسی گوایە چیت لێ بکەم

هەتا من یەمەوە سەر خۆم
کەلەسەر باسەکەم بڕۆم

کات ئەمەندە درەنگ ئەبێ
کەکەس لەلای کەس بەند نەبێ

ناچار ئەبێ هەستی بڕۆی
بچی فرمێسکی چاو بشۆی [1]

1968

---

[1] ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (سلێمانی) و لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان)دا بلاّوکراوەتەوە .

ئێرەو ئەوێ

چوومە سەر گۆڕی خۆشەویستەکەم
دوو تك فرمێسکی تازەی پێشکەش کەم

ئەوەندە گریام تا بوورامەوە
تا بەرەبەیان هەڵنەسامەوە

وەکوو زیندە خەو چاوم لەشار بوو
زیندەوەر نوستوو ، مردوو بێدار بوو

هەرچیم لەوێ دی هەموو بە دڵ خۆش
لەگەڵ یەك ئەدوان شادو سپی پۆش

کاتێك منیان دی زوو تێم ورووکان
وەك دێویان دیبێ هەموویان ترسان

وتیان لەبەر چی هاتوویتە ناومان
هەر ئەبێ بڕۆی ون بی لە چاومان

پێم وتن : منیش ئادەمیزادم
زۆرتان ئەناسم ، پێتان دڵشادم

ئەو خۆشەویستەم کە لە جێی گیانە
لە پێش خۆمەوە لاتان میوانە

خۆشم دوای بەینێك جێم لای ئێوەیە
هەر لە ئێستاوە دڵم پێوەیە

چی ئەبێ ئەگەر ئەمشەو لاتان بم
وەکوو داماوێك لە پەناتان بم

وتیان : لە چارەی مردوو بێزارین
لە کردەوەیان زۆر شەرمەزارین

بەمە تێر ناخۆن یەك تێك ئەشكێنن
لای ئێمەش کۆڕێك دائەمەزرێنن

ئەگەرچی خۆمان دیلی ژێر چاڵین
لەگەڵ ئەمەشا زۆر پێ خۆشحاڵین

هەرکەسە لەگەڵ خوای خۆیا ئەدوێ
هیچ ترسی نی‌یە ئاسوودە ئەنوێ

بە دڵێکی پاك لە یەك ئەڕوانین
دزی و پیاو کوژی و درۆ نازانین

لە تۆش ئەترسین کە کفن دز بی
گەرچی بە دیمەن ژیرو سەرکز بێ

ئێمە بۆ ئێوە دڵمان سووتاوە
سەرتان لە ئێمەو خۆشتان تێك داوە

هەر خۆتان خۆتان قەلاچۆ ئەکەن
ئیتر بۆ ئێمە شیوەن بۆ ئەکەن

ئەو دوژمنانەی هەموو خوێنەخوێن

یەنە لای ئێمە وەکو دۆست ئەدوێن

خۆزگە ژێر زەوی سەرزەوی بوایە
ئێوە وەك ئێمە خۆتـان بدیایە

یەکجار شەوێکی شادم بردە سەر
دڵ ئـاسوودەیی بەهەشتە یەکسەر

لەگەڵ بەیانا ڤیڕو هووڕی شار
لەو دڵ پاکانەی کردم بە نـاچار [1]

1969

سۆز

هەتـاکو ئێستـا هەرچیم دانـاوە
لە هی خۆم و خەڵك هەمووی ڕوودواوە

هەموو دێڕێکی بەسەر هـاتێکە

---

[1])ئەم پـارچە شیعرە لە ڕۆژنـامەی (ڕا پەڕین) و کۆمەڵەی (دڵی کوڕان)دا بڵاوکراوەتـەوە .

دیاری کراوی شوێن و کاتێکە

ترووسکەیەکم لەهەر کوێ دیوە
بە سۆزی دڵی خۆمم زانیوە

ئەو دڵەی کاتی لاوی کڵپەی کرد
هەتا پیر تر بووم زیاتر نرکەی کرد

ئێستەش ئەو گڕەی وەك مەشخەڵ وایە
خۆم ئەمرم ، هێشتا ئەو دوایی نایە

ئێستا من بەهۆی ئەو دڵسۆزەوە
ئەو فریشتەیەی زۆر پیرۆزەوە

وام لە ئەوپەڕیئاسمانی خەیاڵ
مانگ لە بەردەمما بۆتە گۆی منداڵ

بە جۆرێکی وا چۆتە دڵمەوە
من هەرچی بڵێم هونەری ئەوە

تا ئەو نیگای بێ بەرەو ژوور ئەچم
بە دولی هونەرا هەتا دوور ئەچم

تکام ئەوەیە خوا لێم نەستێنێ
تا ئەمنێتە چاڵ ئەو هەر بمێنێ [1]

1969

[1])لە گفتوگۆیەکدا لەگەڵ نوێنەری ئێزگەی بەغدا خوێندمەوە . بەیتی سێهەمی ئیشارەتە بۆ ئەو ڕازی دڵداریيانەی هاوڕێکانم کە خۆیان باسیان بۆ کردووم یان بیستوومە یا خۆم دیومە . لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) دا بڵاو کراوەتەوە .

بەرگدروو

گیانەکەم ! بیستم لەمن تۆراوی
بۆ خەیاتێکی باشتر گەڕاوی

گوایە من سەیری هەڵەی جل ناکەم
بۆ کەم و کووڕیی گوێت بۆ شل ناکەم

بەڵام من وا نیم هەمیشە سادەم
بۆ ئیشەکانت هەمیشە ئامادەم

ئاخر تۆیش تۆزێك لە خوا بترسە
لە ئاوێنەکەو لە دۆست بپرسە

بزانە کە چۆن ڕێکم وەستاندووی
ئیتر من چی بکەم کە خۆت بە بیانووی

بەڵام من ئیشم هەرچەندە جوان بێ
ناتوانێ لەگەڵ جوانیت هاوشان بێ

چونکە جوانی تۆ ئەمەندە دێنێ

که دەست کردی من نزم بنوێنێ

برۆ بگەڕێ کام وەستا چاکە
کێ ئیشی پوختەو دەست کردی پاکە

برۆ وەکو بت ڕابوەستە بۆی
بەرگت بۆ بکا بە ئارەزووی خۆی

بزانم هەیە وەك من جوانت کا
بۆ چاولێکەران دەشت نیشانت کا

من نەبێ کەوا دڵ بەستەی جوانیم
دەربەستی پارەو ماڵی دنیا نیم

کێ هەیە نازی جوانیت بکێشێ ؟
بە دڵ ئێشانی تۆ دڵی بێشێ ؟

بزانێ باڵات کام ڕەنگی لێ یە ؟
کام پەڕە مۆدەی دڵی تۆی پێ یە ؟

کێ بێ ئەو سنگەت وا ڕێك دەربێنێ ؟

شێوەی گۆی سەرسنگ وەك خۆی بنوێنیٚ ؟

باریکی کەمەر تەواو دیاری کا
داوێن ڕەشاقەت پارێزگاری کا

هەر شوێنیٚ جوان بوو نەیشارێتەوە
هونەر شوێن سەرنج بدۆزێتەوە

هەرچەند جوانیەکەت دەستکردی خوایە ،
هونەری دەستی منیشی تیایە

ئەگەر کەس نەبوو تۆ دڵنیا کا
لە من جوانترت جل بە بەرا کا

فەرموو ، ئەوساکە بەخێر بێیتەوە
زۆر چاوەڕوانم بگەڕێیتەوە

چونکە ئەو کاتەم بە بەرز ئەزانم
کە تۆ دڵ خۆش کەم ئەگەر بتوانم [1]

---

[1] ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) دا بلاّو کراوەتەوە .

1969

ڕازو گلەیی

دەمێکە دیار نیت ..
من وام ئەزانی ئێستا لە شار نیت

ئەوا بۆم دەرکەوت دۆستی سەردەمی
کە بۆ دیداری دۆست کەمتەرخەمی

باشە چۆن توانیت ئاوا خۆت ون کەی
ئەم ماوە دوورە تەرکی لای من کەی

چی بکەم ناتوانم من بێم بۆلای تۆ

له ترسی دەمی بێگانەی بەد گۆ

ئەگین هەمیشە لای تۆ جێم ئەبوو
چاوم لێت ئەبوو ، چاوت لێم ئەبوو

بە بێ نان و ئاو ئیدارەم ئەکرد
هەتا ئەیانوت فلان لە وێ مرد

بلێم چی کە تۆ دڵت خاڵییە
گرێکی ئاوا لە دڵتا نییە

لەوە ئەترسام لێم دڵگیر بووبی
شتێ ڕووی دابێ پێی زویر بووبی

تەنیا یەك شتم من لە تۆ ئەوێ
گەر هەڵەیەکی وام لێ دەرکەوێ

کە لەگەڵ زەوقی تۆدا نەگونجێ

زوو بیدەرە ڕووم ، بەڵام مەڕەنجیٚ[1]

1969

ڕاز

---

[1])ئەم پارچە شیعرەو پارچە شیعری (ڕازو نیاز) و(ڕاز9 و (بەرگدروو) م بۆ کچێکی ماموٚستای بە وەفاو ئەدەب دۆست وتوە . لە ڕۆژنامەی (ڕا پەڕین) و لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) دا بڵاو کراوەتەوە .

خۆشم ئەوێیت بەقەد جوانیت
زیاتر لەوەی خۆت ئەیزانیت

بەلاّم زۆر پەستم لەوانە
دۆست گێژ ئەکەن بەم وشانە

چەنکە ئەوەندە وتراوە
دلّ پاکی پیّ خەلّەتاوە

ئێستا جێگەی بڕوا نیيە
لەلای من تامی تیا نیيە

بەلاّم وا لەبەر دلّی تۆ
پێت ئەلّێمەوە ڕاستەوخۆ

خۆشم ئەوێی بەقەد چاوم
بەقەد دلّی هەلّگیرساوم

ئیتر بۆچی بڕوا ناکەی
مەرایی وپاکانە تا کەی ؟

ئەوەی ڕاستی بێ ئەوەیە
وەکو خۆت چاوت لێوەیە

بۆ من نابێت تۆم خۆش بوێ
لەسەرم گران ئەکەوێ

ئاواتێکی بێ ئاما نجە
هەر نەوتنم قازا نجە

بام ناوی دۆستایەتی بێ
نهێنییەکی تایبەتی بێ [1]

1969

ئەگەر

ئەگەر جاروبار خۆم ئەتۆرێنم
درۆیە بڵێم وازت لێ دێنم

---

[1] ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ڕا پەڕین) و لە (دڵی کوڕان) دا بڵاوکراوەتەوە .

حەز ئەکەم بە ماچ ئاشتم کەیتەوە
پەیمان پەروەریم لێ بەریتەوە [2]

1969

[2] ئەم پارچەیە لە کۆمەڵەی (دڵی کچان) دا بڵاوکراوەتەوە .

نووشتەی بەجێ

سوپاس بۆ مەلای خۆشەویست
کە بۆم لوا ئەمەی ئەمویست

ئەو نووشتەیەی کە نووسیت بۆم
گەیانمی بە ئاواتی خۆم

چووم بۆ لای ئەو کچە جوانە
کە دڵم بۆی پەرێشانە

ئەمجارە دڵی نەشکانم
ئەو دەستی خستە سەر شانم

هەتا دڵ حەز کا ڕووی خۆش بوو
لە من زیاتر بە پەرۆش بوو

بۆیە منیش هیچ نەترسام
نووشتەکەت پاڵی پێوە نام

لێوم بۆ خزمەت لێوی برد

ماچێکی گەرم و گوڕم کرد

ئەم دیاریەشم بۆت هێناوە
جاخێك تووتنی بەناوە

هەرچەند دیاریەکەشم تاڵە
بەلاّم هەر مایەی خەیاڵە

تکام وایە لێم قەبووڵ کەی
دیسانەوە یارمەتیم بەی

نووشتەیەك باوکی نەرم کا
نەك داوای کەم و دەرم کا

کە ئەمەم پێ وت مامۆستا
بەرزەپێ لەبەرم هەستا

ڕێزی گرتم بە دڵی خۆم
کەوتە نووسینی نووشتە بۆم

وتی : ئەمە بخەرە ئاو

تیا بخووسێتەوە تەواو

ئاوەکەی بگرە بە جیا
بیکە بە دەمی باوکیا

زوو کچەکەی ئەبەخشێ پێت
بیانوو ناهێنێتە ڕێت

منیش نووشتەکەم دانا بۆی
پێکەنیم و ڕووم کردە خۆی

وتم : مامۆستا دەی فەرموو
ئاوەکەی بخۆرەوە زوو

چونکە ئەو کچە هی خۆتە
بەڵێنەکەی لە ئەستۆتە

بام نووشتەی خۆت کار بکا لێت
پێم بڵێی موبارەکت بێت

ئەمجا سەیری مامۆستام کرد
کە چۆن ڕەنگێکی هێنا و برد [1]

1970

بەخێر بێیتەوە
بەخێر بێیتەوە !
چاوەڕوانت بووم بگەڕێیتەوە

دەردی تەنیایی خۆمت پێشکەش کەم
خەمی دووریمت لەگەڵدا بەش کەم

کاتێ کوردستان بە تۆ ئاوا بوو
بەوە دڵشاد بووم بالأی تۆی تیا بوو

[1])ئەم پارچە شیعرە لە (دڵی کوڕان) و گۆڤاری (تووتن) دا بڵاوکراوەتەوە .

منیش بە تەنیا و بە ماتە مینی
بەغام وەك شەوی تاریك ئەبینی

دڵم ڕووناکی دەنکێ تیا نەبوو
یادی تۆ نەبێ کەسم لا نەبوو

ئە مجا ئەگەر تۆیش بۆ من دڵسۆزی
بۆ پەژارەییم تۆزێك بە سۆزی

زیاتر لە جاران بێ بۆ دیدەنیم
خۆت ئەزانی من پیر و ڕەفتە نیم

هەر چۆنێك ئەبێ بیری منت بێ
دەستم یا خوێنم بە گەردنت بێ

ڕازو نیاز

کاتێ کە شاری خۆمم بە جێ هێشت
گەلێ ئازارو دەردو سزام چێشت

چی دۆست بوو دڵی بە من سووتا بوو
هەر کەس بە قەد خۆی بۆ من گریا بوو

بەڵام من ئەوەی بۆی پەرێشان بووم
زیاتر پەرۆشی لە دۆست بڕان بووم

تاڵی و نەخۆشی و دیلی و ڕسوایی
هیچ کامی ناگات بە دەردی جیایی

هێشتا کەمەکێ دڵم هەر شاد بوو
چونکە هەمیشە ئەوم هەر یاد بوو

ئەویش بە گەرم هەواڵی پرسیم
زیاتر لەوانەی باش ئەیانناسیم

هەرهات و چوویەك كە ڕێکەوتایە
ئەبوو چاوێکم پێی بکەوتایە

ڕوویەکی خۆشی وای نیشان ئەدام
کە تێم گەیەنێ وەکوو جاران وام

ئێستا ئەو مەیلەی وا سارد بۆتەوە
هەر ئەلچێی منی لەبیر چۆتەوە

ئەمجا کەواتە چۆن دڵم شاد بێ
کە تەنیا هەر من ئەوم لە یاد بێ

چاك وایە بچم سەرێکی لێ بەم
تێر تێر گلەییی بە گەرمی لێ بکەم

گلەیی وتانەی تیژو پڕ لە تام
شیرینی و تاڵی ئەوسام و ئێستام

پێی بڵێم وازوو لە بیر چوومەوە
هەر بەوەی بستێ دوور کەوتوومەوە

وەمزانی تەنیا هەر گڵ مەیل بڕە
دووریی دۆست زیاتر خۆشکەری گڕە

نەمزانی پیشەی جوانان هەر وایە
کێ لەبەر چاو بێ لەبەر دڵایە

وای لێ بکەم چاوی پرش کەم لە گریان
دڵ نەواییم کات وەك جاری جاران

سەر لە نوێ مەیلی تازە بێتەوە
زیاتر لە ڕووما ڕشووی بکرێتەوە

بەڵێنم باتێ کە لەمەو لاوە
وەکوو ئەم دواییە نەمخاتە لاوە [1]

1971

جـــوانم

---

[1] ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (هاوکاری) دا بڵاو کراوەتەوە .

جوانم... جوانم...   کەسیش نەڵێ ، خۆم ئەزانم

..

جوانیم نە یەکێ نە دوانە   پارچە بە پارچەم هەر جوانە
دەمم ، لووتم ، برۆم ، چاوم   لەسەرم هەتا پێڵاوم
هەریەکەی تامێکی تیایە   شێوەی ڕاکیچشانی جیایە
بەڵام ئەم جوانی یە بەڵایە   بە کەڵکی ئەم چەرخە نایە
ئەو جوانەی تۆزێ سەربەست بێ   ئەبێ وەك
کاسەی بەردەست بێ
گەرچی خۆشم خاوەن هەستم   لە دڵمەوە جوان پەرستم
جوان نابێ وەها سووك بێ   گاڵتەچی ، مێشکی بچووك بێ
ئەگەر جوانی نەبێ من چیم   لە گۆشت و پێستێ زیاتر نیم
ئەزانم ڕۆژیکی وا دێت   کە گەل ڕێزی جوانی بگرێت
هەتا ئەو ڕۆژە جوانە دێت   من جوانی یەکەم لە کیس
ئەچێت
خۆزگەم بە وانەی دوای من دێن   بە دڵی خۆیان ئەگونجێن
ئەم خەڵکە ئاوەنتە خۆرن   بۆ کات بەسەر بردن زۆرن
ئەوەی کوڕە دەوڵەمەندە   هەر نەفسی خۆی لا پەسەندە
جوان بە کاڵایەك ئەزانێ   بە پارە نرخی بۆ دانێ
ئەوەی کە خاوەن کۆگایە   کەڵەکی زۆری لە لایە
لەگەڵ کچان فێرە ڕاوە   وەك تەلی داو خۆی مات داوە
دڵیش و پارەشی ئەوێ   دەست بڕەو پەکی ناکەوێ

ئەوەی کەم دەست و هەژارە   تەنیا زمانی بەکارە
سەر دائەنێ لەبەر پێتا   گیانی بەخت ئەکا لە ڕێتا
کێ ئەڵێ ئەویش ڕاست گۆیە   چەکی دەستی گەنج درۆیە
کێی ترت بۆ بکەم ژمارە   یەکێ نموونەی هەزارە
تەنیا ئاوێنەکەم نەبێت   کە دڵم هیچ لێی نەترسێت
دۆستێکی ڕاست و بێ وەیە   هەمیشە چاوم لێوەیە
کە دڵی پاك و یەك ڕەنگە   لە باوەشیام و بێ دەنگە
ئەویش هەر بە گەردی بایە   لە ڕاستم لێڵاوی دایە
کەواتە جارێ با وابێ   ئەبێ یەکێك هەر پەیا بێ
تێم گەیەنێ بە هەڵە چووم   بە نەشارەزا ڕۆیشتووم
خۆشەویستی بازاڕی نیە   فرۆشتن و کڕیاری نیە
ئەفسانەیەکی پڕ سۆزە   هەستێکی پاکی پیرۆزە
بۆیە پێی ئەڵێم ئەفسانە   چونکە هەستێکی پەنهانە
زۆر بەرزە لای تێگەیشتوو   نامەرد پێی ئەڵێ ئارەزوو
هەرچی کە پێی ئەڵێن هونەر   بۆ خۆشەویستی دێتە بەر
پێم بڵێ بڕۆ هەی نوستوو   ها کە جوانیەکەت لە کیس
چوو
ژیان پرش کامەرانیە   دڵداری تافی جوانیە
فرمێسکی شیرینی تیایە   زەردەخەنەی ڤینی تیایە
هەر بەزمە تامێکی تیایە   وەکوو جوانیەکەی تۆ وایە
بۆ سەر سەوزە گیای بەهاران   چەند خۆشە ڕاونانی یاران

بە تریقانەوەو قاقاوە   بە ووردە پشووی ڕێگاوە
لە پڕ بارانت لێ داکات   پەنا بەری بۆ بن ساباتت
لەوێ خۆت بخلافێنی   تا دوایی ڕازەکەت دێنی
ئەی شەوی سەربانی هاوین   لەبەر تیشکی مانگی زیوین
لەگەڵ دەست بازی ماندوو بی   ئە مجا گەرمات بێ و تینوو

بی

بەرۆکی بۆ بکەیتەوە   بەفراوی سارد بخۆیتەوە
مانگە شەوو شنەی شەماڵ   بتبەن بۆ عاسمانی خەیاڵ
دەست لە مل خەو بتباتەوە   گزنگ خەبەرت کاتەوە
ئەی شەوی پایزی درێژ   کە بۆتە سەربەستەی بوێژ
بۆ بەڵێنی نیوە شەوان   بۆ دوورە دۆست و بۆ میوان
هەموو شتێك ئەبرێتەوە   هێشتا هەر ڕۆژ نابێتەوە
خۆ شەوانی چلەی زستان   نییە بگا بە تێ خزان
نەتبیستووە نە ئاگر نە دوو   هیچ کامێکیان نابن بە شوو
ئیتر چیت بۆ بکەم ژمارە   یەکێ نموونەی هەزارە
ئە مجا منی مەستی ون بوو   ئە بمە خومارێکی تینوو
دوا وشەی لە دوما ئەبڕم   پڕ بە دەم ناودەمی ئەگرم
ئەڵێم بێ دەنگ بە وا سووتام   تۆ چی ئەڵێی ها ئەمەتام[1]

1972

[1])ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (هاوکاری) و لە کۆمەڵەی (دڵی کچان)دا بڵاو کراوەتەوە .

گوڵ به هار

لەسەر گوڵ بەهار گەر بمدەن لە دار
بە چە پڵە لێدان دەرم کەن لە شار

هەتا چەند ماچێك نەکەم لە لێوی
دەستێ نەگێڕم لە باخی سێوی

ئەو دەستە نەرمەی نەگرمە ناو دەس
وەهای نەگووشم کە خۆی بڵێ بەس

ئەو قژە خاوەی نەئاڵۆزێنم
دەستێ بە شان و ملیا نەهێنم

دەم نەخەمە سەر کوڵمی یاقووتی
نەگێڕم هەتا سەر سنگی ڕووتی

دەس لە کەمەریا نەکەم بە کەمەند
لێدانی دڵمان نەکەم بە یەك دەنگ

شەرمی نەشکێنم لێم سووربێتەوە
دوو مستە کۆڵەم پیا کێشێتەوە

پێم نەڵێ هەتیو تۆ زۆر بێ حەیای
بە چاکم زانیت ، نەمزانی ئاوای

هەرگیز ئەم دڵەم ئاو ناخواتەوە
کەس ئەم ئاواتەم بیر ناباتەوە [1]

1972

---

[1] ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (هاوکاری) و لە کۆمەڵەی (دڵی کچان) دا بڵاوکراوەتەوە

دوا ئاوات

داخم ئەوە بوو درەنگ ناسیمیت
تەمەن ڕۆییوو کاتێ کە دیمیت

ئەوسا کە لاو بووم مۆخم بوو بە ئاو
کەسێکی وەك تۆم نەکەوتە بەرچاو

کە جوانی و پاکی و دڵسۆزی تیا بێ
لە هەرچی و پەرچی ئەم چەرخە جیا بێ

گەلێك جوان هەبوون کە ناسك دیار بوون
بووکی سەر شانۆی لاوانی شار بوون

ئەوانە گەرچی ڕووناکی چاو بوون
بەڵام لای دڵم پەسەند نەکراو بوون

ئێستەش هەرچەند تۆ بۆ من دڵسۆز بی

لێ بووردوویەکی پاکی پیرۆز بی

من یاری تۆ بم هەرگیز لیٚم نایە
ئەم تەڕو ووشکە لام نارەوایە

با لە دڵیشتا بڵێی هەژارە
بۆ فەرمانی من ملی لە بارە

دڵی نەشکێنم ماچێکی بەمێ
تۆزێ دڵخۆش بێ بە تاقە دەمێ

کەمن ناودەمم بۆتە کەلاوە
نیوەی چە پەری دانم ڕووخاوە

چۆن دڵم بێنێ بیبەم بۆ لێوت
بە چی بیگەزم سەر گۆپکەی سێوت

چۆن دڵم بێنێ بەم لیفکە زبرە
ڕوو بسووم لە ڕووت ، بە خوا لام کفرە

ئەم موو بەفرینەو دڵۆپەی چاوە

بێ بە هاوسەری ئەو گەزۆی خاوە

ئەوەندەم بەسە کە حەفتەی جارێ
سەرێکم لێ یەی وەکو ڕێبوارێ

لەو چاوە جوانەت تێر تێر بڕوانم
تۆزێ لە هەستی دڵت بزانم

دیارە مەرگیشم پێش تۆ ئەکەوێ
بەڵام بۆم مەگری گەر منت ئەوێ

چونکە لە شین و گریان بێزارم
ئەگەر ویستت بێیت بۆ سەر مەزارم

لەگەڵ چەند جوانێك وەکو خۆت نازدار
بە پێکەنین و نازو لە نجەو لار

بیکەن بە چە پڵەو چۆپی و گۆرانی
دەنگ بداتەوە لە سلێمانی

لەباتی بەزمی خەتم و تەڵقینم
ئەوەندەم بەسە گیانی شیرینم [1]

1972

[1] لە گۆڤاری (ڕۆشنبیری نوێ)دا بڵاوکراوەتەوە .

بۆ قژت بڕی ؟

داخم ئەوەیە ئەو قژە خاوە
کە لانەی دڵ بوو ئێستا بڕاوە

ئیتر من ئەبێ دڵ پەرێشان بم
لەگەڵ ئەوانا هەر سەرگەردان بم

پەرچەم هەنگوینی پالاوتەی بێ گەرد
ئەبریسکانەوە وەك ئالتوونی زەرد

پەروەردەی پەنجەو تەختە شانە بوون
هاوڕێی ئەو شان و ملە جوانە بوون

ڕۆژ باوەشێنی گۆناو گەردن بوون
شەو پاسەوانی گەوهەری سنگ بوون

ئێستا تاو بە تاو پەرش و بلاون
وەك من بێ لانەو سەر لێشێواون

ئەو قژە خاوەی کە وەکوو لاولاو

ئالآبوه بالآی چین چین و تاوتاو

به شنەی شەماڵ ئەلەرانەوە
دڵی زەبوونیان ئەبوورانەوە

ئێستاکە بۆتە کاکۆڵی منالْ
وەکوو کاری قوت شان و مل بە تالْ

دەك دەستی شکێ کێ دڵی هانی
ئەو قژە جوانە خاوەی قرتانی

گەر ئەو مقەستەی لە دڵ بنایە
ڕەنگە ئەوەندەی ئازار نەبوایە [1]

1973

[1] ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (هاوکاری) و لە کۆمەڵەی (دڵی کچان) دا بلاْوکراوەتەوە

بڕۆ .. لاچۆ ..

بڕۆ ، لاچۆ ، درۆزن ، بێ وەفا ، هەی کەشخەچی زۆرزان !
بڕۆ ، لاچۆ ، بەساڵ تۆراوی ، بێ ئارامی ، بێ ویژدان !

بڕۆ ، لاچۆ ، لە پێشا چەند لەسەر خۆ بووی ، چ هێمن بووی
چ ڕووخۆش بووی ، چ دڵ ساف بووی ، چ بێ ئازارو شەرمن بووی

کەچی ئێستا وەکو ئاگر بە خۆڕایی بە گڕما یەی
ئەگەر هاتیشی بۆ شەڕ یەی، ئەگەر نەشهاتی هەر نایەی

له دەرگاوە کە دەرکەوتی ئەمەندەت قین لە چاوایە
ئەڵێم ئێستا شتێك هەر ڕوو ئەدا دەی هیچ نەبێ خوایە

ئەرێ توخوا ئەمە خووی خۆتە یا هەر بۆ مەبەستێك وای
لەلات خۆشە کە ئازارم بدەی سەربەستی ، بێ پەروای

نە دەسباوی و نەزۆرانم ئەوێ بە خوا ، نە دڵداری
وەرە وەك جاری جاران هات و چۆکەت بێ بە سەرزاری

لەوەش دەرچوو بڵێم جیابوونەوەی ئەم بەینە ئاسانە
ئەوەندە بووین بە یەك من بووم بە تۆ ، تۆ بووی بە من گیانە

کە جوانی و ستادەییتم دی وتم حۆری بەهەشت کێیە
ئەگەر دۆستایەتیش وابێ جەهەننەم خۆشترین جێیە

شەڕو تۆرانی سەرکەوتن ڕەوشتی خۆپەرستانە
بەقوربان و بە ساقەو گیانەکەم عەشقی منالانە

بەقوربان ! خۆشەویستی ڕاست ئەبێ زۆر سادە گیرابێ
ئەبێ پڕ بێ لە لێ بووردن ، نەوەك وەك دوژمنی وا بێ

بەلاّم نەو من هەلّەم هەر دەم یەشانە هەرچیەك ئەیلّێم
کەمن بیّ دەستەلاّتم چی بکا ، پێویستە من نەدوێم

1974

هەرکەسەو دلّی خۆی

دەزانیّ چونکە ئێستا بۆتە خان
ڕازاوەتەوە وەك بووکی باخان

لە رشاستی ئێمە خۆی لێ گۆڕاوە
لووتی لێ کردووین بەلای ئەو لاوە

کاتێ من ئەمویست وەکوو تۆی ئاو بوو
پەڕەی گوڵی ڕووی نەژاکێنرابوو

مەمکی جێی نیوەی ناو دەسێ نەبوو
دەمی جێی دەنکی چەرەسێ نەبوو

ئێستا بام لای خۆی شای ناو ژنان بێ
دەستەی ڕۆتینی دەوڵەمەندان بێ

من تەڕو تازەو ناسکۆڵەم ئەوێ
تا ئەم دڵەم بێ پەکم ناکەوێ

من جوان پەرستی ، ئەو خۆپەرستی
هەرکەسە خۆی و دڵ و پێویستی [(1)]

1974

سەباو

[1])ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (هاوکاری) و لە کۆمەڵەی (دڵی کچان) دا بلاۆ کراوەتەوە .

لەباتی سەروەت و ماڵی هەموو دنیا (سەباو) بەسمە
لە باتی دۆست و ئاشناو گشت کەس و کارم (سەباو) کەسمە
دەبا خەڵکی بڵێن ، چاویان دەرێ ، هەرکەس بە ڕێگەی خۆی
هەمووشت بۆ ئەوان ، تەنها (سەباو) ئاواتی بەردەسمە

دەبا ناحەز بڵێ خانووم هەیە و پارەم لە بانقایە
بەڵام بۆ من (سەباو) قەسرە ، (سەباو) کۆمپیالەیەو خەسمە
بە پاپۆڕو تەیارە ناگەمە لووتکەی خەیاڵی خۆم
بەڵام یادی (سەباو) سارووخە ، بێ گوومرگ و بێ ڕەسمە

بە شوێن گۆشت و مریشکا ناگەڕێم ، تێرم لە خۆشی ئەو
(سەباو) قووتی دڵو گیانە ، (سەباو) ڕۆستە ، (سەباو) گەسمە
بە ڕۆژ من پاسەوانم نەك کەسێ ئازاری گیانم بات
بەشەو شێوەی (سەباو) تا ڕۆژ لەبەردەممایە ، حەسحەسمە

(سەباو) خوای جوانییە ، گەر نەیپەرستم دیارە من شێتم
(سەباو) باڵاترین شیعرە ، (سەباو) دڵگیرترین ڕەسمە
(موحەممد) گەر (خەدیجە) پشتیوانی بوو ، منیش هەروا
ئەگەر خوا یار بێ تا ماوم (سەباو) خێزانی ئەقدەسمە[1]

---

[1])بۆ سەبری خێزانم وتووە .

1975

خۆزگە ..

خۆزگە هەر کەسێ شەقڵی بشکایە
نیشانەیەکی لێ دەرکەوتایە

ئەوسا کەس سنگی دەرنەئە پەڕان
تا لەبەر و پشت ئەمین نەبوایە

1975

پیری

هەتاکو گەنج بووم ، هێزیکم تیا بوو
خێزانم وەکو ناترم وابوو
کە سەرمام ئەبوو پشتی ئەشێلام
کە دەرئەکەوتم شەو دا ئە پۆشرام

ئێستا کە بوومە پەك کەوتەو داماو
خراومە لاوە وەك دەوری قوپاو
نەوەکوو جاران مشوورم ئەخۆن
نە جلم ئەگۆڕن ، نە پشتم ئەشۆن

بەلەشی چڵکن یەمەوە ماڵێ
حەمام گەرم ئەکەن کەس بەمن ناڵێ
بەلاّم بە ڕووکەش دۆستی بەرێزم
کە میوا نمان بێ گەورەی سەرمێزم

کچان ئەمدوێنن ، ئەو پێ ئەکەنێ
وەك جاران دڵی هیچ ڕاناچەنێ

ئاخ پیری توخوا چونکە بێ خێری
بە دۆستی خۆیشت ئەبێ نەوێری 1976

خەیاڵی چۆمان لە نەخۆشخانە

ئێستا من لە خەستە خانەم
هاودەمی ئەم نەخۆشانەم

خزمەکان سەریان لێ داوم
شتی خۆشیان بۆ هێناوم

سێوو بسکویت و پاقلاوە
لە ژوور سەرم هەڵچنراوە

بەلاّم کە دایکم هات بۆ لام
مریشکی باغەی بۆ هێنام

بەیادی ئەو مریشکەی خۆم
کە بەیانیان هێلکەی ئەخۆم

وتی هێلکەمان زۆر بووە
مریشکەکەش کڕ کەوتووە

خۆزگە زوو بڕۆیمایەوە
مریشکەکەم بنایەوە

جوان جوان دان و ئاوم بایە
بیست جوجەڵەی هەڵهێنایە

کولانەم بۆ هەڵئەبەستن
لە پشیلە ئەمپاراستن

تاك تاك لێمان سەرئەبڕی
گۆشت و هێلکەمان نەئەکڕی

ئارەزووی خۆم بەسەر ئەبرد
هەم قازا نجیشم تیا ئەکرد

نەجا تمان ئەبوو لەبازاڕ
لە داخی درۆی دووکاندار [1]

1976

---

[1])بۆ (چۆمان) ی کچم وتووە .لەپاشبەندی کوردی (عێراق) دا بلاۆکراوەتەوە .

بووکەشووشە -کەژاو-

بووکە شووشەکەم جوانە
بێدەنگ و بەستە زمانە

ڕوومەت ئاڵو چاو شینە
شێوەی گەلێک شیرینە

پەنجەکانی خرپنە
هەمووی بە دڵی منە

قژی ئاڵتوونی و خاوە
قردێلەی بۆ کراوە

بڕۆی ئەڵێی کەوانە
خەتات کراوە ، جوانە

پێڵاوەکانی سوورە
لە چڵکنی بە دوورە

قۆڵ و مەچەکی ڕێکە
ئامادەی فرمانێکە

کراسم بۆ بڕیوە
تا ئەژنۆی دا پۆشیوە

لێوی تەنك و سوورە
گەردنی وەك بلوورە

نایەم بۆ قوتا بخانە
هەر بۆ ماڵەوە جوانە

دایئەنێم بەرامبەرم
دەرسم ئەکەمە بەرم

دوای نووسین و کۆششم
جا ئەیگرمە باوەشم

کاتێ بۆ وانەو خوێندن
کاتێ بۆ یاری کردن (1)

1977

[1])بۆ (کەژاو) ی کچمم داناوە . لە پاشبەندی کوردی (عێراق) دا بڵاو کراوەتەوە .

جۆ بە تیری

ئێستا ئەبینم شارەکەم جوانە
شەقامەکانی گشت ئاوەدانە
بەڵام ئەو هاورێ خۆشەویستانەم
ئەو هاورازانەی رۆژی تەنگانەم

کەبەجێم هێشتن هەموویان لاو بوون
هەموویان وەکوو گوڵی نەخشاو بوون
ئێستاکە تاك و تەرایان دیارن
لە کۆمەڵ دوورن هەموو کەنارن

یەکێ سەرسپی ، یەکێ دان کەوتوو
یەکێ وەك داری پیری داکەوتوو
خۆشم وەك ئەوان هەروا چوومە سالچ
منالێ بووین کە بووین بە باوکی منالێ

ئێستا هەندێکیان فیزیان زل بووە
یارانی زوویان لەبیر کردووە
گوایە لای خۆیان خانی خانانن
کۆنە دۆستی پیر بە هیچ نازانن

هەرچەند من سەرو رشیشم گۆڕاوە

بەلاّم ئەو هەستەم لە جێی خۆی ماوە
لە جاران زیاتر دڵم بە تینە
زیاتر دڵبەستەی شێوەی شیرینە

من کە پەرۆشی دڵبەستەی جوانیم
لەگەڵ کۆمەڵی دەوڵەمەندان نیم
ئەوانە خۆیان پەروەردەی چینن
چین پەرست تەنیا سامان ئەبینن

لێیان ناگرم ئاوا ژیاون
هێشتا هەر لەسەر بیری کۆن ماون
بەلاّم ڕێزی من بۆ هاوڕێی چاکە
بۆ کیژو لاوی جوانی دڵپاکە

کاتێ کە هەموو کۆئەبنەوە لێم
لێم دڵگیر نابن هەرچی کە ئەیڵێم
بەرووی خۆشەوە ئەتریقێنەوە
پێم ئەڵێن شیعرم بۆ بخوێنەوە

بە ئارەزووی دڵ تێیان ئەڕوانم
خۆیان ئە پرسن توخوا من جوانم
کە پێیان ئەڵێم هەمووتان جوانن

ئارامی دڵن ، ڕووناکی گیانن

ئەوان چەند دڵیان ئەگەشێتەوە
من دە ئەوەندە دڵم ئەکرێتەوە
ئەزانم پیرم ، سڵم لێ ناکەن
بە لاو دامنانێن لە دەستم ڕاکەن

لەگەڵ ئەوەشا هێشتا دڵ شادم
کە پیریم لاویم دێنێتە یادم
حەز ئەکەم دەورم هەمووی جوانان بێ
گوێم لە تریقەو تەقەی کچان بێ

بەڵام بە وردی کە سرنج ئەدەم
ئەوسا تێئەگەم لە خۆم کە هەڵەم
ئەو پێکەنین و ڕوانینەی جاران
کە کاتی لاویم ئەمدی لە یاران

هەر پێکەنینێ مەعنای خۆی جیا بوو
هەر زەردەخەنەی ڕازێکی تیا بوو
خەریکم لەسەر خەیاڵی پیری
تازە ئاردی جۆ ئەکەم بە تیری

خۆ ئەوەش نابێ پیاو دڵ بمرێنێ

ئەبێ لەگەڵ جوان جوانی بنوێنێ[1] 1977

1977

بەیانی ئەیبینمەوە

دەمم بشکێ من ئەو لاوەم بۆچی تۆران
ملم بشکێ ئەو خۆشەویستەم بۆ ڕەنجان
ئەمویست وەکوو کچانی تر
فێری نازو مەکر نەبم

گەر دوا نمی
بە وشەی ورد
ئەگەر داوای ماچێکی کرد
منیش بە نەرمی بیدوێنم
گڕی لێوی دامرکێنم

---

[1])ئەم پارچە شیعرەم لە کۆڕێکی لاوانی سلێمانیدا خوێندەوە . بەڵام ئەو حەلە تەواوم نەکردبوو . پاشان کە هاتمە بەغدا لەساڵی 1977 دا تەواوم کردو لە هاوکاریدا بڵاوکرایەوە .

ئەترسم ئێستە تۆرابێ
جارێکی تر نەیەتەوە
ئەو وشە خۆشەی پێی وتم
جارێکی تر نەیڵێتەوە

چۆن بنووم ..
چۆن رۆژ کەمەوە ؟
لای کێ ڕازم بدرکێنم ؟
کە دڵێکم شکاندووە
ئێستا ئەویش نەنووستووە
بیر لە تۆڵە ئەکاتەوە
یان دێت دڵنیایم ئەکا ؟
یان بیر لە خۆی ئەکاتەوە ؟

قوڕی بەسەر بە خوا دڵیم وا بردووە
ئێستاکە هەر ئەتلێتەوە
کە دەروونی زامار بووە ..

پێش ئەوەی کە من بەیانی
بگەمە جێ

ئەو لەسەر ڕێ دێت و ئەچێ
بۆ دووبارەی چاوەڕوانی
نازانێ بڵێ یان نەڵێ

گەر نەیوێرا لێو ببزێوێ
من خۆم ئەچم بەرەو پیری
ڕەوشتی کچان تێك نادەم
لە باتی ئەوەی تووڕە بم
ئەڵێم دیارە لێم دڵگیری

1977

جوانی و هۆنراوە

کە ئەو نازدارە یەتە لام
لێی دائەنیشێ بە ئارام
سڵاوێکی بەشەرم ئەکا
تەماشایەکی گەرم ئەکا

کاتێ کە لە ڕووم ئەڕوانێ
تا بنی دڵم ئەزانێ
ئەزانێ ڕەنگم تێك چووە
کاری لە دڵم کردووە

ئەمجا خۆی ئەخلاٚ فێنێ
مەجەللەو مۆدێل ئەهێنێ
پەڕە پەڕە پیا ئەڕوانێ
لە مۆدێلیش هیچ نازانێ

ئەزانێ کە خۆشم ئەوێ
ئەیەوێ لای من دەرکەوێ
بەبێ ئەوەی ڕازی هەبێ
کەچی ئەبێ نیازی هەبێ

باسی مۆدێلی بیانووە
بۆ شیعری دڵگیر هاتووە
دڵی لەسەر کەف و کوڵە
شیعری منی زۆر بە دڵە

ڕوویشی نایە بیدرکێنێ

ئەیەوێ من ببزوێنێ
خۆی مۆدێلی شیعرەکانمە
بزوێنی دڵ و زمانمە

کە لە جوانییەکەی ئەڕوانم
خۆم بە خوای شیعر ئەزانم
ئەویش هۆنراوە پەرستە
منیش بە دانەو بە دەستە

شیعری وای بۆ ئەخوێنمەوە
ئەوەی ئەیڵێم نایڵێمەوە
هەستی دەروونم سەر ئەکا
وەکوو چاپ شیعر دەرئەکا

ئەو تۆزە کاتەی ژیانم
بە خۆشترین کات ئەزانم (1)

1978

[1])ئەم پارچە شیعرەم لەسەر داوای (ئەحلام مەنصوور) نووسی و ئەویش لە هاوکاریدا بڵاوی کردەوە .

جەژنی دوور لە دۆست

جەژنم بردە سەر .. جەژنم بردە سەر
بە صەد گریان و ئێش و دەردە سەر

بەیانی جەژن هەر لە خەو هەستام
لەسەر جێگەکەم تێر بە کوڵ گریام

بەقەد ئەو دەنکی دەوریی پلاوە
دانەی فرمێسکم لەچاو ڕژاوە

خۆزگە ئەتپرسی لە کەس و کارم
من لە دووری تۆ چەند بێ قەرارم

ڕاستە هاوبەشی جەژن و گەڕان بووم
وێڵی هات و چۆی دۆست و یاران بووم

هەرکەس بۆ جەژن دەسمی گوشیوە
ڕووی ئەو خەفەتەی لە ڕووما دیوە

من چۆن دڵخۆش بم کە تۆ خەمبار بی

دوور لە دیداری یارو دیار بی

زیاتر لە هەمووی بۆیە زەبوونم
بۆم دەرناخرێ ڕازی دەروونم

ئەوەندە ئەڵێم جارێ با وابێ
ژیان هەر ئەبێ گۆڕانی تیا بێ

ئێستا من شێوەی تۆم لەبەر چاوە
بە گریان چاوت خوێنی تێ زاوە

ئەو قژە جوانەت دانەهێنراوە
ئەو ڕەنگە ئاڵەت زەرد هەڵگەڕاوە

لێوێکی وشکی بێ زەردەخەنە
مات لێی دانیشتووی دەست لە ژێر چەنە

گیانە من ئەڵێی لەسەر ئاگرم
خۆشم نازانم چۆن گڕ ناگرم

نرخی تەواوی تۆم نەئەزانی
تازە بۆت ئەگریم بە پەشیمانی

لەیەکتر بڕاین بێ ماڵ ئاوایی
بە نیوە تۆراو ، بە دڵ شکاوی

خۆزگە ئەمتوانی هاورێی ئێستات بم
بۆ دڵ نەواییت هەمیشە لات بم

نەك بۆ دڵی خۆم ، لەبەر دڵی خۆت
کە تۆڵەی ئەوسام بکەمەوە بۆت

تۆ بڵێی ڕۆژێ یەك نەگرینەوە
ڕووی شادمانی ببینینەوە [1]

1978

[1])ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (بیری نوێ) دا بلاۆکراوەتەوە .

عەشق و پیری

پێشکەشە بۆ :
شیرین ڕەواندزی

له زانكۆی تەكنەلۆجی دوا پلەی (زۆر باش) ی هێناوە
له وانەی خۆشەویستی دا ئەڵێی ساوایە داماوە

بە خۆی زانیوە چەند دڵ خەریكی پاڵە پەستۆیە
تەماشای خۆی ئەكا وەك دیل بە چاوان دەوری گیراوە

دڵی خۆشە كە دەرگای خۆشەویستی لەسەر پشتە

بەڵام نازانیٚ کام دەرگا بەهەشتەو کامەیان داوە

بڵێن با بێتە لای پیرێکی وەك من دەرسی وا دادەم
کە خۆی جوان هەڵبژێریٚ نەك بڵێن جوان هەڵبژێراوە

ئەگەر ویستم بڵێم چاوم کزە با من نزیکتر بم
بە شەرمێك پێم ئەڵیٚ هەی مامە پیرە چیت لە من داوە

لە ترسی تیرو توانجی خۆی و خەڵکی گەرچی لێی دوورم
بەڵام دڵ هەر ئەڵیٚ بۆ پێشەوە عاشق نەترساوە

لەسەر تەختی دڵم کۆشکیٚ دروست کا شۆخی ئەندازیار
زەوی ئێستا گرانە ، شوێنی خانووی گەورە کەم ماوە

بە ڕاستی پیر بە پێی جوان بۆ سەفەر هەنگاوی بڕ ناکا
دڵم هەر ڕام ئەکێشیٚ تا ملم ئەشکیٚ بە ڕێگاوە

ئەبیٚ پیر دوور بە دوور هەر سەیری باڵاو بەژنی جوانان کا
لەبەر تیشکی گڕا داری وشك خۆی بگریٚ سووتاوە

ئەوەی ئاواتی لاویم بوو بە پیری هاتە بەردەستم

چ خۆشە گەر ببیستم خۆشەویستم بەختی هێناوە

بڵێی ڕۆژێ ئەویش پیر بێت و ئەو جوانیەی لەدەس بڕوا
کە سەیری خۆی بکا شیوەن بکا لەو گە نجە چی ماوە

ئەبێ ئەوسا بڵێ پیرێ هەبوو خۆشی ئەویستم زوو
هەزار ڕەحمەت لە گۆڕی ئەو دڵەی بێ کەس بە جێ ماوە [1]

1979

---

[1] ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (هاوکاری) دا لابڵاوکراوەتەوە . لەسەرەتادا دوو بەیت بوو . پاشان تەواوم کرد .

دڵ و دراوسێ

لەسەر گوێسوانەو لەسەر بانەوە   لەبن دیواری هەورە بانەوە
بە چاو ، بە برۆ ، بە پەنجە ، بە لێو   بە زەردەخەنە ، بە ماچ ، بە جنێو

هەرچۆنێك ئەبێ هەر خۆت بنوێنە   كەی ئارەزووت بوو تۆزێ بمدوێنە
كاتی بە یانی و جێگە هەڵگرتن   سەر لە ئێوارە تا كاتی نووستن

یا بە سلاوێ یا بە لاچاوێ   وچانێك بدە بەرەو ڕووم تاوێ
هەتا هەلێكمان بۆ هەڵدەكەوێ   كە بەیەك بگەین وەك دڵ ئەیەوێ

لە ترسی دەمی ناحەز ناوێرم   نامەی دڵداری و ڕابەر بنێرم
جارێ با ئەمە قووتی گیا نمان بێ   پیشەی بەیانی و ئێوارا نمان بێ

وا ڕازی دڵم بۆت كرد بە نامە   پەڕەم ڕەنگین كرد بە خوێنی خامە
تۆش بۆم بنووسە چیت لە دلایە   بۆم بهاوێژە ئەم جێ پەنایە (1)

1979

[1])ئەم پارچە شیعرەم بە زمانی سامانی كوڕمەوە وتووە . لە ڕۆژنامەی هاوكاری دا بلاوم كردۆتەوە .

سەرچۆپی کێش

کچە سەر چۆپی کێشەکە
چاو بگێڕە لە دەوری خۆت
بزانە چەند چاوی تینوو
لەم سەیرانە گڕ ئەخوا بۆت

بەزەییت بەم خەڵکەدا بێت
تۆزێ دەست بەردە ، ماندوو بوویت

بام بە گوێتا بچرپێنم
کە خۆت یەکەم جوان دەرکەوتوویت

بەقەد لەرەی ئەو سەر کوڵمەت
ئەم دڵەی منیش لێ ی داوە
لەبەر سەیری ئەو باڵایەت
چاوی من هیچ نەترووکاوە

تۆ بەم جوانیەوە لە جێ ی خۆت
گەر هەر بەتەنیا بوەستی
هەموو ڕووی چاوت تێ ئەکەن
گەر دانیشی ، ئەگەر هەستی

خۆ ئەو هەڵپەڕینە جوانەت
هەر بەهرەیەکی خواییە
شۆڕشێکی سەر دەروونە
گەرچی لای تۆ ئاساییە

وا دڵم هاویشتە ژێر پێت
توخوا بە قایم پێی پیا نێ
هەتاکو تامی ئازاری

خۆشەویستی باش بزانی

ئەگەر بوێرم پێت بڵێم
ئەو سنگە ، ئەو لەش و لارە
لەگەڵ ئەو هەڵپەرینەتا
چی کردووە بەم هەژارە

یا خۆتم لێ زویر ئەکەی
بە ئارەزووی دڵ نامدوێنی
یان بۆ ئەوەی کە شێتم کەی
دیسان زیاتر خۆت ئەنوێنی

هەی لەو هەڵپەڕینە گەرمە
ئەم هەموو تینەی چۆن تیا بوو
کەوا سەرنجی هەموانی
بۆ لای خۆی ڕاکێشا بوو

خۆی جوان و هەڵپەڕینی جوان
نیو نیگای پێکەنینی جوان

ئاگرێ بوو بەهەر لادا

ڕووی وەرئەگێڕا ، ئەیسووتان

نە ئاوو نەنانم زانی
نە دەشت نە سەیرانم زانی

لەو هەڵپەڕینە گەورەیە
تەنیا من لەوم ئەڕوانی [1]

1979

[1])کە ماڵمان لە بەغدا بوو ماڵە کوردەکان بەهاران بە کۆمەڵ ئەچووین بۆ سەیران . کچێکی (باسیمە) ناو لە یەکێ لەو سەیرانانەدا زۆر جوان سەرچۆپی ئەکێشا . ئەم شیعرەم بە یادی ئەوەوە وتووە ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (هاوکاری) دا بلاْو کراوەتەوە .

نامەی دووری

لە کوێی ئەی خۆشەویستی دوورە شارم
لە کوێی ئەی دۆستەکەی پێرارو پارم

لە کوێی بۆ سەیرو سەیرانی بەهاران
لە کوێی بۆ هەڵپەڕینی جاری جاران

لە کوێی بۆ بەزمی سەیرانی فەحامە
لە کوێی بۆ ئەو برنجە پڕ لە تامە

قبووڵی سوورو بریانی و بەهارات
کە توندو تیژی گەردوون تامی نابات

لە کوێی بۆ گەشتەکەی گوێ ئاوی دۆرە
لە کوێی بۆ کۆڕی هەڵپەڕکێ بە نۆرە

لە کوێی بۆ هات ە چووی سەردانی تاوێ
لە کوێی بۆ ووردە توا نجی ناو بە ناوێ

یەکەم ئاواتی من تۆ بووی لە ژینا
لە بیرم بووی لە شین و پێکەنینا

هەڵەم کرد ڕازی دڵمم لات نەدرکان
ئەوەی ئەمویست بە گوێی تۆدا نەچرپان

دڵی من لەو دڵەی تۆ دڵنیا بوو
بەلاّم هێشتا بەشی ترسێکی تیابوو

لە کوێ ئەمزانی ڕۆژێکی وەها بێ
کە بالاّی تۆم لە ناکاو لێ بڕابێ

نەزانم دەنگ و ڕەنگیشت لە کوێیە
لە جێی من هاودڵ و هاوڕازت کێیە

بە دووریت وا خەمێکت خستە ناومان
ژەمێ ناخۆین بەبێ فرمێسکی چاومان

ئەوا ئێستا لە دووری ئێوە یاران
هەمووی تێکچوو نەما سەیرانی جاران

لە کویٚ بیٚنم بە دەستە گە نجی دڵ پاك
لە خزم و دۆست و کیژو لاوی بیٚ باك

بە دەستە ڕیزی هەڵپەڕکیٚ ببەستن
بەسەربەرزی دەمی ناحەز ببەستن

هەمووکاتیٚ کە یادت دیٚتە پیٚشیٚ
خەیاڵم نەخشی شیٚوەی تۆ ئەکیٚشیٚ

هەمووئەو یادە جوانانەت ئەبینم
هەمیسان دیٚتە سویٚ زامی ئەوینم

هیوادارم کە تۆ هیچ خەم نەچیٚژی
لەگەڵ خۆشی بژیت فرمیٚسك نەڕیٚژی [1]

1979

[1])بۆ خێزانێکی دوورکەوتووەوەم داناوە کە مناڵەکانمان هۆگریان بوون و پێمان وتبوون لە ڕێگەی ئێسگەوە جاروبار هەواڵتان ئەپرسین . لە ئێسگەی بەغاوە خوێندمەوە . لەسەر خواستە نەوزادی کوڕم دامناوە .

دڵ گۆڕین

دڵ ئەتوانێ هەموو دەردێ بچێژێ
لەسەر دۆست خوێن بڕژێ و خوێن بڕێژێ

بە مەرجێ خۆشەویستی دڵ نەگۆڕێ
هیواو ڕەنجی بە خۆڕایە نەدۆڕێ

ئەگەر چی خۆشەویستم شەڕفرۆش بێ

له ڕاستم وای پیشان دا بێ پەرۆش بێ

کە من خۆم ون بکەم ئەو لێم نە پرسێ
لەگەڵما صەد درۆ بکاو لێم نەترسێ

بەمەرجێ هەر لەسەر ئەو مەرجە مابێ
دڵی لای من بێ با ڕووی وەرگەڕابێ

بەڵێن بێ بەو بەڵێنەی تاکو ماوم
بەڵێنی خۆم ئە پارێزم بە چاوم

بەڵێ تۆران و مەکرو نازی دەست کرد
لەبەینا دێت وئەڕوا زوو ، دەس و برد

لە ڕێدا چی بڵێی کۆسپی گرانە
بە پووشێکی ئەزانم لەو شتانە

لە توانام هەیە بێ دەنگ بوەستم
ئەوەی ئەو ویستی بیکا ڕێی نەبەستم

ئەوەی من لەوم ئەویٚ هەر دلٚ نەگۆڕیٚ
لەجەرگەی ئەو بەلٚیٚنەی خویٚن نەچۆڕیٚ

بەلاٚم ئایا ئەشیٚ ئەو دلٚ فڕیٚنە
بترسم لیٚی ، بلٚیٚم ئەو بیٚ بەلٚیٚنە

نەخیٚر ئەو ڕوو فریشتەی خۆشەویستەم
کە بۆتە هاودلٚی دواڕۆژو ئیٚستەم

دلٚی نەشکاندووم ڕۆژیٚ لە ڕۆژان
ژووانی دوا نەخستووم چرکەیەك دوان

بەشەرماوی لە ڕووی شیرینی جوانی
ببورە بۆتە ویردی سەرزمانی

بترسم خوا نەخواستە بیٚ وەفا بیٚ
دەروونی ڕەش لەلای جوانیٚکی وا بیٚ

ئەزانم ناحەزی دلٚ پیسی ناپاك
لە تیٚکدانا بیٚ پیلانن بەبیٚ باك

گەلێ کەس کوێر ئەبن دوور یار ببینن
خەریکە بەردو توانجی پڕ لە قینن

هەموو دەردێ بە دەرمان چاری ئەکرێ
دڵی بەرگەی هەموو ئازارێ ئەگرێ

بەمەرجێ من لە یارم دڵنیا بم
بە داریانا ئەدەم پێویستە وابم

بەلاَم گەر یار بەڵێنی لا نەمێنێ
لە شێر پەنجە خراپتر مەرگ ئەهێنێ [1]

1979

[1])ئەمە ئەو پارچە شیعرەیە کە لە میهرەجانی شیعری کوردی دا خوێندمەوە لە یەکێتی نووسەرانی کورد لە مارتی 1979 دا لە سلێمانی ڕێکی خست .. لە گۆڤاری (نووسەری کورد) دا بلاَوکراوەتەوە ، بەلاَم لێرەدا کەمێك جیاوازی هەیە ، ئەوەی لە گۆڤارەکەدا بلاَوکراوەتەوە ئەوەبوو پێشکەشی لیژنەی میهرەجانم کردبوو ، بەلاَم ئەوەی خوێندمەوە ئەمەبوو .

به خێر بێتەوە

خۆشەویستەکەم ئەگەڕێتەوە
هەر لە ئێستاوە بەخێر بێتەوە
هەر لەو ڕۆژەوە ئەو ڕۆیشتووە
خەو لەم دوو چاوەی من نەکەوتووە

خوایە تۆ بیکەی دنیا خۆشیان بێ
نە خۆڵ بباریێ و نە باو باران بێ
لەچەمی سیروان ئاو هەڵ نەسابێ
لافاو ڕێگەکەی لێ تێك نەدابێ

ئۆتۆمبیل لە ڕێ لێکی نەدابێ
پرد نەڕووخابێ ، ڕێ نەگیرابێ
پەنچەریان نەبێ دوا کەوێ لە ڕێ
برسی و تینووی بێ تا ئەگاتە جێ

پیاوی چەنەباز نەبێ بە هاوڕێی
نەك سەری بێشێ و دڵی پەست بێ پێی

له کەس و کاری دڵگیر نەبووبێ
پشووی ئەم بەینەی لێ تێک نەچووبێ

بڵێی بە حاڵی دەردم نەزانێ
بە بێ پەیمان وبەڵێنم دانێ
کۆڵێ گلەیی لەگەڵ خۆی بێنێ
بە درۆو بە ناز خۆی بتۆرێنێ

خۆشم ئەزانم فێرە ناز نییە
وەکو گەلێ کچ قومار باز نییە
نازانم کاتێ ئەچمە پێشوازی
بە کام دیاری جوان بکێشم نازی

گوڵ بە پێشکەشی شەرمەزار ئەبێ
ڕووی ئەو دەرکەوێ کەی گوڵ دیار ئەبێ
گەر بڵێم فەرموو ئەوە چاوانم
بێ چاو بم بە چی لە ڕووی بڕوانم

تەنیا هەر دڵمە ئەویش هی ئەوە
چۆن من شتی خۆی بە خۆی بەمەوە
ئەوا چاو لە ڕێم بگەڕێتەوە

بەخێر بێتەوە .. بەخێر بێتەوە ... [1]

1979

[1]) دەسگیرانەکەی ئازادی کوڕم لە ماڵی باوکی بوو لە دەربەندیخان لەسەر داوای ئازاد ئەم شیعرەم بۆ داناو لە ئێستگەی کوردی ڕادیۆی بەغداوە بۆم خوێندەوە .

من نیم تۆی
ئەگەر شیعرەکەم دڵگیرە
پەسەندی لای جوان و پیرە
ئازاییی منی تیا نی یە
نابێ پێم بڵێن وانییە
هەر تۆم لە دڵا هەیت و بەس
ئاگادار نیم لە خۆم ، لەکەس

ئەگەر هەندێ ناسیویانم
بە نووسین یا بە زمانم
منیان بە شاعیر داناوە
وادیارە لێیان گۆڕاوە

نازانن جوانیت باریوە
دەروونم هەمووی مژیوە
لە دڵمەوە هەڵقوڵاوە
بۆ شیعر بۆتە سەرچاوە

یان تۆ هۆنراوەت هێناوە
لە دڵی منا داتناوە
گەیشتۆتە سەر زمانم

کەواتە تۆی شیعرەکانم

لە چاومەوە بۆ دڵم چووی
لە زمانمەوە دەرکەوتووی

درێژی تەمەنم وایە
لەم پێچ و خولەی تۆدایە
چاوو دڵ و زمانم تۆی
بەم لا دا یەی ، بەولا ئەڕۆی

ئەڵێی کارەبات هێناوە
بەدەروونما ڕاتکێشاوە
بێ ئەوەی بە خۆم بزانم
گەیوەتە پەنجەو زمانم

هەرکامیان کە بجووڵێنم
یادی تۆ دائەگیرسێنم

یەکسەر لە دڵم ئەپرسن
شیعر ئەڵێن و ئەنووسن
جوانی تۆ دەنگ ئەداتەوە

پەڕە ڕووناک ئەکاتەوە

خەڵکیش ئەڵێن شیعری تۆیە

ئای سەیری کەن ئەم درۆیە (1) 1979

1979

---

(1) لە ڕۆژنامەی (هاوکاری) دا بڵاوکراوەتەوە .

خەوو ژیان

خەوێکی زۆر ناخۆشم دی
سەیری ئاوێنەکەم ئەکرد
زۆر ناشرین بووم
زۆر گریام

خۆشەویستەکەم هات بۆ لام
وەك جاران گرتمیە باوەش
زیاتر بە خۆیەوە گوشیم
پێم وت کە من ناشرین بووم
کەچی تۆ هەر خۆشت ئەوێم
من دڵم پڕە
وا ئەگریم

وتی : یەکەم جار کە دیمیت
دڵم لەناو جوانیەکەتا
جوانیت لە ناو دڵما ون بوو
باسی جوانی وناشرینی
بە جێی خۆی گەیی و بەسەر چوو

ئەگەر جوان بيت يا ناشرين
گەر لە بەرچاو بيت يا نەبيت
لای من هەر هەيت و هەر ئەبيت

تۆ نازانی کەمن چۆنم
بەلاّم من ئەزانم
تۆ چيت

من لە خۆشی ئەم وشانە
هەر ئەوە نەبوو باڵ بگرم
بەلاّم نەمويست
باوەش چۆڵ کەم
وەکو پەلەوەڕ هەڵفڕم

بۆيە لە پڕ کە ڕا پەڕيم
ئەمويست
لە خۆشی ئەم خەوە
لە نووستن خەبەر نە بمەوە

بۆیە کە چاوم هەڵگلۆفت
ژیان کەوتە سەرزەنشتم
وتی لەبەر تاقە خەوێ
لێم بێزار بووی
بەجێت هێشتم

هەستە تەمەڵی خەو گران
نووستن ووچانە لە ژیان
نابێ خەو دوات بخا لە ڕێ
بڕۆ چاو هەڵخە
گوێ بگرە
بۆ یارێکی ڕاست بگەڕێ

1979

بەزەیی و نیاز

- دایە ! ئەو کوڕەی هاوسێمان ،
دوو سێ ڕۆژە ،
لەبەردەرگا ڕائەوەستێ
کە من لە ماڵ یەمە دەرێ ،
ئەو زوو سەری خۆی دائەخا ..

-کچم !
ئەو لاوە هەژارە
ئەیەوێ باوکت ببینێ
ڕووی نایە بێتە ژوورەوە
دایکی ئەیووت :

-ئەڵێن باوکت دەسی ئەڕوا
فرمانێکی بۆ پەیا کا

-دایە !
تۆش بە باوکم بڵێ
ئەم دراوسێ هەژارەمان
بخاتە کار
ئەمەندە هات و چۆ نەکا .

دڵی کچێکی سادە

ئەو هەتیوانەی ئەکەونە شوێنم
نامەوێ ناوی هیچ کامیان بێنم

دایم پۆلێکم وا بە شوێنەوە
بە زەردەخەنەو بە بەڵێنەوە

بە درۆی خۆیان ئەبنە قوربانم
بۆئەوەی تۆزێ تێیان بڕوانم

ئەبینن جوانم ، بەلاَم هەژارم
وەزانن دەسکی گوڵی بازاڕم

هەتیوێ نەبوو دایکی بنێرێ
خوازبێنی کەرم لێ ڕاسپێرێ

لە دڵی خۆما ئەڵێم داخیان کەم
سەریان لێ تێك دەم تووشی ئاخیان کەم

بیاندەم بەشەڕ لەناو خۆیانا

ڕسوایان بکەم لە کۆڵانانا

لەوەش ئەترسم کە بە چاوو ڕاو
دەماودەم ناوم بکەوێتە ناو

وەیا نەتوانم ڕێی دڵم ببڕم
بەرگەی بەڵێن و درۆی لاو بگرم

لە باتی ئەوەی خەڵك بخەمە داو
دانم بۆ دانێن خۆم بکرێم بە ڕاو

وا چاکە دڵی کەس نەڕەنجێنم
بۆ خۆم بێ دەنگ بم کەسیان نەدوێنم

ڕێی دڵی جوانان قەت نەگیراوە
شوێن کچان کەوتن لای کوڕان باوە

بەلاّم ئەی ئەوەی خۆم خۆشم ئەوێ
چۆن درۆو ڕاستی دڵیم دەس کەوێ

ئەمەیان گرێی دڵی زەبوونمە
سەری گوڵۆڵەی هیوای دەروونمە

1980

توانج

کە من تۆم ناسی لە (دەرگەزێن) بووی
تۆش هەروەکوو من بەچکە مسکێن بووی
باوکت بە پارەی سوو دەوڵەمەند بوو
لە خانووی نزمی کۆنی قوڕ دەرچوو

ئێستا کە چوویتە خانووی دوو نهۆم
کلیل بائەدەی لە جیاتی کڵۆم
ئەوەتی چویتە گەڕەکی (شۆڕش)
من لە جێی (خۆزگە) هاتوومە جێی (چش)

ئەگەر پێت بڵێم من چۆن و تۆ چۆن
بە لالووتەوە پێم ئەڵێی (پاردۆن)
بەلاّم گەڕەکێك (شۆڕش)ی ناو بێ
هیچ باوەڕ ناکەم جێگەی ناپیاو بێ

من وام دانا بوو ئەگەر یارت بم
هەتا بۆت بکرێ هەر لە دیارت بم

بۆ بەختەوەری شەوت تێکۆشم
هەر کە دەرکەوتی خێرا داتپۆشم

ئێستا بیستوومە شەو هەر بە تەنیای
تا بەرەبەیان ئێشکچیی دەرگای
تا هاوسەرەکەت ئەگەڕێتەوە
کەلەسەر مێزی قومار دێتەوە
سەرخۆش و بێ تام لێی پاڵ ئەکەوێ
بە پێڵاوەوە یەکسەر ئەخەوێ

گیان : من هەرچەند ئازارم کڕۆشت
خۆمم نەفرۆشت بەوەی خۆی فرۆشت
بۆیە تا ئێستەش هەر دڵم شادە
کە خۆشەویستی پاکم لە یادە

بەڵام تۆ دڵت شەقی بردوە
خۆ بەوە نابێ کە شووت کردووە
گەر تۆ لووت بەرزی ، من سەرم بەرزە
ئێمە هەردوکمان پێمان لە عەرزە

ئەو ڕۆژەی سەرمان شۆڕ ئەبێتەوە
ناوی بەرز بۆ کێ ئەمێنێتەوە [1]

1981

بەهارو سەیران

ڕەفیقان مژدە بێ ئێستا بەهارە
لە دەشتا چیمەن و سەوزی دیارە

گوڵاڵەو نێرگسی گەش تێکەڵاوە
بە نەسرین و وەنەوشە لالە زارە

لەسەر چڵ دەنگی قومری دێ ئەخوێنێ
نقامی خوێندنی تەیرو هوزارە

بە بای وەختی بەیانی گوڵ شنەی دێ
کە لەرزانە چڵ و پۆپی چنارە

ئەوا بولبول خەریکە بووک ئەهێنێ

---

[1])مەرامم لەم شیعرەدا کەسێکی تایبەتی نیە ، بەڵام بەسەر زۆر کەسی لە خۆ گۆڕاویشدا ئەسەپێ .

گوڵیش پشکووتوو زاوا شەرمەزارە

جریوە کۆو تەرازوو و حەوتەوانە
چراخانە لەبەرزی وا دیارە

لەسەیوان ئەرخەوان سوور بوو بە جارێ
بە شایی وشینەوە ئەو ڕێ گوزارە

لە کارێزی شەریف و دەورو پشتی
بە کۆمەڵ پۆلی لاوو گوڵ عوزارە

لەگەڵ چایی وەرەو شیرینی تێکە
شوکور ئەمڕۆ دەسی ساقی بە کارە

بە دەس لەملان و کەیفی نازەنینان
نەشەی لێو و شەقەی ماچی کەنارە

بە شەوق و زەوقەوە سەیران وشادی
ئەگەر ژینێ وەها نەڕوا خەسارە

زەماوەند و قریوەو هەڵپەڕینە
دەهۆڵ و دووزەلەو زوڕنا لەبارە

بە گۆرانیی منالْ و نەوجەوانان
قەتاری خۆش و بەستەی هەی بەلارە

مەڵێن دنیایە ، کوردستان بەهەشتە
نموونەی نەخشی پاکی کردگارە

بەڵێ ژینێکی بەرزو پڕ سروورە
بە ئێمەی داوە یەزدان ئەم دیارە

ئە پرسی ساڵی بەرزی جەژنی نەورۆز
لەگەڵ چل نۆسەدە ، ئەوسا هەزارە

لەلای یاران بەهار خۆشە کە (مەدهۆش)
بە تەنیا عاشقی سەر کوڵمی یارە [1]

---

[1])باسی یەکێکە لە سەیرانەکانی بەهاری پیرەمێرد ، ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (گەلاوێژ) و کۆمەڵەی (شیرین) دا بلاْوکراوەتەوە .

نەورۆزی 1940

گوڵ باران

سەیری چەن شیرینە گوڵشەن ، چەن بەشەوق و جوانە گوڵ
کێوو سەحرا پاکی ڕەنگینە کەوا پەخشانە گوڵ

سەربەسەر دنیا وەها ڕازاوەیە چەشنی بەهەشت
ڕوو لەهەر شوێنێك ئەكەی تۆ ، سەر هەتا دامانە گوڵ

وا نەسیم دیسان خەریكە لێوی خونچە شەق بكا
حەیفە بولبول دورە لەم بەزمە كەوا خەندانە گوڵ

نێرگس و میناو بنەوشەو شەست پەڕە وا زەردو سوور
یا كەژاوەی نەوبەهار و خێوەتی شاهانە گوڵ

چاوەكەم بیهێنە پێشێ ساقی فنجانی شەراب
وەختی تۆبە كەی ئەمێنی هەمدەمی مەستانە گوڵ

دەوری هەر سەرچاوەیەك ئەڕوانی یەكسەر هەر گوڵە
چین بە چین هەستاوە جێگەی كەیفی دڵدارانە گوڵ

شایی ئێستا خۆشە وا تارا بەسەر شارا ئەدا
خۆ چەمەن ئەمڕۆ ئەڵێی بووكە وەها نەخشانە گوڵ

شەوقی گوڵ وەك ڕووی جوانان پەخشی ڕووناكی ئەكا
تاریكی لاچوو بەجارێ وەك چرا ڕەخشانە گوڵ

ڕەنگی ئاڵی کوڵم و لێوی یارو پەرداخی شەراب
چەندە دڵگیرن لەگەڵ ئەم سیانەدا یەکسانە گوڵ

خاکی شیرینی وڵاتم سەد شوکور پڕ خونچەیە
لاوەکانی گشتی دڵخۆشن لەگەڵ یارانە گوڵ

بۆنی گوڵزارە دەماخی نەوجەوانان خۆش ئەکات
نەشئەیە بۆ زەوقی عالەم عوشرەتی شارانە گوڵ

ئاسمان چەشنی زەمین ئەمڕۆ خرۆشی سەندووە
گەر تەماشا کەیت ئەوا شاباش ئەکا بارانە گوڵ [1]

نەورۆزی 1940

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە (گەلاوێژ) و لە کۆمەڵەی (شیرین) دا بڵاوکراوەتەوە

نەورۆزی ساڵی 1946

ئەمڕۆ کە جیهان مەینەتی سەرمای لە دڵا چوو
سەیری بکە چۆن نەقشی بەهاری بەسەرا چوو

ئەم خەڵکە کە پیشا بوو لەبەر ئاگرو دووکەڵ
بووژایەوە پاکی بە سەفا ، ڕوو بەسەفا چوو

ئەم دەشت وچیایە کە بە تەم وەك دڵی من بوو
بەو شاهیدی نەورۆزە بوخاری لەسەرا چوو

پۆشی بە هەوەس ئەتڵەس و خامەك وەکو دولبەر
سەد حۆری بەهەشتی لە مەراقا بە فیدا چوو

هەر دارو درەختێکی قەدیمی وەکو خاڵە
یەك دەفعە هەموو گیانی بەهاری بەبەرا چوو

وا کاوەیی نەورۆز لە چەمەن بەیرەقی هەڵکرد
بۆ کوشتنی ماری سەری زستان بە غەزا چوو

بالّندە خرۆشاوە بە چەند نەغمە ئەخوێنیٚ
هەر بلبلی ناشادە کە ڕۆحی بە فیدا چوو

کارێزی شەریف وا بووە مەڵبەندی فریشتە
شیرینی بەهارو ڕوخی خووبان بەیەکا چوو

چەند خانم و خاتوونی بە نازو بە نەزاکەت
کەوتوونەتە ئەو دەشتە ، هەزار تۆبە بە با چوو

یارم بە دووسەد لە نجەوە ڕووی کردە دەری شار
بەم جەژنە لەبەر ڕەسمی زیارەت بە وەفا چوو

لوگفێکی تەبیعی بوو نەسیم کردی بە (مەدهۆش)
بۆچی لەبی من زوڵفی لەسەر ڕوومەتی لاچوو [(1)]

1946

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ژین) وکۆمەڵەی (شیرین) دا بلاٚوکراوەتەوە . پیرەمێرد وشەی (خاڵە) ی لەم پارچە شیعرەدا بە خۆی مەعنا لیٚدابوەوە ، بۆیە لە داوێنی شیعرەکەوە نووسیبووی : مەدهۆش ئەوا بەهار هات ، تووش (مەد) ەکەت فڕیٚدە .

نەورۆزیساڵی 1951

ئەی کیژەکان ولاوەکان !
ئەی پیرە دڵ شکاوەکان !
بەهار وا شانی ڕاتەکان !
زستانی دایە بەر تەکان

بەفرو چلوورەی دەرپەڕان
وردە گیای سەوزی ناردە بان
دەوری شار خۆش بوو بۆ گەڕان
ئاسان بوو وەعدو پێ گەیان

چایی لەسەربان لێ نرا
سەرحەسار جێی لێ خۆش کرا
بانگی دڵداری هەڵدرا
پە نجەو برۆ کەوتنە هەرا

ملت شکێ ئەی ساڵی کۆن
گشت کەس لە دەستت ڕە نجەڕۆن
هەموو پەشێوی دەستی تۆن
کزو ڕوو گرژو پەست و مۆن

پارەت لە دەست هەژار بڕی
ئەمەندەت خەڵووز پیٚ کڕی
گۆزەت لە نیسك و نۆك بڕی
هێنایە سەر قات و قڕی

سوودت لە کاسب بردە بەست
دوا فلسی کیسەی چوو لە دەست
قەرزار هەموو نابووت و پەست
سووخۆر هەموو بەفیزو مەست

لیٚ دان و عورفیت خستە ناو
پەتی قەنارەت هەڵخراو
جادەت چۆڵ کرد لە کیژۆ لاو
ئاسایشت ون کرد لە چاو

لە پاش هەموو سەیرانگایە
نوگرەو زیندانی بەغدایە
لاوچاکی زۆر لە وێدایە
کە گوێنی یان لەبەردایە

ئەم بەزمە لە جێی ئاهەنگە

دەنگی زەنجیرو پێوەندە
قامچی و کەلەپچەو گۆبەندە
بۆ ئەو دیلەی کە دڵ تەنگە

با ساڵی تازە بێتەوە
بەفرو سەهۆڵ بتوێتەوە
گوڵی ئاڵ بگەشێتەوە
دڵی بوێژ بکرێتەوە

سەوزە گیا گۆی چەم داگرێ
قۆریەو سەماوەر لێ نرێ
پۆل پۆل کچ و کوڕ دەست گرێ
دەهۆڵ ە زوڕنا لێ درێ

سەیرێکی ڕووی جیهان بکەین
ئەوسا بەچاکی تێ ئەگەن
ڕوونە ئاسۆی گێتی و وەتەن
ئالاّی ئازادی هەڵ ئەکەن

بڕوانە دنیا سەربەسەر
گوڵی سووری هاتۆتە بەر

وا (شان کایشك) ی دەربەدەر
ڕێگەی (فەرمۆزە) ی گرتەبەر

سەیری کە چینی ئیشکەران
لایەنگری ئاشتی جیهان
چۆن تێ ئەکۆشن بێ وچان
بۆ سەربەخۆیی نیشتمان

ژا پۆن و بۆرماو هیندی چین
باڵقان و ڕۆژاوای بەتین
ناوچەی خۆمان و ڕووی زەمین
بوونە بڵێسەی ئاگرین

پەیمانی شوومی شەڕکەران
بۆمبای ئەتۆمی دوژمنان
پێچ و پەنای خوێنخوارەکان
ڕاناگرێ هەوڵی میللەتان

ئیستعمار خۆی و نۆکەری
خەسووی و زوڕنا لێدەری
ڕاویان ئەنێین شاربەدەری

له ئێستەوە قوڕبەسەری

ئینجا باباسی یار بکەین
سەیری گوڵ و گوڵزار بکەین
مە تحی تەڕڕیی بەهار بکەین
دڵ مردوو ئاگادار بکەین

با یار لە ماڵی بێتە دەر
(شاڵکوودەری) بکاتە بەر
ڕێی (کانی با) بگرێتە بەر
والاچوو دەستووری نەزەر

دەی ساقی ئینجا نۆبەتە
نۆبەی پیاڵەو پە نجەتە
بەزمێ بگێڕە فرسەتە
بەیانی ژێر گڵ جێگەتە [(1)]

---

[1])لەم پارچە شیعرەدا شوێن پێی پارچە شیعرێکی مەلا ئیبراهیمم هەڵگرتووە کە گۆڕەکەی لە (باخەکۆن) ی هەورامانە ئەگەر مابێ ، مەلا ئیبراهیم لەو پارچە شیعرەیدا کە بۆ قوتابیی یەکانی کردووە بە (نەورۆزنامە) لەسەر عوسمانی

1951

ئەکاتەوەو بەگژی دوژمنەکانیا ئەچێ ، ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (نەورۆز) و کۆمەڵەی (سیرینم)دا بڵاوکراوەتەوە .

نەورۆزی ساڵی 1957

ئاگری نەورۆز بە دارە چیلکە با نەکرێتەوە
با لەناو جەرگەی دڵی گە نجا گڕی بەرز بێتەوە

جەژنی سالآنمان بە پرشنگی هیوا کلّپەی ئەسەند
جەژنی ئەمسالّمان تروسکەی متوە گەر نەکوژێتەوە

لاوی کوردستان لە بەزمایە بەهۆی نەورۆزەوە
شادی یەك پیشان ئەدەن گەر ون نەبێ و نەکشێتەوە

جاروبارێ هێزی شادیمان تەکانی خۆی ئەدا
ئاخری ئەم کۆتە ئەشکێ و شویچ،ی خۆی ئەگرێتەوە

بێتو بڕوامان بە خۆمان بێ و ئیتر ڕێ ون نەکەین
ڕێگەمان هێجگار نزیکە بەرلەوەی شەو بێتەوە [1]

1957

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ژین) و کۆمەڵەی (شیرین) دا بلاّو کراوەتەوە .

به بۆنەی نەورۆزەوە

ئەوا ئەمساڵیش بەهار هاتەوە
ساڵێک تەمە نمان لێ گل باتەوە

دەشت و کێو دیسان ڕوخساری نوان
گوڵ وێنەی دولبەر کەوتە دڵ فڕان

بەفرو سەرچاوەو فرمێسکی یاران
هەمووی هاژەی کرد بۆ ناو ڕوباران

لەم زەرد و سوورەی کەلەبەرچاوە
تەنیا وەنەوشە بۆ من ڕواوە

هەرچی نەورۆزێ کە تێپەڕیوە
هەر نەورۆزێکم بە جۆرێ دیوە

بزانین بووکی ئەمساڵ چۆن ئەبێ

هەروەکوو سالاّن گرژو مۆن ئەبێ

تۆ بلێی سالێك لە تەمە نما بێ
ترسی بێجەژنی نەورۆز نەما بێ (1)

1957

نەورۆز بە یادی کۆنەوە

ئەوا بەهارەو ، دیسان نەورۆزە
ئەو جەژنەی کەوا گەلێك پیرۆزە

هەموو نەورۆزێك گۆڕینێك دێنێ
بزانین ئەمسالّ چۆن خۆی ئەنوێنێ

بە هیوام ئەمسالّ نەورۆز شیرین بێ
لێ بووردن لە جێی دروشمی قین بێ

گوڵی ئاوا تمان بگەشێتەوە
ئەو دەردەی دیمان نەگەڕێتەوە

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە ڕۆژنامەی (ژین) و کۆمەڵەی (شیرین) دا بلاّوکراوەتەوە .

ئەو دەشت و دەرەی کە زستان چۆڵ بوو
جێگەی شیوەنی پیاوی کلۆڵ بوو

ئێستا جێی بەزمی سەیرانکەرانە
جیٚ بەرناکەویٚ ، فڕان فڕانە

هەر زەردو سوورو ئاڵاو واڵایە
هەر پۆلە گۆڕیٚ بەزمی خۆی تیایە

دەهۆڵ و زوڕنای چۆپی کەوتە کار
ڕەش بەڵەك کچ و کوڕی کرد بە یار

نێرگس پێش هەموان خۆی گەیانە شار
دەستاو دەست برا بە دیاری بەهار

گوڵە باخ چووە باوەشی گولدان
بە ڕەنگ و بۆیە بۆ ژووری میوان

گوڵ بۆ لای چیمەن چوو بە میوانی
چیمەن شەونمی ساردی بۆ هانی

دەشت و کێو بەرگی سەوزی کردە بەر
تەڕ پیر بۆ نەورۆز خەنەی گرتە سەر

مە یخانە دەرگای خرایە سەرپشت
قەڵەمبڕ خوێنی تە پەدۆری ڕشت

گەورە کچ کەوای لادا لەسەر شان
لەبەرگی تەنکا مەمك خۆی نوان

زستان پڵپڵەی گوێسوانەی لابرد
کچە لادێ یی گێلگێلەی خۆی کرد

خوا بیانووی گەیان بۆ ژنی شاری
بچن بۆ سەر شەخس لەبەر باداری

مام صۆفی مەیلی سەوزە گیا ئەکا
ئەڵێ سەوزە گیاش زیکری خوا ئەکا

چەند سەیرە کەوا لەش داهێزراوە
لەو گیا سەوزەدا لێی ڕاکشاوە

یاران پێم نالێن بۆچی وا مۆنن
ئێوە لای خۆتان هاودەمی کۆنن

وەرم بام کۆڕی شادی گەرم کەین
خۆمان بنوێنین ، تاکەی شەرم کەین

بام پێمان نەلێن بڕۆن بەولاوە
ئێوە کۆن بوون وباوتان نەماوە

وچانێ بگرین لە گردی سەر ڕێ
سەیران کەر لەبەر چاومان تێپەڕێ

جار جار تەماشای دیمەنی جوان کەین
ناوبەناو سەیری نەونەمامان کەین

لەلای هەر گوڵێ تۆزێ بوەستین
لەلای هەر ئاوێك کۆڕێ ببەستین

خۆشەویستەکەم بە دەماخەوە

ئەگەڕێ بەلای کانی و باخەوە

لێی دڵگیر نابم گەر نەشمدوێنێ
ئەبێ لێی گەڕێم کە خۆی بنوێنێ

ئەگەر دۆست نەبوو ماچێکمان باتێ
پیاڵەی مەی هەیەو دەممان ئەگاتێ [1]

1969

---

[1])ئەم پارچە شیعرە لە کۆمەڵەی (دڵی کوڕان) دا بڵاوکراوەتەوە .

بەهارو سەیران

ئەگەر خۆشی ببیٚ بۆ دڵ لە نەورۆزو بەهارایە
کە دەنگی بولبول و قومری لە ناو سەروو چنارایە

نزاری گرتووە سۆزی کەوو سویٚسکەو کناچەی پۆڕ
نیشانەو جۆشی دڵداری لە دەشت و لالەزارایە

هەزار ئۆخەی کە ئەمساڵ جەژنی نەورۆز جەژنی دوو جەژنە
دڵی ئاسوودە سەربەستەو وتەی ئاشتی لە کارایە

کە جاران چیمەن و سەوزی هەمووی پیٚشیٚلی پۆستاڵ بوو
ئەوا ئیٚستا لە ژیٚر پیٚی پاژنە عانەی عیشوەدارایە

لە باتی ئەو تەق و تۆقەی کە شەو ئەتبیست هەتاکوو ڕۆژ
تەواو ئاوازی مۆسیقا لە کۆڵاَن و لە شارایە

لە جیٚگەی دەنگی تۆپ و دۆشکە دەنگی ناسکی مەل دیٚ
کە بەشداران لە سەربەستی کە بیٚ ترسی لە کارایە

ولاّت وا جوان و دلگیرە کە داخە بۆ دڵی ناحەز
دەبا بمرێ ئەوەی سوودی لە ڕۆژی قین و قارایە

بەهەرجۆرێك ئەبێ لەم کاتەدا هەر شادی پێویستە
هەمووشت کاتی خۆی هەر دێ مرۆڤ زۆری لەبارایە

چ شەوقێکە لەسەریانا بەجارێ شار خرۆشاوە
دەهۆڵ و بەزمی هەڵپەڕکێ لەهەر کووچەو کەنارایە

یەکێ شووشەی مەزەی پێیە و لە کارێزی شەریف ئەدوێ
یەکێ دۆستی لە گەڵیایەو لە کۆڕی سەرچنارایە

نیگاری جوانی ناز پەروەر خەریکی تیرە بارانن
پەرێشان لاوی ڕوو ناسك لەبەر دەستی پلارایە

ئەوەی ڕازی دەروونی زۆرە بێ دەنگەو کەنار ئەگرێ
ئەوەی وێڵی دڵ و دڵخوازە هاواری لە زارایە

وەرن یاران تەماشای بەرگی جوان و ئاڵ و والا کەن
لەبەر لاوانی ڕووخۆش وکچانی لە نجەدارایە

گوڵ و نەسرین و ڕێحانە بە تاڵی زوڵفەوە بەندە
لە دەستی نەوجوانان و لەبەینی پێچی لارایە

لەبەر بۆنی بۆنی گوڵ و شوبۆو وەنەوشە گێژو مەدهۆشم
بە خۆشی هەروەها بڕوا هەتا گەردوون لە کارایە

جەژن پیرۆزی خەڵکی بێ ئەگەر ئەم دەنگە بیگاتێ
بەهارم پێ ڕەوا بینێ لە دیدارێکی یارایە (1)

1970

---

[1])ئەم پارچە شیعرەم بە یادی ئەو گۆرانیی‌یەی عەباسی محەی هەمزاغا دانا کە دەنگ خۆشێك بوو لەساڵی 1942 دا ئەم شیعرەی ئەوت کە لام وایە هیی قائانیی شاعیری ئێرانە :

بهار أمد كه از گلشن همى بانگ هزار أيد

بەهر ساعت خروشی مرغ زار از مرغزار أيد

لەساڵی 1965 یشدا دەسکاری‌یەکم کرد . هەروا لە ساڵی 970 یشدا دیسانەوە دەسکاریم کردو ەو بەبۆنەی 11ی مارتەوە لە ئیسگەی بەغداوە خوێندمەوە .

سەیرانێك لە ئەحمەد ئاوا

بەحەیا بیرە حوزوورو بە ئەدەب سوجدە بەرە [1]
(ئەحمەد ئاوا)یە بەقوربان ، ئەمە مەیخانە نىیە
ئەمە ڕۆژێکە سروشت ڕێخەری سەیرانی بەهارە
ماڵی سەرچاوەیە ، مافووری چەمەن ، خێوەتی دارە
ئەمە هاوینە هەواری دڵی هەورامانە
وەك هەموو ساڵێ لە نەورۆزەوە چاوەڕوانە
ماڵی ئاوا بێ هەموو دەوڵەتی جوانی تیایە
خۆی یەکەم بووکی سروشتە کە هەزار بووکی لەلایە
ئەم درەختانە کە بەرزبوونەوە لایان وایە
ڕۆژی ڕەق نابێ هەبێڕۆژی نیانیان لایە
هەر لقەی میوەیەکی لا هەیە بۆ میوانی
حەز ئەکا دەستی بەنێ بچنە قەلاَندۆشکانی
هەر لە سەرچاوەوە ئەم ئاوە بە هەڵپەڕکێ دێ
خۆی ئەدا لەو پەل و پۆزانە کە شڵپەی لێ دێ

---

[1])ئەم بەیتە ناوکێشە هی مامۆستای شاعیر سالمی ساحێبقڕانە کە ئەڵێ :
بەحەیا بێرە حووزورو بەئەدەب سوجدە بەرە
مەنزلی دولبەرە گیانە ئەمە مەیخانە نىیە

سازو ئاوازی نەی و دەنگی دەهۆڵ گوێ کەڕ ئەکەن
شەڕە ئاوو شەڕە چاو دڵ تەڕ ئەکەن لەش تەڕ ئەکەن
مەلەکان بۆیە ئەناڵن کە لە دوور ئەڕوانن
حەز ئەکەن هاوبەشی ئەم بەزمە بکەن ناتوانن
ئاخۆ کەی بێ کە مرۆڤ و مەل و گیاندارانی
بەیەکابێن و نەترسێن لە دڕندەی گیانی
بە حەیا بێرە حوزوورو بە ئەدەب سوجدە بەرە
(ئەحمەد ئاوا)یە قوربان ، ئەمە مەیخانە نیيە
ئەمە ئەو کاتەیە وا دوور لە هەموو مەینەتی ژینن
لەم شوێنە بە جارێ هەموو هەر جوانی ئەبینن
چی جوانییە ، چە مۆدەیە ، چی بۆنە لە وێیە
هەرچیت ئەوێ سەیری کە مەپرسە ئەوە کێیە
چ شەپۆلی ڤی پەخشانە بە لە نجەی ڕێوە
یا جم وجووڵی لەرەی ڕوومەت و لەرزەی سێوە
سنگی ڕووت ، قۆڵی سپی ، گەردنی بەرزی بێگەرد
گە بەرەو ڕووت یەت و ئەڕوا لە سپی و سوورو لە زەرد
پۆل بە پۆل دەستە کچی دڵ بە پەرۆشی خۆشن
دەستە دەستە کوڕی لاو شەڕ بە کچان ئەفرۆشن
هەر زەردەخەنەی نەرمە بەرەنگاری جنێوە
هەر چاوی بەشەرمە کە تەریقی دەم ولێوە
سەیران کەرو ڕێبواری لە ناخی دڵ ئەزانن

په نجەو دەم و لێوو چاوو برۆ گشتی زوبانن
بازاڕی کەم و زۆری تەقەو توانج و پلارە
ڕوانینی کچی تووڕە لەگەڵ لاوی کەنارە
هەرچی کە من ئەیڵێم ئەمە گشتی بە حیسابن
وا تێ مەگە هەر کەس کە ئەبینی بەرەلاّ بن
بە حەیا بێرە حووزورو بە ئەدەب سوجدە بەرە
(ئەحمەدئاوا)یە بەقوربان ئەمە مە یخانە نىیە
سەربەستیەکی جوانی لەسەرخۆی بەسنوورە
بەم مەستیە ئەم خەڵکە لەبەدمەستی بەدوورە
کۆڕی چەقەنەو بستە بە کۆمەڵ بە جیایە
دانیشتنی بێ دەنگ و لەسەرخۆ لەوەلایە
هەر کیژە مەبەستێکی گرانی لە دڵایە
هەر لاوە هەوای گوڵ بەدەنێکی لەسەرایە
ئەم باوکی توجارە ، ئەوەیان کاکی وەزیرە
لەم ناوچەیە یەك بابەتی چی جوانە چ پیرە
کام لاوە کە لووت بەرزە سەری شۆڕە بە نازێ
ناچارە لەگەڵ ئەم دڵ و دەستوورە بسازێ
بەحەیا بێرە حووزورو ، بەئەدەب سوجدە بەرە
(ئەحمەد ئاوا)یە بەقوربان ، ئەمە مە یخانە نىیە [2]

---

[2])ئەم پارچە شیعرە لە گۆڤاری (ئاسۆی زانکۆیی) دا بڵاوکراوەتەوە .

1976

هەمیشە بەهار

له بیرم ماوه ڕووی هەرزەکارم[1]
ژیانی بەرزی ناو کوردەواریم
سەرم پڕ شۆڕی نەو بەهاریێ بوو
دڵیشم کەیلی گوڵێ ڕوخساریێ بوو
هەمیشە مەستی گەنجیو جوانی
دڵداریم ئەکرد بە شادمانی
لە شاییو بەزم وسەیرو هەڵپەڕین
لە گوڵێ چنینێ یا خود دڵ کڕین
شەوانم لەگەڵ یارانی هاودەرد
بە خۆشی ڕابوارد وەك ڕۆژی بێ گەرد
لەگەڵ کۆمەڵێ تازە موودا بووم
اەناو بتانی لالە ڕوودا بووم
دەورم شەوچرای زستان و ئاگر
دەنگی سەتوورو وسازی سەماور
دەمی گۆرانی و ئاواز و بەستە

---

[1] یەکەمجار بابەتی ئەم شیعرەم لە ئەحمەدی تەها بیستووە، بە ناوی چیروکی شەست وشەش هاوڕێوە گێڕایەوەو وتی هیی سەردەمی سوڵتان مەحموودە ،هەرچەندە من کردوومە بە چیروکی کوردی بە وەفا0 یەکەمجار ئەم چیرۆکە شیعری یە لەگەڵ پارچە شیعرێکی فایق بێکەس وپارچەیەکی تری حەمە بۆر (هۆشەنگ) بە نامیلکەیەك بلأوکراوەتەوە0پاشانیش پێنج جاری تر بلأوکراوەتەوە .

یاخود چیرۆکی خۆش و سەردەستە
کە ئەم باسەیان هێنایە پێشێ
بەشیرینی دڵ لێی بوو بە مێشێ
کە دیم دڵگیرو جوان و لەبارە
پەسەندی بیری لاوی دیارە
وا هۆنیمەوە کردم بە ڕستە
لە جێی یادگار ئەم سەرگوزەشتە
کورد لاوی وەهای تیا هەڵکەوتووە
پە یمانداری وای لێدەرکەوتووە

وەکوو بیستوومە ئاغایەك لە شار
بازرگانێك بوو ناسراوو دیار
کوڕێکی هەبوو ژیرو توانا
فەرەیدوون ناو بوو بە هێزو دانا
جوان و پێگەیو، دڵتەڕو ڕووخۆش
وردو لەسەرخۆ ، زیرەك و بەهۆش
بەلاّم ئەم کوڕە شەو خانە بێزار
هەردەم لە باوکی ون ئەبوو شەوگار
لەسەر شەو لە ماڵ دەرچوونی چەند جار
لێی تووڕە ئەبوو باوکی بە ناچار

شەوێکیان پێی وت ڕۆڵەی بە کامم
گوێ لە من بگرە چۆنە مەرامم
ئەوا من پیر بووم بە تەنیا تۆم هەی
بۆچی ئەمەندەم خەفەت پێ ئەدەی
بەشەو لەمەولا بیکە بە پیشە
لە دیوەخانا لەلام دانیشە
با تۆ بناسن خزم و یارانم
نەتەوەی منی و تۆوی دامانم
کە مردم هەرچیم لێ جێ بمێنێ
بە تۆی بسپێرن کەس لێت نەسێنێ
گەر لەم کردەیەی خۆت واز نەهێنی
برۆ ، تۆم ناوێ لای من نەمێنی
باوکی ئەمانەی فەرموو فەرەیدون
سەری خۆی داخست سەرسام و دڵ خوون
چونکە بە دەردی دڵی دووچار بوو
ئەم پەندەی باوکی لا زەهری مار بوو

گیران
ئەم وتارانەی گشتی لە بیرچوو
لەلانەی باوکی شێرانە دەرچوو
بەرگی شەوپۆشی ڕەشی کردەبەر

به گورجی ڕێگەی هیوای گرتەبەر
تیرو کەوانی توند کرد لە شانی
چوو بۆ هەواری جاری جارانی
نەیزانی ئەمشەو نەگبەتی دیارە
تووشی پاشا بوو لەگەڵ دە سوارە
تێی خوڕی زەلام مەڕۆ چ کارەی
بەم شەوە وێڵی ئەم قەراغ شارەی
وتی : وازبێنە ، مە پرسە من کێم
بە تۆ ناگیرێم ، دەست مەیەنە ڕێم
شا فەرمووی بڕۆن دەست بگیری کەن
دیارە سەرچڵە ، زوو زنجیری کەن
فەرەیدوون چەکی لە شانی داگرت
ژێی تیری لە گوێی کەوانا ڕاگرت
چووە کەمینی نیشان لە وێدا
گەیینە سەری ، گیرا لە جێدا
شا فەرمووی بیبەن بۆ بەندیخانە
سبەی بیکوژن کوشندەی دوانە

سپڵە
فەرەیدوون گریا وتی ئەی سالار
لێبووردنت بێ بۆ منی هەژار

بزانە زەدەی دەستی نیگارم
بەم شەوە وێڵی کۆڵان وشارم
ئەمشەو تا سبەی لە یارم مەکە
بێ ماڵ ئاوایی دڵدارم مەکە
من خۆم شەست و شەش برادەرم هەن
ئەمەندە یاری گیان پەروەرم هەن
کامیانت ئەوێ بارمتە بن لات
هەتا بەیانی دێمەوە بۆ لات
زۆر پاڕایەوە لە شاو سوارنی
گەیشتە گەردوون ناڵەو گریانی
شا زۆر بەزەیی پێدا هاتەوە
وتی ناتکوژم بەم ئاواتەوە
کام برادەرت بەباش ئەزانی
تۆی بدەمە دەست هەتا بەیانی
فەرەیدوون چوو بۆ لای هەر هاوڕێیە
دەری کرد وەکوو نەزانێ کێیە
لە دەرگای شەست و شەش ئاوەڵێدا
کەسیان بە کەڵکی نەهات لە وێدا
هەناسەیەکی هەڵکێشا ناچار
وتی بە پاشا لەگەڵ شین و زار
ئەم برایانەی منت کە بینی

هەموو یارم بوون لە دەوری سینی
نەمزانی هەموو دۆستی سەر نانن
ڕۆژی تەنگانە دوژمنی گیانن
بەڵێنم وابێ لەگەڵ دڵی خۆم
گەر مام لەمەولا تەفرەی کەس نەخۆم
هەموو دۆستێکم باش هەڵسەنگێنم
ئەوسایە سەری بۆ دانەوێنم
توخوا پاشا گیان دۆستێکم ماوە
با بچینە لای ئەویش ناسیاوە
جار جارێ لەڕێ یەکترمان دیوە
بە چۆنی و چاکی یەکمان ناسیوە
کوڕێکی باشەو ناوی نەژادە
بۆدەست گرۆیی ئەوم لە یادە
فەرەیدوون لەگەڵ پاشا نیوەشەو
نەژادیان لە جێ ڕا پەڕاند لە خەو
فەرەیدوون گریا وتی برادەر
هاتومە دەرگات مەمکە دەربەدەر
هەتا بەیانی من بگرە لای خۆت
چۆنم چار ئەکەی خۆت و خودای خۆت
کەوای وت نەژاد زۆر بە نەرمەوە
بە شای وت لە ژێر پەردەی شەرمەوە

گەر لەسەر پارە ئەم کوڕە بەندە
من زیاتر ئەدەم خوێن بایی چەندە
ئەگەر لەسەر ژن گیراوە لاتان
من خێزانی خۆم ئەنێمە پاتان
ئەم دوو شتەیە کەلە دەست من بێت
وەیا سەریشم دائەنێم لە ڕێت
پاشا سەرسام بوو لەم گوفتارانە
بژی ئەو کەسەی کرداری جوانە
وتی چونکە تۆ ئەوەندە مەردی
هەمووم پێگەیی و ئازادم کردی
بەلاّم تا سبەی با ئەمەت لا بێ
لای تۆ بمێنێ نەك بەرەڵلاّ بێ
سبەی کە ناردم بۆمی بنێرە
هەرکەسێکم نارد بەوی بسپێرە
شا فەرەیدوونی سپارد بەوو ڕۆی
لەگەڵ سوارانی بۆ پەیکاری خۆی
نەژاد دەست بە جێ جێگەی بۆ ڕاخست
لای خۆی نواندی و دەرگای لێ داخست
خۆشی چووە ناو جێگاوە لێی خەوت
فەرەیدوون وەستا تا خەوی لێ کەوت

چۆن پێی نەگا

کاتێ نەژاد نووست فەرەیدوون هەستا
تا دەرگای ماڵی نەژاد نەوەستا
بە سووکی بێ دەنگ دەرگای کردەوە
لە لانە دەرچوو بەدەم دەردەوە
لەگەڵ لەوسەری کۆڵانا دەرکەوت
هەم دیسانەوە شا چاوی پێ کەوت
وتی سەیری کەن ئەم نەوجەوانە
بە چی سەودایەك وا هەراسانە
ئێوە بوەستن تەنهاو نهێنی
من دوابەدوای ئەو ئەکەومە شوێنی
تاکو بزانم ئەمشەو کوێ ئەچێ
ڕازی ئەم کوڕە با لەکیس نەچێ
فەرەیدوون ئەڕۆی پاشا لە دواوە
دی لەبەردەمی ماڵێ وەستاوە
کەمەندی هاویشت لە خانوو سەرکەوت
پاشاش کەمەندی هاویشت و دووی کەوت
فەرەیدوون یەکسەر ڕووی کردە ژوورێك

چوو بۆ ژوور سەری بالاّ بلوورێك
نازداریّ دەرکەوت لە تۆی پۆپەشمین
پەری رِوخساریّ ، سەرپەنجە رِەنگین
لەبەرگی جوانی ئاوریشما بوو
رِووی بە وێنەی مانگ لەناو تەما بوو
سەرکولّمی ئەتگوت پارچە ئەلّماسە
نوخشەی سەر لێوی دانە گێلاسە
نەرم و ناسك و شۆخێکی تەواو
فریشتەیەکی لە بەهەشت هێنراو
پاشا ئەمەی دی چونکە هوشیار بوو
ئەم کچەی ناسی کچی (سەردار) بوو
ئەو (شیرین) ناوەی بە جوانی شاز بوو
هەزاران دلّی ئاواتە خواز بوو
فەرەیدوونی دی لە جێی خۆی هەستا
بەرانبەر بە یار وەك چنار وەستا
وتی ئەی جوان هێزو هەناوم
بۆچ درەنگ هاتی رِووناکی چاوم
هەناسەی گەرمم دلّی برژانم
شەو رِابوورد بۆ مانگ هەر چاوەرِوانم
دانیشە لەلام سەرچاوم هاتی
مەینەتت پێ دام وا درەنگ هاتی

فەرەیدوون گریا ، وتی ئەی نازدار
بەسم پیٚ بدە خەفەت و ئازار
ئەگەر ئەم دەردەی بە خەو ئەبینی
زوو لەناو ئەچوو فەرەیدوون ژینی
بەتەنیا ئەمشەو لەلای تۆ ماوم
سبەی ئەبینی لەدار دراوم
کامی دلّداریم بردە گلّەوە
ناسۆری دووریم وا بە دلّەوە
هەستە ئاهەنگیٚ بیٚنە پیٚشەوە
با وا بزانین جیهان ئەم شەوە
لە ماچی لیٚوت بیٚ نیازم کە
لە کامی دلّدار سەرفرازم کە
لەیەك بئالّیٚین وەك تولّی لاولاو
چونکە لەیەکتر ئەبین لە ناکاو
ئەم تینویٚتیەی دلّم بشکیٚنە
بەر لە پاشا خوّت گیانم دەربیٚنە
کە وای وت شیرین ئاهیٚکی کیٚشا
دووکەلّی لەبن جگەر دەرکیٚشا

پەندو سەرزەنشت
وتی ئەی یارم تۆ ژیری لای خوّت

چۆن ئەم گونامە ئەگریتە ئەستۆت
چەند ساڵە ئێمە بە داوێن پاکی
بە پارێزراوی ماوین بە چاکی
دڵێکی ڕوونی وەکو ئاوێنە
پاکی لە ناویا بووە بە وێنە
گەر ئێستە کامی یەکتر وەرگرین
کە مردین لای خوا چۆن سەر هەڵبڕین ؟
ئەم ئاوێنەیە بۆچ پەڵەدار بێ
ڕووی ڕەشی ئێمەی تێدا دیار بێ
ئەزانی ئێمە ئەچینە گۆڕێ
بۆچی بۆ شەوێ هەمووی بدۆڕێ ؟
منیش لە دوای تۆ ژیانم تەنگە
تەڵی ژیانم بە تۆوە بەنگە
بەیانی ئەگەر تۆیان لەناو برد
خۆم نەجات ئەدەم منیش دەست و برد
گەر ئەم پەندەی من گومانی تیایە
تاقیم کەرەوە بزانە وایە
چاوێك بگێڕە نزیك سێدارە
سوارێکی ڕەش پۆش لەوێ دیارە
بیناسە ئەوە دڵداری خۆتە
دۆستێکی پەیمان گوزاری خۆتە

منیش ببینم کە چۆن شێرانە
ئەچێتە پێشێ نەڵێن ترسانە
ئەمەندە هێزو سەربەستیت تیا بێ
هەموو کەس بڵێن گەنج ئەبێ وابێ
ئەم زەردەخەنەی لێوت ون نەکەی
بەرامبەر دوژمن من شەرمن نەکەی
خۆت باش ئەزانی ناحەزمان زۆرە
گەر پێمان خۆش بن زۆر لام ناسۆرە
لەگەڵ بالآی تۆم دی بە دارەوە
جەرگم بە خە نجەر دێنمە خوارەوە
ئەوسا دوو لاشەی پاکی پڕ خەبات
یەك ئەگرن ئەڵێن ئەمەتا ئاوات
باوەڕیش ناکەم بۆ لەناوچوونت
پشت ئەستوور بی تۆ بە بێچوونت
چەنکە چاکەت کرد لەم جیهانەدا
هەر دێتەوە ڕێت لە تەنگانەدا
نەتبیستوە چاکە بکەی لەگەڵ ئاو
نەجاتت ئەدا لە دەم قوڵفی داو
منیش لێلاو نیم ئەو ئاوە پاکەم
بەتەمای بەشی خزمەت و چاکەم
پاشا ئەم جووتەی وا هاتە بەرچاو

توانای نەما بوەستێ تەواو
لەم پەیمانانە دڵی ئەلەرزێ
سەری پەنجەی خۆی بە ددان ئەگەزێ
بێ خشپە پاشا زوو گەڕایەوە
ئەو شەوە نەنووست بەو سەودایەوە
دەمەو بەیانی کە شەو بوو ئازاد
فەرەیدوون هەستا بە دڵی ناشاد
بە گریانەوە ڕووی کردە شیرین :
بەخوات ئەسپێرم یاری نازەنین
تازە ڕووی یەکتر نابینینەوە
مەگەر لەبەهەشت یەك بگرینەوە
ئینجا بە گورجی کەوتەوە ڕێگە
گەییە شوێنی خۆی ، چووە ناو جێگە
چەنکە ماندوو بوو زوو خەوی لێ کەوت
هیچ کەس نازانێ چۆن ئەبێ ڕێکەوت
کاتێ شەو ڕابوورد تاریکی لاچوو
بەرگی ڕووناکی بەسەر شارا چوو
زەردە هەتاوی بەیانی دەرکەوت
جڵەو کێشی ڕۆژ بزووت و سەرکەوت
دەستی دڵداری لە مل دەرهێنا
پەردەی جیایی بەرەو دوا هێنا

تیپی پەلەوەر کەوتە خرۆشان
گیان لەبەر سەرپاك چوونە تێکۆشان
بەلاّم فەرەیدوون لە شیرین خەوا
کەیلە لە سەودای ناکامی شەوا

تالّ و شیرین

لە پڕدا یەکێ توند دای لە دەرگا
نەژاد دەست بە جێ هەستا لە جێگا
بە ڕوویەکی خۆش بێ ماتەمینی
بە ژنەکەی خۆی وت زۆر بە شیرینی
پاشا ناردوویە بە دووی فەرەیدوون
من ئەچم لە جێی با نەبێ دلّ خوون
هەتا ئێستا تۆ خێزانی من بووی
جووتی ژیان و هاوشانی من بووی
بە دلێکی خۆش ، بەبێ دەردی سەر
لەمەولاش هەروا ژیان بەرە سەر
فەرەیدوون بۆ تۆ ئەگەر من کوژرام
ئەو لەباتی من دانێ لە جێگام
ئەو دلەی دابووت بە من ، بیدە بەو
خۆشی ئەبینی لە کرداری ئەو
هەرچێش من هەمە هەمووی بۆ ئەو بێ

با گیانی منیش بۆ ئەو پێشڕەو بێ
ئەم ڕێیەو شوێنەی بۆ ژنەی دانا
بە گورجی هەستا چوو بۆ لای پاشا
شا فەرمووی بڕۆن جاڕدەن بە شارا
ئێستا جوانێك ئەكرێ بە دارا
هەركەس ئەیەوێ بێت و بیبینێ
كە پاشا تۆڵەی كوشتن ئەسێنێ
بەڵام خێزانی نەژادی وریا
چووە ژوور سەری فەرەیدوون ، گریا
دڵۆپی فرمێسك لە چاوی بەر بوو
كەوتە سەر ڕووی ئەو ، پێی بەخەبەر بوو
سەری هەڵبڕی پرسی ئەی خوشكم
لەبەر چی ئەگریت ، لە كوێیە كاكم
من بۆ ئێوە بووم بە دەردی سەری
ئەی پەروەردگار لە ناوم بەری
وتی : كە پاشا بە شوێنیا ناردی
خۆی چوو لە باتی و بە منی سپاردی
فەرەیدوون هەستا خۆی گەیاندە شا
بە گریانەوە وتی بە پاشا
كوشندەی پیاوی ئەمشەوت منم
خوێنی ئەم جوانەش مەخە گەردنم

نەژادیش وتی بڕوای پێ مەکە
من دوو سوارم کوشت ، تۆ ڕووی تێ مەکە
ئینجا پادشا فەرمووی کە وایە
خوێنی هەردووکیان بۆ من ڕەوایە
فەرمووی هەردووکیان بەن لە سێدارە
بۆ تەمێ خواردن کێ ئاگادارە
لە ناکاو سوارێ لە دوور پەیدا بوو
سەرتا پا لە ژێر بەرگی ڕەشا بوو
هاتە پێشەوە ، لە نزیك وەستا
پاشا ئەمەی دی لە جێی خۆی وەستا
وتی بەسەردار ئەو ڕەش سوارە
بزانە کێیە لە ڕیز دیارە
سەردار چوو پەچەی لەسەر ڕووی لابرد
ناسییەوانێ کە تەماشای کرد
خە نجەری لەسەر دڵی دانا بوو
بۆ کوشتنی خۆی لەوێ وەستا بوو
وتی : ئەی پاشا چی ون بێ لە تۆ
جگەری منەو کارەکەری تۆ
ئەجا پاشا وتی بە سەردار
تکای من بگرە ئەی مەردی هوشیار
وامن ئەمانەم بەم کچەت بەخشی

كە تۆش كچەكەت بەمان ببەخشی
سەرداریش وتی فەرمانی خۆتە
كچ كارەكەری خێزانی خۆتە
ئینجا شیوەنیان گۆڕی بە شایی
دەهۆڵ و زوڕناو زەمزەمەی شایی
بوو بە هەڵپەڕكێ و چۆپی كێشانێ
لەیەك وون بوون و بۆ یار گەڕانێ
باوكی فەرەیدوون كە بەمەی زانی
كەوتە باربوویی هەرچەندی توانی
خەلاتێكی زۆر درا بە نەژاد
لە زیوو ، لە ئاڵتوون كرا سەر ئازاد
ئەم هەموو بەزمە بە چە پڵە لێدان
ڕووی كردە ماڵی مامەی بازرگان
شیرینی و شەكراو هاتە كایەوە
پەردەی زاوایی ڕازێنرایەوە
كچی سەرداریان دا بە فەرەیدوون
ئەم دوو دڵخوازە بەیەكتر شادبوون
نوخشە بێ لە گشت دڵدارو دڵخواز
تا لە مەینەت و خەم بن سەرفراز
ئەم چیرۆكەشمان وا بڕایەوە
سەریەشانەكەی بۆ من مایەوە

1941